CLASSWARDOGZ

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΝΑ ΒΛΕΠΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΕ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΜΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ 02
Τιμή 1€
ΜΑΪΟΣ 2015

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΚΑΙ Ο ΣΥΡΙΖΑ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΚΑΠΟΙΑ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΜΑΣ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΣΕΧΡΑΖΑΤ: Ο ΟΑΕΔ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΚΑΙ ΟΜΩΣ ΔΕΝ ΣΥΝΕΒΗ ΤΟ 2010: ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΚΑΙ ΜΑΥΡΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΟ 1970

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ: «ΦΤΙΑΧΝΕΙΣ ΚΑΦΕΔΕΣ, ΚΑΘΑΡΙΖΕΙΣ ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ, ΣΚΟΥΠΙΖΕΙΣ, ΞΕΣΚΟΝΙΖΕΙΣ, ΜΑΖΕΥΕΙΣ ΕΜΕΤΟΥΣ»

EDITORIAL: Η ΛΕΞΗ ΚΛΕΙΔΙ

ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΙΝΕ-ΓΣΕΕ: ΠΕΡΣΙΝΑ ΞΙΝΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ

ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ: ΚΛΙΝΑΤΕ ΕΠ' ΑΡΙΣΤΕΡΑ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ: ΕΝΑ «ΕΡΓΟ» ΜΕ ΣΥΝΕΧΕΙΑ, ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΧΑΠΙ ΕΝΤ

I'M BLACK... THEY NEVER LET ME FORGET IT.
I'M BLACK ALRIGHT... I'LL NEVER LET THEM FORGET IT

CLASSWARDOGZ

classwardogz@gmail.com - autonomia71.wordpress.com

Οι **class war dogz** είναι μια αυτόνομη πολιτική ομάδα που δημιουργήθηκε τον Σεπτέμβρη του 2013, μετά από τη συγχώνευση των ομάδων *metro tools* και *σαx*. Έχοντας, με πικρό τρόπο, συνειδητοποιήσει ότι όντας εργάτες και άνεργοι, στα κεφάλια των οποίων σκάει καθημερινά μια πραγματικότητα που έχει πίσω της σαράντα χρόνια ταξικής ήττας και ειρήνης με τ' αφεντικά -εκεί ακριβώς που βρίσκεται η καταγωγή της οικονομικής κρίσης και του νέου ελληνικού φασισμού, ξέρουμε πια ότι ο μόνος τρόπος να επιβιώσουμε, υλικά και διανοητικά, είναι μαζί με τους ταξικούς μας συντρόφους και μόνο αν μιλάμε και αν ενεργούμε με τις δικές μας δυνάμεις μας και για λογαριασμό μας. Μόνο αν ροσπαθούμε να βγάλουμε άκρη συλλογικά κι αυτόνομα και ταυτόχρονα, αυτή τη γνώση την κάνουμε δημόσιο λόγο.

Το συγκεκριμένο περιοδικό λοιπόν που κρατάτε στα χέρια σας είναι ένα ακόμη μέσο για την επίτευξη αυτού του σκοπού. Είναι μέσο για να μιλάμε δημόσια και πολιτικά για την κρίση, για την εργασία, για τη βίαιη αναδιάρθρωση του ελληνικού καπιταλισμού, για τα τεχνολογικά και οργανωτικά εργαλεία με τα οποία τα αφεντικά διαχειρίζονται την υποτίμησή μας, για τον κόσμο που αλλάζει γύρω μας.

Οι class war dogz βρίσκονται και συζητάνε στην κατάληψη Αρχείο71, στη γωνία Καλλιδρομίου και Ζωσιμάδων 7 στα Εξάρχεια. Το Αρχείο71 είναι ανοιχτό κάθε Πέμπτη 17.00 - 20.00 και Σάββατο 12.00 - 16.00. Οπότε, εάν αυτά που διαβάζετε σας φαίνονται ενδιαφέροντα, ελάτε να τα πούμε από κοντά και να βρείτε και έντυπο υλικό της ομάδας.

Το περιοδικό θα κυκλοφορεί κάθε τρεις μήνες και μπορείτε να το βρίσκετε σε αυτοδιαχειριζόμενους χώρους, στα βιβλιοπωλεία Solaris, Ναυτίλος, Ελεύθερος Τύπος και σε περίπτερα των Εξαρχείων.

EDITORIAL

Η ΛΕΞΗ ΚΛΕΙΔΙ

Δεν υπάρχει ημερομηνία εξαφάνισης ή εξέλιξης των εργατών σε κάποιο άλλο είδος. Γιατί οι εργάτες δεν είναι ούτε δεινόσαυροι ούτε μαμούθ. Τις τελευταίες δεκαετίες μια σειρά από "βαριές θεωρίες" περί του τέλους της εργασίας, του τέλους της πολιτικής, του τέλους της ιστορίας ήρθαν να ντύσουν την ήττα των εργατικών, φεμινιστικών, νεολαιίστικων κινημάτων και να μας την κοτσάρουν στη συνέχεια ως επίσημη φορεσιά. Τα αφεντικά είχαν νικήσει στους χώρους εργασίας, στους δρόμους, στα υπνοδωμάτια και τις πλατείες. Με τη φυσική βία, με τον ψυχολογικό πόλεμο, με την παραγωγή διανοητικής καταστροφής σε μεγάλες δόσεις, σαρώθηκαν οι μικρές και μεγάλες αρνήσεις εκατομμυρίων ανδρών και γυναικών σε παγκόσμια κλίμακα.

Εδώ και τρεις περίπου δεκαετίες, ορδές κοινωνιολόγων, πολιτικών επιστημόνων και διανοητών πάσης φύσεως κραδαίνουν τα πολυσέλιδα διδακτορικά τους από τη Σορβόννη και την Οξφόρδη ως Ευαγγέλιο και χτίζουν κάτι που θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε ως σύγχρονη εκδοχή της δαρβινικής θεωρίας· προσαρμοσμένης αυτή τη φορά στο «είδος των εργατών». Τι μας λένε, δηλαδή; Μας λένε ότι η εργασία έπαψε πια να βρίσκεται στη βάση της σύγκρουσης σε μια καπιταλιστική κοινωνία, μας λένε ότι το κεφάλαιο δεν έχει πια ανάγκη τους εργάτες, αφού τους έχει αντικαταστήσει από έξυπνα κουμπάκια. Κι ότι, τέλος πάντων, ακόμα κι αν υπάρχουν μερικοί εργάτες, αυτοί είναι λίγοι, κατά βάση μετανάστες (οπότε δεν μας αφορούν...) και κάνουν δευτερεύουσες, βοηθητικές δουλειές (που ποιος νοιάζεται κιόλας;). Το ζήτημα με την εργασία και τους εργάτες, ωστόσο, δεν είναι ούτε κοινωνιολογικό ούτε υπαρξιακό. Δεν έχουμε να κάνουμε εδώ με μια άσκηση επί χάρτου ούτε με μια φιλοσοφική αναζήτηση. Η εργασία υπάρχει, όχι επειδή το λέμε εμείς, αλλά γιατί μόνο έτσι μπορεί να υπάρχει το κεφάλαιο. Ήταν και είναι παρούσα σε κάθε στιγμή της λειτουργίας του καπιταλιστικού κόσμου· απουσιάζει ίσως μόνο από τις αφηγήσεις των διανοητών της μεταμοντέρνας σούπας.

Ας πάμε όμως λίγο πίσω· στο 1966, στην Ιταλία. Τότε, ο Μάριο Τρόντι εξέδωσε το βιβλίο «Operai e Capitale» («Εργάτες και Κεφάλαιο»), το οποίο επηρέασε αρκετά το αυτόνομο εργατικό κίνημα της γειτονικής χώρας. Εκεί συμπεριλαμβανόταν και το κείμενο «Στρατηγική της άρνησης», απ' όπου προέρχονται τα παρακάτω αποσπάσματα:

> Η αλήθεια είναι ότι αυτός που παρέχει την εργασία είναι ο καπιταλιστής. Ο εργάτης, από την άλλη, είναι εκείνος που παρέχει το κεφάλαιο. Είναι ο κάτοχος εκείνου του μοναδικού, συγκεκριμένου εμπορεύματος που συνιστά προϋπόθεση για όλες τις άλλες συνθήκες παραγωγής.

Ο Τρόντι υποστήριζε τη φαινομενικά παράδοξη άποψη, ότι δηλαδή δεν είναι οι εργάτες που παρέχουν εργασία αλλά τα αφεντικά, για να αντιπαρατεθεί στην κυρίαρχη τότε γνώμη εντός του εργατικού κινήματος ότι

> «οι εργαζόμενοι» είναι οι πραγματικοί «παροχείς της εργασίας» και ότι είναι δική τους δουλειά να υπερασπιστούν την αξιοπρέπεια αυτού του πράγματος που προσφέρουν, απέναντι σε όλους εκείνους που επιζητούν να το υποβαθμίσουν.

Έλεγε, δηλαδή, ότι η εργασία δεν είναι ούτε κάτι ιερό ούτε και αποτελεί αναφαίρετο δικαίωμα ή «κεκτημένο». Και πώς αλλιώς, αφού τη «δυνατότητα για εργασία» την παρέχει το αφεντικό που έχει ανάγκη εκείνο το «μαγικό εμπόρευμα», την εργατική δύναμη, κάτοχος του οποίου είναι ο εργάτης;

Και συνέχιζε:

> Ο εργάτης δεν μπορεί να είναι εργασία παρά σε σχέση με τον καπιταλιστή. Και ο καπιταλιστής δεν μπορεί να είναι κεφάλαιο παρά σε σχέση με τον εργάτη. Η ερώτηση έχει διατυπωθεί χιλιάδες φορές: «Τι είναι μια κοινωνική τάξη;». Και η απάντηση είναι: 'Υπάρχουν αυτές οι δύο τάξεις.

Ο Τρόντι επέμενε στην ύπαρξη μιας (συγκρουσιακής) σχέσης που καθορίζει τα χαρακτηριστικά και των δύο «συντελεστών της εξίσωσης», οι οποίοι δεν είναι ούτε στατικοί ούτε μοιραίοι. Η εργασία και το κεφάλαιο δεν ζουν σε παράλληλα σύμπαντα, αλλά (μπορούν να) πλακώνονται μεταξύ τους ή το ένα να ρίχνει και το άλλο να τρώει· όπως γίνεται σήμερα.

Η εργασία υπάρχει γιατί μόνο έτσι μπορεί να υπάρχει το κεφάλαιο

Μας φαίνεται ότι η αναγνώριση αυτής της σχέσης αποτελεί βασική προϋπόθεση για να αντιληφθούμε την επίθεση που δέχεται η εργατική τάξη εδώ και μια πενταετία ως αυτό που είναι· επίθεση του κεφαλαίου ενάντια στην εργασία. Χωρίς να συμπονούμε εμμέσως πλην σαφώς (ή και άμεσα μερικές φορές...) τα αφεντικά μας γιατί δεν τα βγάζουν πέρα και χωρίς να διαδηλώνουμε υπέρ του ελληνικού κράτους γιατί το έχουν στριμώξει «οι Γερμανοί". Και για να δει κανείς την εργασία, δεν χρειάζεται να ψάξει να βρει τεράστια εργοστάσια, φόρμες με γράσα και 5ήμερο, 8ωρο. Το ότι η εργασία έχει υποστεί μια σειρά από μετασχηματισμούς, το ότι οι δουλειές που κάνουμε σήμερα μπορεί μερικές φορές να φαντάζουν «ακατανόντες» στους γονείς μας και «εξωγήινες» στους παππούδες μας, καθόλου δεν σημαίνει ότι έχει έρθει το τέλος του (καπιταλιστικού) κόσμου. Η σύγχυση που μας συντροφεύει σε κάθε μας βήμα και η αδυναμία μας να πούμε δυο πράγματα που να βγάζουν νόημα για τη σημερινή περίοδο της κρίσης οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στην αδυναμία μας να μιλήσουμε για την εργασία. Όχι με βαρύγδουπα λόγια και επιστημονικοφανείς ορισμούς, αλλά με έναν τρόπο που να την φέρνει ξανά στο προσκήνιο και πάντα σε σχέση με το κεφάλαιο.

Σε κάθε περίπτωση, ας μην ξεχνάμε ότι οι καπιταλιστικές κοινωνίες δεν έπαψαν ποτέ να είναι κοινωνίες της εργασίας, άρα και ότι η εργασία εξακολουθεί να είναι η λέξη κλειδί στην προσπάθεια κατανόησης αυτής της διαβολεμένης πραγματικότητας. Απλώς, τις τελευταίες δεκαετίες, η σχεδόν καθολική απουσία ακόμα και της πιο στοιχειώδους μορφής εργατικής οργάνωσης έχει δώσει στα αφεντικά το ελεύθερο να μιλάνε γι' αυτό που παίρνουν από τους εργάτες (το κεφάλαιο), ενώ την ίδια στιγμή οι εργάτες δεν βγάζουν τσιμουδιά γι' αυτό που τους δίνουν (την εργασία). Κι όμως· τα ζητήματα παραμένουν: πώς οργανώνεται από τα αφεντικά η εργασία, πώς ρυθμίζεται από τους κρατικούς μηχανισμούς, τι λένε αυτοί που δουλεύουν για τη δουλειά που κάνουν;

εφημερίδεεεες ...είδες;

07/04/2015

Ώρες ώρες, είναι κι αυτά τα αφεντικά! Ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελλήνων Βιομηχάνων Κλωστοϋφαντουργών, Ελευθέριος Κούρταλης, άκουσε τις μαλακίες του Σκουρλέτη περί αύξησης (και καλά) του κατώτατου μισθού κι αμέσως του έστειλε επιστολή για να του πει δυο λογάκια. Κι άρχισε τα γνωστά: «στην Ελλάδα το εργασιακό κόστος είναι υψηλό, δεν μπορούμε να ανταγωνιστούμε τα κινέζικα προϊόντα, αν αυξηθεί ο μισθός δεν θα βγαίνουμε οπότε θα αρχίσουμε να απολύουμε κόσμο και μετά, κύριε υπουργέ, κόψτε το κεφάλι σας». Κακώς, όμως, ανησύχησε ο κύριος βιομήχανος. Κανένας Σκουρλέτης δεν μπορεί να τον αναγκάσει να πληρώνει παραπάνω τους υπαλλήλους του. Να' ταν ο Λένιν, να το συζητάγαμε, αλλά ο Σκουρλέτης;

17/04/2015

Να το και το ΚΕΕΛΠΝΟ (Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων)! Αφού τα προηγούμενα χρόνια μάζεψε experience points στο μάντρωμα και την καταγραφή μεταναστών, αστέγων, τοξικομανών, οροθετικών γυναικών στο κέντρο της Αθήνας, τώρα λέει να επεκτείνει (λίγο ακόμα) τις δραστηριότητές του. Σύμφωνα με σχέδιο του υπουργείου Υγείας, το ΚΕΕΛΠΝΟ θα αναλάβει τους ελέγχους και τη συγκέντρωση επιδημιολογικών στοιχείων στις Περιφέρειες του Βόρειου και Νότιου Αιγαίου, καθώς και στην Αττική, προκειμένου να μην ξεφύγει σχεδόν κανείς. Σε συνεργασία με μπάτσους και λιμενόμπατσους, τους οποίους θα έχει προηγουμένως εκπαιδεύσει (σε τι άραγε;), το ΚΕΕΛΠΝΟ θα προσθέσει την πολυπόθητη λευκή και επιστημονική νότα στη διαχείριση των μεταναστών. Η ιατρική ποδιά θα κουμπώσει μια χαρά με τη μπλε και χακί στολή των μπάτσων, ενώ οι ευαίσθητοι συριζαίοι θα είναι ικανοποιημένοι που επιτέλους οι νεαροί επιστήμονες αυτής της χώρας θα έχουν μια προοπτική. Ας γεμίσουμε μπατσοστρατο-γιατρούς, λοιπόν, μιας και δεν είχαμε ήδη αρκετούς.

17/04/2015

Καλά να μας πάρουν το όνομα «Μακεδονία», αλλά να μας πάρουν και τις τράπεζες; Τι άλλο θα ανεχθούμε πια; Αυτή η αβεβαιότητα που κυριαρχεί στην εγχώρια πολιτική (και τραπεζική) πραγματικότητα έχει προκαλέσει ανησυχίες για το μέλλον των υποκαταστημάτων των ελληνικών τραπεζών στα Βαλκάνια. Η άλλοτε εμπροσθοφυλακή του ελληνικού επεκτατισμού στις γειτονικές χώρες τα έχει βρει σκούρα. Με το δίκιο τους, λοιπόν, τα τραπεζικά συστήματα των γειτόνων εξετάζουν όλα τα ενδεχόμενα για το τι θα γίνει σε περίπτωση χρεωκοπίας του ελληνικού κράτους. Και ένα από αυτά τα ενδεχόμενα είναι η εξαγορά των ελληνικών υποκαταστημάτων από τις εκεί εγχώριες. Αυτό ντε που έγινε εδώ με την Τράπεζα Κύπρου πριν από δυο χρόνια. Τότε, μέσα σε ένα σαββατοκύριακο, το ελληνικό τραπεζικό σύστημα ρούφηξε τα κυπριακά υποκαταστήματα και είπε «άντε γεια». Τότε, βέβαια, οι ελληνικές εφημερίδες δεν είχαν πρόβλημα. Ενώ τώρα μιλάνε για τον κίνδυνο «"αφελληνισμού" των θυγατρικών των ελληνικών τραπεζών σε γειτονικές χώρες». Ρε τι μπορεί να πάθουνε οι «μάγκες των Βαλκανίων»...

18/04/2015

Τι να τα κάνουν οι τράπεζες τα ντουβάρια; Λεφτά ήθελαν και θέλουν. Γι' αυτό έχουν αρχίσει και ρίχνουν τη μια καλή ιδέα μετά την άλλη για τη «ρύθμιση των κόκκινων δανείων". Ας μην ξεχνάμε ότι πρόκειται για πάνω από ένα εκατομμύριο κόκκινα δάνεια, το κόστος των οποίων φτάνει τα 75 δις ευρώ. Τα νέα δωράκια που επεξεργάζονται οι καλές μας τράπεζες περιλαμβάνουν το πάγωμα του 50% του δανείου και τη δυνατότητα να πληρώνει ο δανειολήπτης το μισό της δόσης. Το πάγωμα μπορεί να κρατήσει από τέσσερα ως δέκα (και βάλε) χρόνια· ανάλογα με την οικονομική κατάσταση και τη συμπεριφορά του καθενός. Αν δηλαδή είναι καλό και συνεργάσιμο παιδί ο δανειολήπτης, η τράπεζα θα είναι καλούλα. Αν τώρα δεν είναι, ποιος ξέρει; Ο κύριος τραπεζίτης, μπορεί να φωνάξει τους φίλους του τους μπάτσους ή/και μπράβους για να σπάσουν κανένα ποδαράκι, κανένα χεράκι...

18/04/2015

«Πρέπει να δημιουργηθεί η αίσθηση ότι υπάρχει ένα μάτι που επιβλέπει συνεχώς», μας είπε ο κύριος Νικολούδης, υπουργός Επικρατείας για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς. Να επιβλέπει λιμάνια και σταθμούς για να μπει, λέει, φρένο στο λαθρεμπόριο και να μη χάνει το ελληνικό κράτος τόσα λεφτά από φόρους που δεν πληρώνονται. Μάλιστα. Ο Νικολούδης, βέβαια, δεν είναι η Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων. Ξέρει πολύ καλά τι του γίνεται κι όταν λέει ότι «ο αποτελεσματικότερος τρόπος να ελέγξεις τη διαφθορά είναι να έχεις διαφορετικούς μηχανισμούς ελέγχου», εννοεί ότι το κράτος πρέπει να ρυθμίζει τα μονοπάτια του λαθρεμπορίου και τις ροές του μαύρου χρήματος που προκύπτουν από αυτό. Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί, το περίφημο μάτι που δεν θα του ξεφεύγει

τίποτα, δεν είναι «για να πατάξουν κάτι», αλλά για να οργανώνουν, να αναδιαρθρώνουν ανάλογα με τις κάθε φορά ανάγκες και σε τελική ανάλυση να εγγυώνται ότι στη μαφιοζοχώρα μας οι «εμπορικές οδοί» θα λειτουργούν όπως πρέπει. Οπότε όχι μόνο μάτι, αλλά και σκόρδα και μπλε χαντρούλα να βάλει ο κύριος Νικολούδης στα θαλάσσια και χερσαία σύνορα, για να συνεχίσουν οι δουλειές να πηγαίνουν καλά.

19/04/2015

Πόσο μας αρέσει όταν η *Καθημερινή* τα λέει «έξω από τα δόντια": «με το πέρασμα των ετών αυξάνονται τα ποσοστά εκείνων που γίνονται πιο προσεχτικοί και πιο «συντηρητικοί» στις αγορές τους, φαινόμενο που οφείλεται σε μεγάλο βαθμό βεβαίως στη μείωση των διαθέσιμων εισοδημάτων, αλλά σε σημαντικό βαθμό και στην οικοδόμηση - έστω και μέσω της βίαιης προσαρμογής στη λιτότητα- καταναλωτικής συνείδησης".

Μπορεί να μην έχουμε ταξική συνείδηση, αλλά τουλάχιστον έχουμε καταναλωτική. Ορίστε κι ένα καλό που βγήκε από την κρίση. Εκεί που ήμασταν καταναλωτικά γουρούνια και μπαίναμε στα super market και τσακίζαμε τα γαριδάκια και τις σοκοφρέτες, τα τελευταία χρόνια έχουμε γίνει πιο «προσεκτικοί στις αγορές μας". Τι ωραίος, στρογγυλεμένος και μεταμοντέρνος τρόπος για να μιλάς για την αγοραστική δύναμη της εργατικής τάξης που έχει κατρακυλήσει· για την αδυναμία της να καλύψει ακόμα και τις βασικές βιοτικές της ανάγκες.

Αύξηση της ανταγωνιστικότητας:

Ο Γιώργος δουλεύει σε ένα κρεοπωλείο στα Πατήσια. Όταν έπιασε δουλειά, στις αρχές του 2010, το αφεντικό κλαιγόταν ότι «δεν πάνε καλά τα πράγματα» κι ότι «όλα τα μαγαζιά κλείνουν». Σήμερα, το κρεοπωλείο έχει επεκταθεί (πήρε τον διπλανό φούρνο που έκλεισε) κι έχει πλέον τέσσερις υπαλλήλους. Το αφεντικό, ο κυρ-Γιάννης, έκανε περικοπές στους παλιούς και προσέλαβε τους καινούριους για 8ωρο, 9ωρο για την ακρίβεια, με 450 ευρώ. Στόλισε και τη βιτρίνα με μια τεράστια γαλανόλευκη κι ένα γιγαντιαίο «επιμένουμε ελληνικά» κι όλα υπό έλεγχο. Και περνάνε οι μέρες με κατάρες στους Γερμανούς που «μας έχουν ρημάξει» και με βαθιές αναλύσεις του είδους: «αν η οικονομία δεν γίνει ανταγωνιστική, άσπρη μέρα δεν θα δούμε».

Ο Γιώργος, λοιπόν, παίρνει 520 ευρώ, δουλεύει 6ήμερο και με σπαστό ωράριο. Ενώ έχει και το αφεντικό από το πρωί μέχρι το βράδυ να τον σκοτίζει με τις θεωρίες του για το «πώς θα ανακάμψει η ελληνική οικονομία». Κι ο Γιώργος ακούει, ακούει και παράλληλα φοβάται· μην τυχόν και κόψει κανένα δάκτυλο με τον μπαλτά. Μόνο αυτό του λείπει· ένα εργατικό ατύχημα. Να πώς απογειώνεται το μίσος του για το αφεντικό. Δεν θέλει και πολύ. Ειδικά μάλιστα όταν ακούει αυτή τη μαλακία περί ανταγωνιστικότητας, όλο είναι στο τσακ να πετάξει καμιά κουβέντα. Πάντα, βέβαια, την κρίσιμη στιγμή μπαίνει κανένας πελάτης κι έτσι αναγκαστικά αφήνει το αφεντικίσιο παραλήρημα περί χρέους, τρόικας και μνημονίων να πάει στο διάολο. Τι να πει κανείς; Ίσως να είναι καλύτερα έτσι. Όμως αυτό το πράγμα δεν σταματάει να τού τριβελίζει το μυαλό. Ποια μνημόνια και ποια Μέρκελ έχουν ξεζουμίσει το αφεντικό του, το οποίο μέσα στην κρίση διπλασίασε τα κέρδη του; Ποια ανταγωνιστικότητα υπονομεύουν οι Γερμανοί; Κι από πότε το δικό του αφεντικό έχει άποψη για το ευρωπαϊκό εμπόριο; Μήπως ο κυρ-Γιάννης εξάγει μπριζόλες στη Γερμανία και δεν το έχει πάρει κανείς χαμπάρι; Γι' αυτό δίνει σκατά μισθούς στους υπαλλήλους; Επειδή η φτωχή πλην τίμια σπαλομπριζόλα του έχει να ανταγωνιστεί τον σούπερ γίγαντα της γαστρονομίας, το λουκάνικο Φρανκφούρτης; Φυσικά και όχι.

Κάθε φορά που ο Γιώργος χτυπάει τη σπαλομπριζόλα στον πάγκο, η ίδια σκέψη γυρίζει μέσα στο κεφάλι του: ο κυρ-Γιάννης μιλάει για τους «κακούς Γερμανούς», αλλά εννοεί το «καλό ελληνικό κράτος» που του εγγυάται ότι, κρίση ξε-κρίση, θα συνεχίσει να βρίσκει φτηνούς, υποτιμημένους εργάτες. Μιλάει γενικά κι αφηρημένα για «αύξηση της ανταγωνιστικότητας», αλλά εννοεί ειδικά και συγκεκριμένα «αύξηση του κέρδους της επιχείρησής του". Κι όσο για το πώς εξασφαλίζει ο κυρ-Γιάννης την αύξηση της κερδοφορίας του, εντάξει· δεν χρειάζεται να ανακαλύψει κανείς την πυρίτιδα. Μα, με όλα εκείνα τα παλιά, δοκιμασμένα και "επιτυχημένα" όπλα: χαμηλούς μισθούς, ένσημα 4ώρου για δουλειά 8 και 9 ωρών, κ.ά. Κοίτα να δεις η Μέρκελ!

ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΙΝΕ-ΓΣΕΕ: ΠΕΡΣΙΝΑ ΞΙΝΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ

Διάφοροι αναγνώστες ίσως να έχουν προσέξει ότι διάφορα άρθρα του περιοδικού περιέχουν αναφορές σε έρευνες του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ. Το Ινστιτούτο αυτό δουλεύει για λογαριασμό του κρατικού συνδικαλισμού που ακούει στο όνομα ΓΣΕΕ, ενώ οι προτάσεις του απευθύνονται περισσότερο στα αφεντικά παρά στους εργάτες, δεδομένου ότι λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες του ελληνικού καπιταλισμού. Όμως, είναι μια από τις ελάχιστες δομές οι οποίες μπορούν να παράξουν έρευνες για την κατάσταση της εργασίας σήμερα, από τη στιγμή που το ανταγωνιστικό κίνημα δεν μπορεί να κάνει κάτι τέτοιο για τον εαυτό του. Οπότε, εύλογα χρησιμοποιούμε διάφορες δουλειές αυτού του ινστιτούτου για λόγους τεκμηρίωσης, ακόμη και αν το θεωρούμε εχθρική δομή.

Τον περασμένο Αύγουστο, λοιπόν, το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ εξέδωσε την Ετήσια Έκθεση (2014) για την Ελληνική Οικονομία και Απασχόληση. Χρησιμοποιώντας την «ουδέτερη» γλώσσα των οικονομικών, οι ειδικοί του ΙΝΕ αναγνωρίζουν ότι αυτό που συμβαίνει τα τελευταία χρόνια στην εργασία είναι μια διαδικασία «εσωτερικής υποτίμησης", η οποία κατ' αυτούς έχει ως αποτέλεσμα να υποβαθμίζεται συνολικά η ελληνική οικονομία.[1] Εμείς πάλι από τη μεριά μας θεωρούμε ότι αυτό που συμβαίνει είναι η υποτίμηση της αξίας της εργατικής μας δύναμης και ότι αυτή η υποτίμηση είναι αναγκαία για να τη βγάλει καθαρή το ελληνικό κεφάλαιο. Γι' αυτό, και στο άρθρο αυτό θα σταθούμε σε ορισμένα από τα στοιχεία που αφορούν ακριβώς αυτήν τη διαδικασία υποτίμησης (απασχόληση - ανεργία, μισθοί, εργασιακές σχέσεις, κτλ). Και θα αφήσουμε για το τέλος έναν σχολιασμό της υποτιθέμενης φιλεργατικής εναλλακτικής πρότασης του ΙΝΕ.

αυτό που συμβαίνει είναι η υποτίμηση της αξίας της εργατικής μας δύναμης

Ας κάνουμε τώρα μια μικρή περιπλάνηση στον εργασιακό ζόφο, όπως αυτός διαμορφωνόταν στα μέσα του προηγούμενου έτους (δεν έχουν αλλάξει και πολλά από τότε), χρησιμοποιώντας τα ψυχρά εργαλεία των αριθμών και της στατιστικής.

Ένα από τα βασικότερα μελήματα των ελληνικών αφεντικών από το ξέσπασμα της κρίσης ήταν να κάνουν δραστικές μειώσεις στους μισθούς. Στον τομέα μάλιστα σημείωσαν μεγάλη επιτυχία. Από το 2009 ως το 2013 το μοναδιαίο κόστος εργασίας μειώθηκε κατά 16%. Η έρευνα υποστηρίζει ότι η μείωση αυτή δεν συνοδεύτηκε από μια ανάλογη μείωση των τιμών των εμπορευμάτων. Μόνο το 1/5 των μισθολογικών μειώσεων μεταφράστηκε σε μείωση της τιμής των ελληνικών εμπορευμάτων, ενώ τα 4/5 τροφοδότησαν την κερδοφορία του ελληνικού κεφαλαίου. Με άλλα λόγια ούτε έπεσαν σημαντικά οι τιμές των ελληνικών εμπορευμάτων, ώστε να γίνουν πιο ανταγωνιστικά, ούτε αυξήθηκαν οι εξαγωγές, αλλά ουσιαστικά αυτό που κατάφεραν τα ελληνικά αφεντικά ήταν να συγκρατήσουν τα κέρδη τους με τον πιο "άμεσο" τρόπο, κλέβοντας αρκετή παραπάνω υπεραξία από τους εργάτες τους. Έτσι, ο μέσος πραγματικός μισθός το 2013 ήταν κατά 21% χαμηλότερος σε σχέση με το 2009 και ο πραγματικός κατώτερος μισθός το 2013 ήταν μειωμένος κατά 25% σε σχέση με το 2009. Για τους νέους κάτω των 25 ετών, το ποσοστό αυτό ήταν 35%. Έτσι, η αγοραστική δύναμη ενός μέσου μισθωτού μειώθηκε κατά 23% την περίοδο 2010-2014.

Εκτός από τη μείωση των μισθών, τα ελληνικά αφεντικά επιδόθηκαν σε αθρόες απολύσεις. Οι απολύσεις μαζί με την κάμψη της παραγωγικής δραστηριότητας του ελληνικού καπιταλισμού οδήγησαν σε μια τεράστια διόγκωση της ανεργίας. Από το 2010 έως το 2013 ο πληθυσμός των ανέργων αυξήθηκε κατά 930.000 άτομα, ή αλλιώς κατά 20%, με το ποσοστό ανεργίας να ανεβαίνει από το 7% το 2008 στο 27% το 2013. Σε κάθε τρεις εργαζόμενους αντιστοιχούσε ένας περίπου άνεργος, ενώ ο αριθμός των επίσημα καταγεγραμμένων ανέργων (1.350.000 άτομα) σχεδόν συνέπιπτε με τον αριθμό των απασχολούμενων (1.400.000 άτομα) στον ιδιωτικό τομέα. Ταυτόχρονα, από το σύνολο των ανέργων επτά στους δέκα είναι μακροχρόνιοι άνεργοι.

Αναφορικά με τις κρατικές πολιτικές διαχείρισης της (διογκούμενης) ανεργίας, οι ΙΝΕδες αναγνωρίζουν ότι δεν δημιούργησαν νέες θέσεις εργασίας, αλλά έφτιαξαν ένα περιβάλλον εργασιακής ανασφάλειας για ένα κομμάτι της εργατικής τάξης. Και όλα αυτά τη στιγμή που οι μετρήσεις έδειχναν ότι ο αριθμός των επιδοτούμενων ανέργων μειωνόταν σημαντικά: από το 1/3 του συνόλου των ανέργων που επιδοτούνταν στις αρχές του 2010,

στις αρχές του 2014 επιδοτούνταν μόνο 1 στους 10 (λόγω αύξησης της μάζας των μακροχρόνια ανέργων). Αναγνωρίζουν ότι οι κρατικές πολιτικές για την εργασία (κατ' αυτούς «τα μνημόνια») καθιέρωσαν τη φτηνή και ευέλικτη εργασία, τη μερική και προσωρινή απασχόληση, τις προσλήψεις χαμηλού κόστους και τις αντικαταστάσεις, αποχωρήσεις ή απολύσεις των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων.[2]

Όσον αφορά την αδήλωτη-ανασφάλιστη εργασία, ο ελληνικός καπιταλισμός (με τις ευλογίες του κράτους) αναδεικνύεται πρωταθλητής: την περίοδο 2011-2013 η αδήλωτη-ανασφάλιστη εργασία ξεπερνούσε το 30%, ενώ περίπου οι μισές νέες συμβάσεις που υπογράφονταν την περίοδο 2009 – 2013 αφορούσαν ευέλικτες και όχι σταθερές μορφές εργασίας. Τέλος, η έκθεση υποστηρίζει ότι οι νέοι εργαζόμενοι (που, μαζί με τους ηλικιωμένους, παρουσιάζουν τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας) βρίσκονται κυρίως σε μια διαρκή ανακύκλωση μεταξύ ανεργίας και επισφαλούς-προσωρινής απασχόλησης.

Ας κάνουμε μια μικρή παύση εδώ, για να κάνουμε μια παρατήρηση πάνω στα μεθοδολογικά εργαλεία που χρησιμοποιούν οι «επιστήμονες» του ΙΝΕ. Το μεγαλύτερο κομμάτι της έρευνας αφορά την περίοδο από το ξέσπασμα της κρίσης στην Ελλάδα, με τις πρώτες αντεργατικές νομοθεσίες (βλ. «1ο μνημόνιο»), και έπειτα. Πρόκειται για μια μέθοδο που εφηύραν οι αριστεροί και οι συνδικαλιστές για να κρύψουν την βαθιά ταξική ήττα που μετράει κάποιες δεκαετίες τώρα και επομένως και τις ευθύνες τους για αυτήν. Προφανώς και η επίθεση των αφεντικών αυτή τη περίοδο ήταν κατά μέτωπο, υψηλής έντασης και πολυεπίπεδη, όμως είναι πολύ βολικό για όλους αυτούς τους διάφορους φιλεργατιστές να φορτώνονται όλα στην κρίση (και την Μέρκελ, τους κακούς Ευρωπαίους και πάει λέγοντας) και ταυτόχρονα να παρουσιάζεται η προηγούμενη περίοδος σαν παραδείσια κατάσταση.

Ας προχωρήσουμε τώρα σε κάποια συγκεκριμένα σημεία της «αντιπρότασης» που κάνει το ΙΝΕ. Ανάμεσα στα όσα λέει βρίσκουμε την «προσθήκη στα τρία κριτήρια του Μάαστριχτ (χρέος, έλλειμμα, πληθωρισμός) τέταρτου κριτηρίου που θα αναφέρεται στο επίπεδο της απασχόλησης ή της ανεργίας, παράλληλα με την προσθήκη στο καταστατικό της ΕΚΤ ότι εκτός της σταθερότητας των τιμών αποτελεί κεντρικό στόχο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας και η καταπολέμηση της ανεργίας». Στρέφοντας το βλέμμα στην Ελλάδα, η έμφαση δίνεται αρχικά στη ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων και την επιστροφή των συλλογικών διαπραγματεύσεων και των συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Εδώ στόχος είναι να αποκατασταθεί η τσακισμένη διαπραγματευτική ισχύς των κρατικοδίαιτων συνδικαλιστών της ΓΣΕΕ και όχι να αυξηθεί η διαπραγματευτική ισχύς και το βιοτικό επίπεδο της εργατικής τάξης.[3] Εργατικοί αγώνες δεν αναφέρονται πουθενά, οπότε το μόνο που μένει είναι η παραδοσιακή συνδικαλιστική μεσολάβηση, μεταξύ μεγαλοσυνδικαλιστών και κρατικών αξιωματούχων, πλασαρισμένη και με ευρωπαϊκό περιτύλιγμα.

Προτείνεται ακόμη να μετατραπεί η μείωση του εργατικού κόστους κατά 16% σε μείωση των τιμών των εμπορευμάτων κατά 15%. Έτσι θα γίνουν πιο ανταγωνιστικά τα ελληνικά εμπορεύματα, προκειμένου να αυξηθούν οι πωλήσεις των ελληνικών αφεντικών. Όμως, επειδή μιλάμε για τον Παναγόπουλο και την παρέα του, και όχι για τίποτα περιθωριακούς εξτρεμιστές που θέλουν το κακό της αγίας «ελληνικής οικονομίας», οι ΙΝΕδες καθησυχάζουν τα αφεντικά μας ότι μια τέτοια μείωση το πολύ-πολύ να φέρει μια «σταθεροποίηση του μέσου περιθωρίου κέρδους στα επίπεδα του 2010».[4]

Κλείνοντας, είναι σημαντικό να έχουμε πάντα στο μυαλό μας ότι τέτοιου είδους «λύσεις» βασίζονται στο εξής πολύ απλό σκεπτικό: οι εργάτες δεν μπορούν να διαμορφώσουν δικές τους αυτόνομες στρατηγικές, βασισμένες στα δικά τους αυτόνομα συμφέροντα, αλλά χρειάζεται να λαμβάνουν υπόψη τους και τις ανάγκες του κεφαλαίου. Από τη στιγμή που και τα αφεντικά μας έχουν χτυπηθεί από την κρίση, θα πρέπει και εμείς να προτείνουμε ρεαλιστικές λύσεις που να είναι ταυτόχρονα επωφελείς για τον ελληνικό καπιταλισμό (ανταγωνιστικότητα, εξαγωγές, οικονομική-παραγωγική ανασυγκρότηση κ.α.). Τα προβλήματα των αφεντικών είναι και δικά μας προβλήματα. Και το αντίστροφο: αν οι δουλειές των αφεντικών μας πάνε καλά, όλο και κάνα ψίχουλο θα περισσέψει και για μας.

> ο μισθός των εργατών και τα κέρδη των αφεντικών είναι ανταγωνιστικά μεγέθη

Βέβαια, η συμμορία εργατοπατέρων της ΓΣΕΕ ξέρει ότι η παλιά μουχλιασμένη συνταγή του κεϋνσιανισμού δεν δουλεύει πια, ιδιαίτερα τώρα που η κρίση έχει κάνει τα αφεντικά να φαγώνονται σαν τα σκυλιά για το ποιο θα επιβιώσει, πολύ πιο λυσσασμένα από ό,τι στις περιόδους της ανάπτυξης. Εμείς, από την άλλη, τα περιθωριακά και ψωριάρικα σκυλιά του ταξικού πολέμου, ξέρουμε ότι από τη στιγμή που δεν υπάρχει η εργατική απειλή, εκείνη που θα κάνει τα αφεντικά να δώσουν μεγαλύτερο μερίδιο από τα κέρδη τους, καμία βελτίωση δεν πρόκειται να έρθει ουρανοκατέβατη. Γιατί είτε με κρίση, είτε με ανάπτυξη, ο μισθός των εργατών και τα κέρδη των αφεντικών ήταν, είναι και θα είναι ανταγωνιστικά μεγέθη και όχι «αλληλοτροφοδοτούμενα». Και όσα αναπτυξιακά προγράμματα «παραγωγικής-τεχνολογικής ανασυγκρότησης της ελληνικής οικονομίας» και να φαντασιώνονται τα τζιμάνια της ΓΣΕΕ, χωρίς αυτόνομες εργατικές αντιστάσεις και αγώνες, όταν και αν έρθουν, πάλι από πάνω μας θα περάσουν.

---

1. ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, «Η Ελληνική Οικονομία και η Απασχόληση. Ετήσια Έκθεση 2014». Στο συγκεκριμένο κείμενο αναφέρονται και όλα τα στοιχεία που παραθέτονται στο παρόν κείμενο. Ενδεικτικά βλ. σελ. 23-30, σελ. 39-41, σελ. 105, σελ. 138.

2. Για το ζήτημα αυτό έχουμε μιλήσει αρκετές φορές. Ενδεικτικά, βλέπε την προκήρυξη «Ο φασισμός δεν είναι εικόνα απ' τα παλιά, 5μηνα στον ΟΑΕΔ αν ψάχνεις για δουλειά» και το άρθρο «Η εργατική τάξη εκπαιδεύεται part 1. Voucher: Από εργάτες "ωφελούμενοι"» στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού που κρατάτε στα χέρια σας.

3. Δες στο προηγούμενο τεύχος το άρθρο «Η εξαφάνιση των συλλογικών συμβάσεων".

4. Όμως, η ξεφτίλα αυτών των τύπων είναι δίχως πάτο. Όταν προεκλογικά ο ΣΥΡΙΖΑ έταζε την διά νόμου αύξηση του μισθού στα 750 ευρώ, ο Παναγόπουλος δήλωσε δημόσια ότι διαφωνεί μ' αυτό το μέτρο, γιατί απαξιώνει το μεσολαβητικό ρόλο της ΓΣΕΕ. Δες π.χ «Κόντρα ΣΥΡΙΖΑ-συνδικάτων για τον κατώτατο μισθό», *Το Βήμα*, 23/9/2014.

ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ: ΚΛΙΝΑΤΕ ΕΠ' ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Ίσως να είναι κάποιου είδους πολιτικός στρουθοκαμηλισμός ο τρόπος με τον οποίο διάφοροι γύρω μας αντιλαμβάνονται το κράτος και την αντίθεση σε αυτό. Ένας τρόπος να κλείνουμε τα μάτια μπροστά σε κάτι που εμφανώς μας ξεπερνά με τρόπους που δεν έχουμε μάθει συλλογικά, πολιτικά και ιστορικά να αντιμετωπίζουμε. Από την άλλη, καθότι αυτή ακριβώς η γνώση δεν θα πέσει από τον ουρανό, κάπου εκεί διαπιστώνουμε μια κάποια έλλειψη διάθεσης για τη δουλειά που απαιτείται για να βρούμε τις πολιτικές κατευθύνσεις που ταιριάζουν στους καιρούς μας. Είναι φαίνεται αβάσταχτη η γοητεία των μεταπολιτευτικών αυτοματισμών. Μόνο που δυστυχώς αυτοί οι αυτοματισμοί, αν κάποτε σήμαιναν συμπόρευση με δυνάμεις που, είναι σταθερή στο χρόνο θέση μας πως, είναι κρατικές, τώρα κάνουν τους φορείς τους να βουλιάζουν στην πιο βαθειά αμηχανία καθώς πάνε κονβόι με το «πρώτη φορά αριστερό» κράτος.

Η Αν.Μεσόγειος καλά κρυμμένη στα άδυτα του google: Αν νιώθετε ασφαλείς, μακριά κι αγαπημένοι ξανασκεφτείτε το. Καιρός είναι.

Για να δούμε όμως με τι πράμα έχουμε να αντιπαρατεθούμε σήμερα. Τα παρακάτω λόγια ανήκουν στο συγγραφέα και δημιουργό του περιοδικού Ζενίθ, δημοσιευμένα στο, προσκείμενο στο Σύριζα, tvxs:

> «...Ίσως τελικά η γεωστρατηγική σημασία της Ελλάδας για την Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορούσε να υποχρεώσει τη Γερμανία σε κάποιες παραχωρήσεις και στην εξεύρεση μιας συμβιβαστικής λύσης στο ζήτημα μιας νέας συμφωνίας για το χρέος. Αλλά για να γίνει αυτό θα πρέπει η νέα ελληνική κυβέρνηση να μη διστάσει να ενεργοποιήσει τον γεωπολιτικό της άσσο, να αναπτύξει μια πολυεπίπεδη εξωτερική πολιτική και να εκμεταλλευτεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας».[1]

τα προβλήματα του ελληνικού καπιταλισμού δεν τελειώνουν με το να κόψουν τους μισθούς

Το παραπάνω είναι ένα χαρακτηριστικό, αλλά όχι το μοναδικό, δείγμα του είδους των συζητήσεων που παίζονται γύρω από την ελληνική εκδοχή της καπιταλιστικής κρίσης και πιο συγκεκριμένα των λύσεων που επιδέχεται. Όσοι έχουν αντιληφθεί την αναγκαιότητα της συστηματικής ανάγνωσης εφημερίδων θα έχουν διαβάσει τα παραπάνω σε πολλές παραλλαγές να βγαίνουν από πολλές διαφορετικές ομιλούσες κεφαλές. Τι είναι όμως αυτή η γεωστρατηγική σημασία; Από πού προκύπτει ένας γεωπολιτικός άσσος; Πώς συνίσταται μια πολυεπίπεδη εξωτερική πολιτική; Ποια είναι αυτά τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας; Και, τέλος πάντων, αυτή είναι κάποια ιδέα αριστεράς κοπής ή τα έλεγε και η επάρατη δεξιά;

Δυστυχώς αυτά (πλην του τελευταίου) είναι ερωτήματα που ξεπερνούν την ύλη ενός περιοδικού, πόσο μάλλον ενός άρθρου. Αυτά που μπορούμε να πούμε εδώ είναι τα εξής: Από όταν ξέσπασε η καθ'ημάς εκδοχή της καπιταλιστικής κρίσης τα αφεντικά μας στριμώχτηκαν. Κάποιες φορές με τη βοήθεια του κράτους, κάποιες φορές κατά μόνας, εφάρμοσαν στην πλάτη της εργατικής τάξης αυτό που λέγεται κομψά μείωση του εργατικού κόστους. Φυσικά τα προβλήματα του ελληνικού καπιταλισμού δεν τελειώνουν με το να κόψουν τους μισθούς όσο πάει γιατί αυτό έχει και όρια που ελάχιστα προσεγγίζουν τη λύση. Όταν λοιπόν ξεμπέρδεψαν με ό,τι συνταγές μπορούσαν να μαγειρέψουν για «μέσα» αρχίσαν να κοιτάνε και «έξω».

Τώρα, αυτό το «έξω» δεν είναι απλό πράμα. Σημαίνει βία και θάνατο. Σημαίνει πως το ελληνικό κράτος έχει γυαλίσει την αρματωσιά του και είναι έτοιμο να μπει με κάθε διαθέσιμο τρόπο σε πο-

λεμικές συγκρούσεις στη γειτονιά του: την Ανατολική Μεσόγειο. Αυτοί που σκέφτονται για λογαριασμό του ελληνικού κράτους έχουν πλήρη επίγνωση για ποιο πράγμα μιλάνε όταν παίζουν ως διαπραγματευτικό χαρτί τη «γεωστρατηγική σημασία της Ελλάδας». Γνωρίζουν πως «τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας» δεν είναι το καλό κλίμα και το greek philotimo, αλλά η δυνατότητα, λόγω θέσης, το ελληνικό κράτος να προωθήσει τα πάγια συμφέροντά του -γνωστά και με την αγαπημένη ονομασία «εθνικά»- σε μια περιοχή που έχουν στραφεί όλου του κόσμου τα κανόνια. Ζόφος που λένε.

«[...]Ακόμη και ο ρόλος της Ελλάδας ως αμυντικού παράγοντα -και παρά την οικονομική κρίση- κάθε άλλο παρά αμελητέος είναι. Σύμφωνα με τον Έλληνα διεθνολόγο Θάνο Ντόκο "η Ελλάδα είναι από τις ελάχιστες χώρες που τηρούν τον προϋπολογισμό άμυνας που θέτει το ΝΑΤΟ, διαθέτει πάνω από 200 σύγχρονα μαχητικά αεροπλάνα, ισχυρό ναυτικό και πάνω από 1.000 τανκς. Στις εγκαταστάσεις του ΝΑΤΟ περιλαμβάνεται και μια σημαντική στρατιωτική βάση-λιμάνι (η Σούδα) στην Κρήτη, η οποία είχε χρησιμοποιηθεί για τις αεροπορικές επιχειρήσεις κατά της Λιβύης το 2011"».[2]

Μα καλά είναι πράγματα αυτά που λένε αριστεροί άνθρωποι; Αυτοί δεν υποτίθεται είναι ευαίσθητοι ανθρωπισταί; Τα παραπάνω είναι κατά τη γνώμη μας τυπικό δείγμα αυτού του περίεργου πράγματος που λέγεται συνέχεια του κράτους. Είναι δείγμα πως ανεξαρτήτως «λαϊκής εντολής» και λαϊκών φαντασιώσεων για αριστερή, προοδευτική και ό,τι άλλο κυβέρνηση, αυτό που είχαμε, έχουμε και θα έχουμε απέναντί μας είναι το ελληνικό κράτος. Που τελευταία όλο και περισσότερο «θυμάται» την αρχέτυπη φύση του, όχι σαν στοργικού πατέρα που πιέζει και πιέζεται αλλά, ως ένοπλης ισχύος των αφεντικών. Στραμμένης στα κεφάλια μας και στα κεφάλια των ανταγωνιστών του.

---

1. «Αθήνα-Βερολίνο: Γεωπολιτική Vs Οικονομία;», *tvxs.gr*, 18/2/2015

2. Ό.π.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ: ΕΝΑ «ΕΡΓΟ» ΜΕ ΣΥΝΕΧΕΙΑ, ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΧΑΠΙ ΕΝΤ

Ήρθε η νέα κυβέρνηση, με αριστερό πρόσημο αυτή τη φορά και υποτίθεται πως η μεταναστευτική πολιτική μπαίνει σε νέα τροχιά. Η διαχείριση των μεταναστών εργατών μάς διακηρύσσουν πως θα αντιμετωπιστεί πλέον με σοβαρότητα και αποτελεσματικότητα. Λες και πριν γινόταν στην τύχη, χωρίς σχεδιασμό. Η αναπληρώτρια υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής κ.Χριστοδουλοπούλου μάς ενημερώνει ότι: «Το κέντρο βάρους της δικής μας πολιτικής δεν είναι η κράτηση, αλλά η υποδοχή και η ένταξη».[1] Δηλαδή όχι μόνο μπάτσοι αλλά και μκο που θα μπουν στο παιχνίδι πιο δυναμικά από πριν. Μας λένε ότι φυσικά το προβλέπει ο νόμος 3907/2011, που η προηγούμενη κυβέρνηση δεν εφάρμοσε πλήρως, ώστε να ανοίξουν τα περιφερειακά γραφεία ασύλου και τα κέντρα πρώτης υποδοχής που θα αναλάβουν την καταγραφή και διαχείριση των μεταναστών. Λεφτά εξάλλου υπάρχουν από την ΕΕ, αλλά υποστηρίζουν πως η δεξιά δεν αξιοποιούσε μέχρι τέλους τα ευρωπαϊκά κονδύλια. Να'ναι καλά οι αριστεροί που ξέρουν από μκο και ανθρωπισμό και τρίβουν τα χέρια τους για το αδιάθετο ζεστό χρήμα που θα μπορέσει επιτέλους να αξιοποιηθεί και να μοιραστεί καταλλήλως.

Η μεταναστευτική πολιτική δεν έχει ανάγκη από τομές

Διαπιστώνουμε, χωρίς έκπληξη βέβαια, ότι η υποτίμηση των μεταναστών θα συνεχιστεί με αμείωτη ένταση. Παρόλο που οι κυβερνήσεις μπορεί να αλλάζουν, η μεταναστευτική πολιτική δεν αλλάζει ρότα. Το ελληνικό κράτος εφαρμόζει με σχέδιο, από τη δεκαετία του '90, την πολιτική της παρανομοποίησης, της διαχείρισης δηλαδή των εκατομμυρίων μεταναστών εργατών που πέρασαν και περνούν από το εσωτερικό του. «Τα βασικά συστατικά αυτού του σχεδίου είναι οι νομοθεσίες, οι κατασταλτικοί μηχανισμοί, οι μαφίες, τα υλικά συμφέροντα των τοπικών κοινωνιών και η σχεδόν ολοκληρωτική απουσία του εσωτερικού εχθρού».[2] Τι πειράζει που είναι «αριστεροί» οι κυβερνώντες; Το κράτος έχει συνέχεια και στον τομέα της διαχείρισης του πάτου της εργατικής τάξης. Κι αν η επικαιρότητα επικεντρώνεται στο πώς θα διαχειριστεί το κράτος όσους "απελευθερώνει" από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, τα οποία αποτελούν ένα μόνο κομμάτι της μεταναστευτικής πολιτικής, δεν πρέπει να ξεχνάμε και όλους τους υπόλοιπους που είναι «ελεύθεροι» και ξεπερνούν το μισό εκατομμύριο καταλαμβάνοντας τις χειρότερες θέσεις εργασίας και θα συνεχίσουν να βρίσκονται εκεί όσο τα αφεντικά χρειάζονται φθηνή εργασία για να αποκομίζουν υπεραξία και κέρδη. Την τακτική του αυτή το κράτος δεν θα την αλλάξει, όσο αριστερό κι αν γίνει, ιδίως τώρα που τα αφεντικά ζορίζονται περισσότερο από ποτέ. Απλά ίσως μας σερβίρει ένα λίγο πιο κοινωνικό και ανθρωπιστικό προφίλ, κυρίως στα λόγια, αλλά οι πρακτικές του θα είναι σκληρές και αδυσώπητες για τους ήδη υποτιμημένους μετανάστες εργάτες, φυλακισμένους και μη.

> Παρόλο που οι κυβερνήσεις αλλάζουν, η μεταναστευτική πολιτική δεν αλλάζει ρότα

Οι ευκαιρίες για χρηματοδοτήσεις στο επίκεντρο και πάλι

Γι'αυτό αρχίζουν τις συσκέψεις οι ειδήμονες και σε μια από αυτές μεταξύ των υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Τάξης και Μεταναστευτικής Πολιτικής ανακοινώνουν ότι: «η προηγούμενη κυβέρνηση είχε επισήμως εξαγγείλει 1.500 θέσεις φιλοξενίας, δεν υλοποίησε όμως ούτε μία. Γίνεται προσπάθεια για δημιουργία χώρων φιλοξενίας, αλλά και αξιοποίησης κοινοτικών κονδυλίων που για καιρό λίμναζαν»[3] για να καταλήξουν στο ζουμί της υπόθεσης, σε αυτό που τους καίει πιο πολύ: «Είναι η πρώτη φορά που άνοιξε η συζήτηση και στην Ευρώπη με τον Ευρωπαίο επίτροπο για τη Μετανάστευση Δ. Αβραμόπουλο να θέτει το θέμα της κατανομής βαρών μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ». Μας λένε δηλαδή, πως δεν γίνεται «εμείς» να επιβαρυνόμαστε με την διαχείριση των μεταναστών και η ΕΕ να μην δίνει περισσότερο χρήμα ώστε να τους «υποδεχτούμε» και να τους «εντάξουμε» καταλλήλως στον πάτο της εργατικής τάξης. Όμως οι καιροί είναι δύσκολοι και το ελληνικό κράτος πρέπει να προσέχει. Μαθαίνουμε πως οι υπουργοί Εξωτερικών της ΕΕ έχουν σκοπό να συνεισφέρουν οικονομικά στην ίδρυση στρατοπέδων συγκέντρωσης σε περιοχές της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής, δηλαδή πριν την είσοδο των μεταναστών στον «παράδεισο» της Ευρώπης.[4] Αυτό δεν σημαίνει ότι θα σταματήσουν να έρχονται μετανάστες, αλλά ο έλεγχος και η καταγραφή τους θα μπορεί να γίνεται πριν πατήσουν το πόδι τους στην ΕΕ, ώστε μετά να κατανεμονται καλύτερα, σύμφωνα με τις ανάγκες και τις επιταγές του κάθε κράτους. Οπότε το ευρωπαϊκό χρήμα μπορεί να λιγοστέψει για να διοχετευτεί και σε άλλες χώρες, ακόμη κι εκτός ΕΕ. Γι' αυτό και το ελληνικό κράτος θέλει να κάνει τους κατάλληλους χειρισμούς πιέζοντας ως προς την αναγκαιότητα για συνεχή χρηματοδότησή του.

Η κ. Χριστοδουλοπούλου σε συνέντευξή της λέει:

> δεν μπορούμε να ζητάμε από την Ευρώπη να πάρει ένα μερίδιο από τους πρόσφυγες, όταν βλέπει πως εμείς δεν θέλουμε κανέναν στη γειτονιά μας. Πρέπει, τέλος, να συμφιλιωθούμε με την παγκόσμια πραγματικότητα, για να δούμε πώς μπορούμε να τα βγάλουμε πέρα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Αλλιώς, το μόνο που μένει είναι να τους πνίξουμε ή να τους κλείσουμε σε αχανή στρατόπεδα συγκέντρωσης.[5]

Η κυρία υπουργός δεν θέλει να τους εξαφανίσει, άνθρωποι είναι και αυτοί! Υπάρχουν τρόποι να το εκμεταλλευτεί αυτό το υποτιμημένο εργατικό δυναμικό, όπως έκαναν ήδη τόσες δεκαετίες με αρκετή επιτυχία. Αυτό θέλει να συνεχίσει να κάνει και θα το κάνει. Εξάλλου δεν θα γίνουν όλα τα κέντρα κράτησης «ανοιχτά», ούτε θα απελευθερωθούν όλοι. Η κ. Χριστοδουλοπούλου έχει αναφέρει ότι «η συνέχιση λειτουργίας ορισμένων κέντρων κλειστού τύπου εξυπακούεται λόγω αναγκαιότητας ύπαρξής τους αλλά και λόγω ιδιαίτερων συνθηκών που τα διέπει»[6]. Έτσι δεν θα εξαφανιστούν και οι υλικές σχέσεις που

χτίστηκαν χρόνια τώρα γύρω από αυτά.

Οπότε, όσοι μετανάστες αφήνονται ελεύθεροι από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης και σίγουρα δεν θα αφεθούν όλοι, θα πρέπει ως ανασφάλιστοι που είναι, να περιληφθούν στη ρύθμιση για την πρόσβαση των ανασφάλιστων στο ΕΣΥ (λίγος ανθρωπισμός δε βλάπτει) και στη συνέχεια, το θέμα της στέγασής τους μπορεί να λυθεί με «επιδοτούμενες δομές φιλοξενίας σε ενοικιαζόμενα διαμερίσματα, έτσι ώστε να υπάρχει διασπορά των ανθρώπων και καλύτερη ένταξή τους στην κοινωνία, αλλά και να δώσουμε ώθηση στην ενοικίαση ακινήτων που βρίσκεται σε τέλμα».[7] Πρώτης τάξης ευκαιρία να βολευτούν και κάποιοι από τους ξεπεσμένους μικροαστούς που έχουν τα ακίνητά τους ξενοίκιαστα και μαραζώνουν βλέποντάς τα να ρημάζουν. Νέες προοπτικές ανοίγονται για ανάπτυξη, και πάλι στις πλάτες των μεταναστών. Πού να μπουν στο χορό και οι μκο με τα ανοιχτά κέντρα «φιλοξενίας» και το «ανθρωπιστικό» τους έργο.

Η εργατική δύναμη των μεταναστών παραμένει πρόσφορο πεδίο εκμετάλλευσης

Εντωμεταξύ, τα ελληνικά αφεντικά δεν θα σταματήσουν να έχουν ανάγκη από φθηνό εργατικό δυναμικό και κυρίως τα αφεντικά στην επαρχία. Αυτήν την ανάγκη τους θα συνεχίσουν να την καλύπτουν με την αμέριστη βοήθεια του κράτους φυσικά. Να πώς φροντίζει η κ.Χριστοδουλοπούλου να διευθετήσει το θέμα:

> Από το υπ. Εργασίας θα διεκδικήσουμε να δοθεί άδεια εργασίας σε ορισμένες ομάδες, όπως αυτοί που απομακρύνονται από τα κέντρα κράτησης [...] θα έρθουμε επίσης σε επαφή με το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, για να τακτοποιήσουμε το ζήτημα της εποχικής εργασίας των εργατών γης και των αλιεργατών.[8]

Γιατί ένα άλλο πρόβλημα που υποτίθεται πως έχουν τα καημένα τα αφεντικά της επαρχίας είναι ότι οι έλληνες εργάτες δεν πολυανταποκρίνονται στο κάλεσμά τους για δουλειά στο χωράφι. Ακόμη θεωρούν σκληρές και δύσκολες τις αγροτικές εργασίες, αλλά μάλλον δεν είναι ακόμη διατεθειμένοι όλοι οι έλληνες να δουλέψουν σε συνθήκες σύγχρονης σκλαβιάς, αλλά ούτε και τα αφεντικά να δώσουν μεγαλύτερους μισθούς. Άρα, ευτυχώς που υπάρχουν κι οι αλλοδαποί!

Προς το παρόν, ο πρόεδρος της Κοινοπραξίας Συνεταιρισμών Νομού Ημαθίας, κ. Γιαννακάκης, μας λέει ότι:

> οι παραγωγοί δυσκολεύονται να φέρουν νόμιμα εργάτες από το εξωτερικό, εξαιτίας του υψηλού κόστους μετάκλησης. Τι κάνουν; Τους φέρνουν με τουριστική βίζα και τους πληρώνουν «μαύρα μεροκάματα», με αποτέλεσμα να χάνει το κράτος αρκετά εκατομμύρια κάθε χρόνο από τα ασφάλιστρα.[9]

οι έλληνες εργάτες δεν πολυανταποκρίνονται στο κάλεσμα για δουλειά στο χωράφι

Μας κοροιδεύουν μέσα στη μούρη μας δηλαδή, ότι δήθεν δεν υπάρχουν επαρκή εργατικά χέρια και από πάνω το κράτος χάνει λεφτά από την ανασφάλιστη εργασία. Απλά θέλουν να δικαιολογήσουν το γεγονός ότι δεν θα αφήσουν ανεκμετάλλευτους όσους από τους μετανάστες απελευθερωθούν από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Η τύχη που τους επιφυλάσσεται θα είναι ίδια με των υπολοίπων που βιώνουν καθημερινά στο πετσί τους την πτώση της αξίας της εργατικής τους δύναμης. Με την ευκαιρία, θα βγάλει και το καημένο το κράτος κανά έσοδο από την εργασία τους που μπορεί να είναι νόμιμη, έστω και για ένα μικρό διάστημα (οι ίδιοι θα παραμείνουν παράνομοι), ενώ τα αφεντικά δε θα χρειαστεί να καταβάλουν μεγάλο κόστος, όπως έκαναν πάντα. Όπως αναρωτιέται και ο κ. Χρονόπουλος, νομικός, πρώην σύμβουλος στο υπ. Εσωτερικών και υπεύθυνος στον τομέα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΠΑΣΟΚ:

> Εφόσον έχουμε τόσους άτυπους μετανάστες, γιατί δεν προχωράμε στις προσωρινές εξάμηνες άδειες αναβολής απομάκρυνσης με δικαίωμα εργασίας στον αγροτικό χώρο μέχρι να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες επιστροφής τους αντί της μετάκλησης εποχικών εργατών από το εξωτερικό;[10]

Το μήνυμα που έρχεται από όλες τις μεριές είναι σαφές και επικεντρώνεται στο πόσο συμφέρουσα παραμένει ακόμα, για το κράτος και τα αφεντικά, η ύπαρξη τόσων μεταναστών στη χώρα, διαθέσιμων προς άγρια εκμετάλλευση, ενώ παράλληλα οι ροές ευρωπαϊκού χρήματος γύρω από τη διαχείρισή τους, θα ωφελήσουν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο διάφορα κομμάτια της ελληνικής κοινωνίας, όπως οι μκο, οι εταιρείες (φύλαξης, τροφοδοσίας, παροχής εξοπλισμού και αναλώσιμων, κτλ) με κάθε λογής υπεργολαβίες, οι μικροαστοί με τα ακίνητά τους, οι άνεργοι επιστήμονες που θα στελεχώσουν διάφορες δομές και λοιποί που θα τρέξουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους.

Η «αριστερά» δεν θα μας σώσει τελικά;

Κατά τα άλλα, η εργατική τάξη χαίρεται που η ελπίδα έφτασε και δεν θέλει να καταλάβει πως η υποτίμησή της που βρίσκεται ήδη σε προχωρημένο στάδιο, βασίζεται στην πετυχημένη συνταγή της διαχείρισης των μεταναστών και της εργατικής τους δύναμης δεκαετίες τώρα. Μιας και έχει απωλέσει την ικανότητά της να αναγνωρίζει τις συνέχειες του κράτους, ενώ συνταράσσεται με τις ιστορικές τομές που δήθεν θα αλλάξουν τη μοίρα της, προσμένει το μάννα εξ «αριστερών».

1. «Δίνουμε βάρος στην υποδοχή και ένταξη των μεταναστών», Συνέντευξη Τασίας Χριστοδουλοπούλου, *Εφημερίδα των Συντακτών*, 28/02/2015.
2. *Σχεδόν Αόρατοι. Η παρανομοποίηση της εργασίας ως κρατική στρατηγική για τη μετανάστευση,* Εκδ. Antifa Scripta 2013.
3. «Θα αξιοποιηθούν λιμνάζοντα κονδύλια για δομές φιλοξενίας», *Αυγή*, 06/03/2015.
4. «Οι υπουργοί Εξωτερικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα εξετάσουν το ενδεχόμενο να βοηθήσουν στην ίδρυση καταυλισμών σε περιοχές της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής όπου οι άνθρωποι θα μπορούν να ζητούν επί τόπου άσυλο, χωρίς να διακινδυνεύουν τη ζωή τους διαπλέοντας τη Μεσόγειο για να φτάσουν στην Ευρώπη», στο «Ίδρυση στρατοπέδων για μετανάστες σε Αφρική και Μέση Ανατολή συζητούν οι Βρυξέλλες», *Καθημερινή*, 13/03/2015.
5. «Δίνουμε βάρος στην υποδοχή...» ό.π.
6. «Συνέχιση λειτουργίας κέντρων κράτησης κλειστού τύπου», *Καθημερινή*, 17/03/2015.
7. «Δίνουμε βάρος στην υποδοχή...» ό.π.
8. ό.π.
9. «Τα... μυστικά του κάμπου», *Καθημερινή*, 08/03/2015.
10. «Κρίση ασυνεννοησίας για μετανάστες», *Καθημερινή*, 08/03/2015.

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΣΕΧΡΑΖΑΤ: Ο ΟΑΕΔ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Μια φορά και έναν καιρό, στην μακρινή (χρονικά) Περσία, ζούσε μια κοπέλα ονόματι Σεχραζάτ. Μια μέρα ο βεζίρης, ψάχνοντας να βρει καινούρια νύφη για τον βασιλιά, έφτασε στην πόρτα της Σεχραζάτ. Δεν ενθουσιάστηκε η Σεχραζάτ απ' την πρόταση γιατί ο βασιλιάς (λέγεται ότι μετά τις απιστίες της γυναίκας του και της γυναίκας του αδερφού του, τις οποίες σκότωσε, δεν εμπιστευόταν καμία γυναίκα) παντρευόταν κάθε μέρα καινούρια γυναίκα και το πρωί την δόλια την έτρωγε το χώμα. Καθορισμένο λοιπόν το μέλλον της Σεχραζάτ. Μιας και η άρνηση θα ισοδυναμούσε με θάνατο, πήγε στον μπούλη τον βασιλιά, τον παντρεύτηκε και το ίδιο βράδυ, πριν το κουτούπωμα, η Σεχραζάτ ξεκίνησε να του λέει μια παραμύθα. Το κόλπο, για όποιον δεν ξέρει την ιστορία, μέτρησε. Θα 'λεγε ένα παραμύθι κάθε μέρα στον μπούλη με στόχο να έχει τόσο δυνατό cliff hanger, ώστε να θέλει ο σιχαμένος να συνεχιστεί η ιστορία και την επόμενη. Η πρώτη ιστορία, λοιπόν, φημολογείται ότι είναι η παραμύθα που μας έχουν πλασάρει στην μάπα τα αφεντικά μας περί κατάρρευσης του κράτους πρόνοιας, εστιασμένη στην περίπτωση του ΟΑΕΔ.

-Καλέ μου Βασιλιά, Ω βασιλιά της Περσίας, εσύ που μια σου κίνηση φτάνει να εξαφανίσει βουνά και θάλασσες, θέλεις να σου πω ένα παραμυθάκι;

-Όχι, θέλω να σε κουτουπώσω.

-Ωραία, θα σου πω ένα παραμυθάκι. Στην μακρινή Ελλάδα, από το 2008 και μετά έχει ξεκινήσει, λένε, η «κατάρρευση του κράτους πρόνοιας». Τα νοσοκομεία συγχωνεύονται, τα επιδόματα κόβονται και γενικά οι αδύναμοι τρώνε μια κατρακύλα που ουδείς μπορούσε να προβλέψει. Χάσκει το πόπολο με τις αλλαγές που συμβαίνουν· χάνει, λέει, και η αριστερά, η οποία μεγαλουργούσε σε αυτό το πεδίο του κράτους, το έδαφος κάτω από τα πόδια της.

Η αλήθεια είναι ότι ο ελληνικός καπιταλισμός έχει φάει μεγάλο στραπάτσο από το μπαμ της καπιταλιστικής κρίσης το 2008. Τριγύρω μας, συμβαίνουν αλλαγές που επιταχύνουν την αναδιοργάνωση της κρατικής δομής, ενώ οι πολιτικές μας δεξιότητες αδυνατούν να τις συλλάβουν σε όλο τους το εύρος. Πάντως η περίπτωση του ΟΑΕΔ είναι ενδεικτική του γιατί αυτή η κατάσταση, που κωδικά αποκαλείται «κατάρρευση του κράτους πρόνοιας» από τα αφεντικά και τους φίλους τους, και με την οποία εξοικειωνόμαστε (ως ρητορική, αλλά κυρίως ως υλική υποτίμηση στην καθημερινότητά μας), έχει ξεκινήσει κάμποσες δεκαετίες πίσω.

Ο ΟΑΕΔ, όπως διαβάζουμε στην μελέτη της ΓΣΕΕ «Προς μια νέα ηθική της εργασίας» που δημοσιεύτηκε το 2005, ξεκίνησε από την αρχή της δεκαετίας του 2000 την διαδικασία αναδιοργάνωσής του. Καθόλου τυχαία η συγκυρία. Αντιθέτως πολύ σημαντική. Τα αφεντικά μας κουβαλούσαν δύο δεκαετίες στην καμπούρα τους με προβλήματα που παίρνανε παράταση. Όπως λέμε και σε άλλα κείμενα, το '80 είχε στο πρώτο του μισό την διαδικασία αφομοίωσης και στο δεύτερο μισό την προσπάθεια υποτίμησης της εργατικής τάξης. Το '90, και με την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, τα αφεντικά μας άρχισαν να απομακρύνονται όλο και περισσότερο από διάφορες «μεταπολιτευτικές αγκυλώσεις». Έτσι εξηγείται το ότι ο πρώην υπουργός Εργασίας, Γ. Βρούτσης, υπερασπιζόμενος τα προγράμματα ευελιξίας, έλεγε το 2012:

> Είναι μια συζήτηση για την ευελιξία στην εργασία που ουσιαστικά έχει ανοίξει εδώ και δύο δεκαετίες, από τις αρχές του ’90. (...) Ήταν εμφανές το κρίσιμο έλλειμμα μεταρρυθμιστικής κουλτούρας, πολιτικής και κοινωνικής, αλλά και μια δαιμονοποίηση οποιασδήποτε αλλαγής.[1]

η κατάσταση που κωδικά αποκαλείται «κατάρρευση του κράτους πρόνοιας» έχει ξεκινήσει κάμποσες δεκαετίες πίσω

Έξυπνος ο κύριος Βρούτσης. Λέγοντας «δαιμονοποίηση οποιασδήποτε αλλαγής» πέταγε το μπαλάκι στους μαλάκες τους προηγούμενους, χωρίς να συνδέει το πρόσκαιρο πάγωμα της επίθεσης ενάντια στους ντόπιους εργάτες με την κατεύθυνση του ελληνικού κράτους που συμπυκνωνόταν στην εξής στρατηγική: να συσπειρώσει όσο μεγαλύτερα κομμάτια του εθνικού κορμού γύρω από την προσπάθειά του να αρπάξει ό,τι μπορεί από τα Βαλκάνια (και ξώφαλτσα από Τουρκία μεριά) και ταυτόχρονα να εκμεταλλευθεί όσο δεν παίρνει τους μετανάστες εργάτες, στο εσωτερικό του.

Έτσι τα χρόνια περάσανε, τα προβλήματα μπήκαν κάτω απ’ το χαλάκι, το '99 με το χρηματιστήριο έγινε μια κάποια συγκεντροποίηση κεφαλαίου από κάτω προς τα πάνω κι οι αρχές του 2000 βρήκαν τα αφεντικά μας να περιμένουν τους Ολυμπιακούς αγώνες και να ξαναβάζουν μπροστά διαδικασίες που είχαν αφήσει μισές στις αρχές του '90.

Πάμε τώρα στην περίπτωση του ΟΑΕΔ. Να πούμε αρχικά ότι πρόκειται για την κατεξοχήν κρατική δομή στην οποία στρέφεται το πεταμένο, με μια έννοια, ντόπιο κομμάτι της εργατικής τάξης. Στην μελέτη της ΓΣΕΕ που αναφέραμε παραπάνω, οι αιτίες που αναγνωρίζονται ως κομβικές για την αναδιοργάνωσή του είναι οι εξής τρεις: Α) τα Γραφεία Εργασίας κρίνονται ανεπαρκή να διαχειριστούν την ποσοτική αύξηση των ανέργων και να προχωρήσουν στην ποιοτική αλλαγή της διαχείρισης που επιβάλλεται απ’ την συγκυρία, Β) η κούρσα υποτίμησης των εργατών σε ανταγωνιστικές, ως προς την Ελλάδα, χώρες έχει ξεκινήσει και πρέπει να τις πιάσει (τώρα εδώ δεν ξέρουμε να πούμε και πάρα πολλά για τη θέση της Ελλάδας στον διεθνή καταμερισμό εργασίας, οπότε δείξτε λίγη κατανόηση) και, προσέξτε, Γ) ο «επερχόμενος ανταγωνισμός από τα Ιδιωτικά Γραφεία Εργασίας».[2] Και ιδού το παράδοξο, θα έλεγε ο κατεξοχήν εχθρός της αποκρατικοποίησης-ιδιωτικοποίησης. Οϊμέ, μια κρατική δομή που θέλει να αλλάξει για να χτυπήσει τη βούληση της ιδιωτικής σφαίρα (;!). Αμ πώς! Όπως είπαμε και πριν, η συγκεκριμένη κρατική δομή έχει σημασία. Εκεί πηγαίνει ένα κομμάτι της εργατικής τάξης, το οποίο και φέρνει μαζί του τη δυσαρέσκειά του. Άνθρωποι με οικογένειες και μακροχρόνια ανεργία, απόφοιτοι γυμνασίου που δουλεύουν απ' τα 15 και για τους οποίους η ταξική ανέλιξη δεν υπήρχε καν, όχι ως προοπτική ούτε σαν όνειρο, νεαροί no future που δυσκολεύονται να εκπληρώσουν την κοινωνική τους μετάβαση από το σχολείο σε ένα πεδίο που αν δεν είσαι καπιταλιστικά χρήσιμος, είσαι άχρηστος. Το σημαντικότερο δηλαδή για αυτούς που σκέφτονται για λογαριασμό του ΟΑΕΔ είναι ότι οι άνεργοι από το '90 και μετά πληθαίνουν και πως ο ΟΑΕΔ, **είναι η μόνη κρατική δομή που μπορεί να συσσωρεύσει γνώση πάνω σε αυτό το εν δυνάμει εργατικό δυναμικό.**

Όσα αναφέραμε παραπάνω οδήγησαν στην δημιουργία των ΚΠΑ (Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης), τα οποία αποσκοπούσαν σε δύο πράγματα. Απ’ την μια να έρθουν σε επαφή με τα κατά τόπους αφεντικά και να σκιαγραφήσουν τις προθέσεις, τις ανάγκες και τις προσδοκίες τους. Με «επιθετικό χαρακτήρα» όπως λένε. Όχι να τους βρούνε και να τους βαράνε με το ζόρι για να τους πούνε τις ανάγκες τους· μην πάει εκεί το μυαλό σας. Αυτό που χαρακτήριζαν έτσι οι προϊστάμενοι των ΚΠΑ ήταν κατά βάση η έντονη προσπάθεια που κατέβαλε ο μηχανισμός του ΟΑΕΔ προκειμένου να κάνει ξεκάθαρο και να χαράξει στην συνείδηση των αφεντικών ότι φτιαχνόταν κάτι που στο μέλλον θα είχε να τους προσφέρει σημαντικά πράγματα. Γι’ αυτό και τόνιζαν: «σημαντικός παράγοντας για την αποτελεσματική λειτουργία των ΚΠΑ η μεταβολή της στάσης δυσπιστίας που έχουν οι πολίτες έναντι των δημόσιων υπηρεσιών».[3]

Απ’ την άλλη, όπως μας λένε οι προϊστάμενοί του: «...ασχολούμαστε εμπεριστατωμένα, πιο αναλυτικά με κάθε άνεργο πλέον. (...) Παίρνουμε τον άνεργο, τον καθίζουμε σε μια καρέκλα, του παίρνουμε συνέντευξη».[5] Δηλαδή, με λίγα λόγια, οργάνωναν ένα κομμάτι αυτού που θα αποκαλούσε κανείς κρα-

τική διάσταση της υποτίμησής μας. Και όλα αυτά με τα ΚΠΑ να δίνουνε λόγο απευθείας στην διοίκηση του ΟΑΕΔ παρακάμπτοντας γραφειοκρατίες και τα ρέστα. Είχανε σημαντικό έργο να φέρουν εις πέρας οι άνθρωποι· σημαντικό και χρονοβόρο. Και έτσι σιγά σιγά, με την ανεργία που από το 7% πήγε στο 30%, ο ΟΑΕΔ έφτασε να διαχειρίζεται ενάμιση εκατομμύριο ανέργους· προετοιμασμένος μέχρι ένα σημείο.

-Και κάπου εκεί πέφτει ένας κομήτης και τρέχει να σωθεί ο Αλαντίν και από πίσω του ακολουθούν 400 ελφ και 500 ορκς, ενώ κοντεύει να τους κάψει η λάβα.

-Τι; Αλήθεια; Καλά μαλάκα αλήθεια τώρα; Πω και γαμώ τις ιστορίες!

-Όχι, εντάξει, το 'πα για να δω αν παρακολουθείς την ιστορία. Γιατί άμα δεν παρακολουθούσες δεν το έβγαζα το πρωινό.

-Πφφφ.

-Όχι, κοίτα στο τέλος ο Σεβάχ ανατρέπεται απ' τον Μέγκατρον. Θα δεις· παίζει τρελή φάση, μην ξενερώνεις.

Και έτσι ο ΟΑΕΔ, μια δεκαετία μετά, φτάνει στο σημείο να είναι μια δομή οργανωμένη έγκαιρα και με μια καλού επιπέδου γνώση περί του τι θέλουν τα αφεντικά. Κάπως έτσι, με voucher και λοιπά «προγράμματα για την καταπολέμηση της ανεργίας», χιλιάδες εργάτες πλέον βρίσκονται σε ένα καθεστώς που καμία σχέση δεν έχει με αυτό που θα λέγαμε παλιά «τυπική εργασία». Άλλοι δουλεύουνε πεντάμηνα, άλλοι οχτάμηνα, άλλοι με ένσημα και άλλοι χωρίς, αλλά όλοι ως «ωφελούμενοι, εκπαιδευόμενοι» ή οτιδήποτε άλλο· όχι πάντως ως εργάτες. Όλη αυτή η κίνηση που καταγράφεται γύρω απ' τον ΟΑΕΔ δεν είναι αμελητέα από πολλές πλευρές. Ας πούμε, τα λεφτά που διακινούνται μέσω των προγραμμάτων και οι τσάμπα εργάτες γίνανε αντικείμενο σύγκρουσης στην τότε τρικομματική κυβέρνηση ΝΔ-ΠΑΣΟΚ-ΔΗΜΑΡ με την αντικατάσταση του τότε πασόκου διοικητή του ΟΑΕΔ, Η. Κικίλια, από τον Η. Αμπατζόγλου που ήταν νεοδημοκράτης.[6]

το κράτος έχει συνέχεια και οι στρατηγικοί του στόχοι παραμένουν ίδιοι

Σήμερα βέβαια έχουμε κομμουνισμό, χαιρετιόμαστε όλοι σαν σύντροφοι και χαιρόμαστε που με «πρώτη φορά αριστερά» θα πάει ο τόπος μπροστά. Άλλωστε η καινούρια διοικητής του ΟΑΕΔ, Μαρία Καραμεσίνη, θα πάρει λέει «την υπόθεση (εν. της διαχείρισης της ανεργίας) στα χέρια της» γιατί «δεν έχει την πολυτέλεια να περιμένει την ανάπτυξη».[7] Τώρα εμείς, που δεν λέμε συντρόφισσα την καθηγήτρια του Παντείου Καραμεσίνη, όταν ακούμε διαχείριση της ανεργίας καταλαβαίνουμε διαχείριση της εργατικής τάξης. Και επειδή το κράτος έχει συνέχεια και οι στρατηγικοί του στόχοι παραμένουν ίδιοι, ακόμα κι αν αλλάξουν οι τακτικές για την επίτευξή τους, η Καραμεσίνη ως καλή υποστηρίκτρια της στρατηγικής της υποτίμησης της εργατικής τάξης ξέρει πολύ καλά τι λέει: «Οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης θα μπορούσε να αποτρέψουν τη δημιουργία ενός σκληρού πυρήνα ανέργων που απομακρύνονται οριστικά από την αγορά εργασίας και φυτοζωούν ή στρέφονται προς εγκληματικά κυκλώματα».[8] Ξέρει πως αυτό που θα πάρει στα χέρια της είναι η προσπάθεια της αστικής τάξης να διατηρήσει την επιβολή της στην εργατική τάξη. Κι αυτό δεν είναι ούτε ζήτημα της «αγοράς» ούτε ζήτημα ηθικής. Είναι το μέλλον των τάξεων στην Ελλάδα. Όταν λοιπόν λέει ότι «δεν έχει την πολυτέλεια να περιμένει την ανάπτυξη», μιλάει για τις επιτακτικές ανάγκες του ελληνικού κράτους που εν μέσω ρευστότητας και παγκόσμιου διακρατικού ανταγωνισμού πρέπει να δει τι σκατά θα κάνει με τα εκατομμύρια των ολίγον ανέργων και ολίγον εργαζόμενων που θα συνεχίζουν να ζουν, να δουλεύουν και να μισούν σε αυτή τη σκατοχώρα.

Από την πλευρά του ο ΟΑΕΔ, ως μηχανισμός, έχει εκφράσει τη διάθεσή του να έρθει σε όλο και στενότερη επαφή και συνεργασία με τις υπόλοιπες κρατικές δομές που έχουν να κάνουν με την αναπαραγωγή της εργατικής τάξης. Ο Κικίλιας, ο πρώην διοικητής που βρήκαμε παραπάνω, δήλωνε το 2013:

> «πρέπει να αποκτήσουμε όχι απλώς την κουλτούρα, αλλά την οργάνωση και τη μέθοδο της συγκροτημένης πολιτικής. Τι θέλω να κάνω, τι εργαλεία έχω, πώς θα τα συνδυάσω για να πετύχω τον στόχο μου. (...) Δεν μας λείπουν άνθρωποι. Αυτό που μας λείπει είναι η συγκροτημένη πολιτική όχι μόνο με την έννοια της τεχνικής αλλά η πολιτική έκφραση που θα ενώσει όλο αυτό το μεταρρυθμιστικό κομμάτι το οποίο παραμένει μικρό ακόμη

και σήμερα. Αλλά πάντα οι πρωτοπορίες είναι μικρές. Υπάρχει όμως στους βασικούς πολιτικούς χώρους που είναι η Κεντροδεξιά και η Κεντροαριστερά».[9]

Ο Βρούτσης που είδαμε προηγουμένως, ως Υπ. Εργασίας είχε κινηθεί σε αυτή την κατεύθυνση που πρότεινε ο Κικίλιας: «Δρομολογήσαμε μάλιστα, σε συνεργασία με τον υπουργό Προστασίας του Πολίτη κ. Δένδια τη συνδρομή της Οικονομικής Αστυνομίας για να επικουρήσει συμπληρωματικά το δύσκολο έργο των επιθεωρητών εργασίας στον εντοπισμό της αδήλωτης εργασίας»[10]. Η μηχανή «διαχείρισης της ανεργίας» που ανέλαβε ο ΣΥΡΙΖΑ έχει στηθεί και δουλεύει. Είναι η συνειδητοποίηση των αφεντικών μας, ότι τα χρόνια που έρχονται είναι δύσκολα. Ότι την πειθάρχηση των εργατών μπορεί να την εγγυηθεί μόνο η ένοπλη κρατική ισχύς. Με λίγα λόγια, η φιγούρα του μπάτσου παντού· από τους δρόμους μέχρι τους χώρους εργασίας. Αυτή η διορατικότητα του ΟΑΕΔ είναι που τον καθιστά «πρωτοπορία». Γιατί ο ρόλος του γίνεται όλο και πιο κομβικός στην επίθεση του ελληνικού κράτους προς την εργατική τάξη. Ο Sergio Bologna έγραφε τα εξής για τους μηχανισμούς της πρόνοιας κατά την δημοκρατία της Βαϊμάρης, στην Γερμανία: «η σπειροειδής άνοδος της ανεργίας έδωσε κατά την περίοδο της Βαϊμάρης τεράστιες εξουσίες στον μηχανισμό της Πρόνοιας» και «η ανάπτυξη της Πρόνοιας ήταν για αρκετούς εργάτες το πιο άμεσο πρόσωπο του Κράτους με το οποίο έρχονταν σε επαφή».[11] Αυτά που λέμε είναι περίεργα και παράλογα μόνο αν σκεφτόμαστε τον κόσμο ως μια στατική κατάσταση. Αντίθετα απ’ τις αριστερές αρλούμπες που μας κατεστήσαν διανοητικά ανάπηρους για πολύ καιρό, η φασιστική διαχείρηση μας από το ελληνικό κράτος συμβαίνει και πειραματίζεται με διάφορους τρόπους όλο και πιο έντονα μπροστά στα μάτια μας.

Οπότε η παραμύθα που άκουγες μπούλη για την «κατάρρευση του κράτους πρόνοιας» είναι μια παραμύθα και μισή. Πίσω από αυτό το σενάριο, δηλαδή, του χάους και της αδιαφορίας, πίσω από τα κλαψουρίσματα ότι τάχα οι κρατικοί μηχανισμοί που είναι κομβικοί για την αναπαραγωγή της εργατικής τάξης αφήνονται στη μοίρα τους, υπάρχει μια ιδέα που είναι πολύ επικίνδυνη. Αν θέλουμε να βλέπουμε το ταξικά οργανωμένο περιβάλλον μας ανταγωνιστικά, δεν μπορούμε παρά να θεωρούμε την ιδέα ότι, και καλά, τα αφεντικά δεν νοιάζονται για την αναπαραγωγή μας, άκρως επικίνδυνη. Ψέματα, χυδαία αριστερά ψέματα. Το κράτος και τα αφεντικά νοιάζονται πρώτα και κύρια να έχουν λόγο για το πώς ζούμε. Όσο η κρίση καλπάζει, τόσο πιο έντονη θα γίνεται η επιβολή τους στις συνήθειες μας, στις ζωές μας γενικώς. Και τόσο ο φασισμός θα μας γίνεται όλο και «πιο οικείος». Γιατί και η κρίση να τελειώσει, οι μηχανισμοί και οι σχέσεις που θα έχουν αναπτυχθεί μέχρι τότε, θα μας κάτσουν στον σβέρκο. Τέτοια είναι η εποχή μας, φασισμός ολοταχώς· δηλαδή η κρατική μηχανή στα χειρότερά της.

-Τι αυτό ήταν;
Μου υποσχέθηκες πραξικόπημα Μέγκατρον.

-Αύριο, μπούλη.

-Μα έτσι δεν θα μπορώ να σε σκοτώσω αύριο.

-Πρόβλημά σου!

1. «Δεν ανοίγουμε νέα κεφάλαια στα εργασιακά», *Καθημερινή*, 16/09/2012.

2. Γιώργος Τσιώλης, «Προς μια νέα ηθική της εργασίας», *ΙΝΕ-ΓΣΕΕ*, 2005, σελ. 42.

3. Στο ίδιο, σελ. 50.

4. Στο ίδιο, σελ. 47.

5. Στο ίδιο, σελ. 49.

6. Βούλα Κεχαγιά, «Νέα σύννεφα φέρνει στην κυβέρνηση η αποπομπή Κικίλια από τον ΟΑΕΔ», *Τα Νέα*, 30/04/2013.

7. «Βουλή: Η Καραμεσίνη στο τιμόνι του οΑΕΔ», *Το Βήμα*, 09/03/2015.

8. «Ανεργία: η δύσκολη εξίσωση», *Αυγή*, 10/03/2013.

9. «Κι όμως γλιτώσαμε 7 μονάδες ανεργίας», *Καθημερινή*, 03/03/2013.

10. «Δεν ανοίγουμε νέα κεφάλαια στα εργασιακά», *Καθημερινή*, 16/9/2012.

11. Sergio Bologna, *Ναζισμός και εργατική τάξη*, εκδόσεις antifa scripta, 2013.

12. «Οι μεγάλες προκλήσεις για την ανοικοδόμηση της αγοράς», *Η Εποχή*, 01/02/2015.

Εκεί που πίνουμε καφέ στο αρχείο71, διάφοροι μας τρολλάρουν ότι δήθεν ο ΣΥΡΙΖΑ θα τονώσει τους ελεγκτικούς μηχανισμούς, θα περιορίσει τη μαύρη εργασία κι άλλα τέτοια ωραία. Εκείνοι που βλέπουν ως κάτι ελπιδοφόρο την εκλογή του ΣΥΡΙΖΑ, θα έπρεπε να διαβάζουν καλύτερα τι είπε η κυρία Καραμεσίνη μόλις πήρε τα ηνία του ΟΑΕΔ:

> Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί θα πρέπει οπωσδήποτε να ενισχυθούν για να μπει τέλος στην «εργασιακή ζούγκλα»» και συνέχισε λέγοντας ότι «οι ΜΜΕ (εν. Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις) και οι αυτοαπασχολούμενοι στην Ελλάδα καταστράφηκαν κατά τη διάρκεια των μνημονίων από τις πολιτικές σκληρής λιτότητας» οπότε «χρειάζεται πάντοτε να κοιτάμε τις συγκυριακές και δομικές αιτίες των προβλημάτων ώστε να μπορούμε να δίνουμε αποτελεσματικές λύσεις και να καταλαβαίνουμε μέχρι πού μπορεί να φτάσει η εμβέλεια των ελεγκτικών μηχανισμών[12]

Καταλάβατε δηλαδή τι μας λέει: Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί θα τα βάλουν μεν με τα μικροαφεντικά, αλλά με μέτρο δε. Γιατί αυτά τα μικροαφεντικά ψήφισαν το κόμμα της κυρίας Καραμεσίνη και γιατί όλοι μαζί θέλουν να ορθοποδήσει ο ελληνικός καπιταλισμός. Στην τελική, το χέρι που σε ψήφισε, φίλε, δεν το δαγκώνεις...

Η ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΑΞΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΕΤΑΙ

«ΦΤΙΑΧΝΕΙΣ ΚΑΦΕΔΕΣ, ΚΑΘΑΡΙΖΕΙΣ ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ, ΣΚΟΥΠΙΖΕΙΣ, ΞΕΣΚΟΝΙΖΕΙΣ, ΜΑΖΕΥΕΙΣ ΕΜΕΤΟΥΣ»

(ΕΠΙΣΦΑΛΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΘΑΥΜΑΣΤΟ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ)

Μπορεί να σας εκπλήσσουμε, αλλά σε αυτή τη συνέντευξη δεν εξερευνούμε τίποτα το καινοτόμο από τη μεριά του κράτους. Μια αφήγηση της καθημερινότητας της δουλειάς μπορεί να ακούγεται ως κάτι συνηθισμένο. Κι όμως· δεν είναι καθόλου. Ένα καθόλου αμελητέο κομμάτι της εργατικής τάξης στελεχώνει τις υποτιμημένες εργασίες στον τομέα των υπηρεσιών που τα τελευταία 30 χρόνια δεν έχει σταματήσει να γιγαντώνεται.

Σε αυτές τις «ιστορίες που θυμάται η Ελόνα από τις διάφορες δουλειές της» μπορεί να δει κανείς μια εμπειρική και βιωματική -και γι' αυτό άκρως ταξική- ανάλυση. Πρώτον, για την οργάνωση της εργασίας σε έναν διαδεδομένο κλάδο χαμηλής οργανικής σύνθεσης - στον κλάδο του επισιτισμού. Εκεί που η «υπερτεχνολογία» περιορίζεται στην καφετιέρα που φτιάχνει τρεις εσπρέσσο ταυτόχρονα αλλά οι κινήσεις για το φραπέ είναι μετρημένες και συγκεκριμένες. Δεύτερον, για το υποκείμενο που στελεχώνει τον κλάδο. Από νεαρούς και νεαρές που κουβαλάνε το προπατορικό αμάρτημα της μετανάστευσης -τους λεγόμενους, «δεύτερης γενιάς»- έως φοιτητές/τριες χωρίς καβάτζες και «ανειδίκευτους/ες» με γνώση του αντικειμένου πολύ πιο χειροπιαστή από οποιονδήποτε μανατζαρέο ή αφεντικό. Τρίτον, για τις σχέσεις που αναπτύσσονται μέσα στους χώρους εργασίας και γύρω από αυτούς. Με τα αφεντικά που σε τσεκάρουν, τους πελάτες που απαιτούν και τις δυσκολίες με τους συναδέλφους. Για τον ιεραρχικό καταμερισμό της εργασίας, τον ρατσισμό και τον σεξισμό ως δομικά εργαλεία διάσπασης της εργατικής τάξης. Τέταρτον, για τις διαφορές μεταξύ μιας μεγάλης εταιρείας και του μικρομάγαζου, αλλά κυρίως για την βασική κοινή συνισταμένη που ενώνει αυτά τα δύο φαινομενικά τόσο ξένα εργασιακά περιβάλλοντα: την απόσπαση υπεραξίας που βασίζεται στην εντατικοποίηση της εργασίας και την υπερεκμετάλλευση.

Και κάτι τελευταίο: στο φρέσκο τεύχος του περιοδικού «migαδα», στην στήλη «Ψηφίδες Μνήμης από το Αρχείο 71» ένα κείμενο του 1987, εστιάζοντας στις «κακόφημες pub» -αυτά τα καινούρια μέρη που τα σύνορα μεταξύ του «σερβίρω ποτό» και κάνω κονσομασιόν γίνονταν τελείως ασαφή- επισήμαινε τον κοινωνικό μετασχηματισμό που αποκρυσταλλωνόταν στην αυξανόμενη επικάλυψη της πορνικής αγοράς με την πιο «mainstream» (αντρική) διασκέδαση. Πικρή διαπίστωση: στη συνέντευξη μπορεί κανείς να διακρίνει την εμπειρική διατύπωση της καθολικοποίησης αυτού του μετασχηματισμού. Οι απαιτήσεις που τότε αφορούσαν το περιορισμένο κομμάτι των «pub», τώρα, έστω και πιο μετριασμένες, πιο καλυμένες, αφορούν ολόκληρο τον κλάδο -και όχι μόνο. Από τις αγγελίες που ζητάνε «εμφανίσιμες και ευχάριστες κοπέλες» έως τους πελάτες -και τα αφεντικά- που θεωρούν κεκτημένο δικαίωμα το έμμεσο -ή άμεσο- πέσιμο, ακόμα και στα πιο mainstream μαγαζιά.

ClassWarDogz: Έτσι για ξεκίνημα, θέλεις να μας πεις (αν θυμάσαι) πόσες δουλειές έχεις αλλάξει;

Ελόνα: Έχω δουλέψει σε έξι μαγαζιά σέρβις και καφέ -από μικρά μαγαζάκια έως τα Mikel- σε δύο ταβέρνες, σε μια κρεπερί και γενικά σε μπαράκια. Πρώτη φορά που δούλεψα ήμουνα 16 στα 17, καλοκαίρι στον Πλαταμώνα. Τυπικά δούλευα λάτζα και σέρβις, αλλά ουσιαστικά έκανα τα πάντα. Έπαιρνα 3 ευρώ την ώρα, ανασφάλιστη φυσικά. Τότε έτσι κι αλλιώς ήμουνα πολύ μικρή για να με ασφαλίσουν. Μετά πήρα το κολάι και άρχισα να δουλεύω γενικά στον «κλάδο του επισιτισμού». Γιατί ήτανε το πιο εύκολο. Γενικά, νομίζω ότι το σερβιτοριλίκι για τις κοπέλες είναι μια καβάτζα· είναι εύκολο να βρεις δουλειά, όλο «ζητείται σερβιτόρα», βλέπεις. Βέβαια έχουν μπει πλέον και προϋποθέσεις: «εντυπωσιακή σερβιτόρα», «εμφανίσιμη σερβιτόρα». Πρέπει να ντύνεσαι συγκεκριμένα, να βάφεσαι, να μην είναι τα νύχια σου φαγωμένα... διάφορες μαλακίες.

CWD: Όλες οι δουλειές ήταν στον ίδιο κλάδο, ε; Γενικά δεν έψαχνες κάτι άλλο;

Ε: Έψαχνα, πώς δεν έψαχνα; Ταυτόχρονα έψαχνα baby-sitting, αλλά επειδή είμαι από την Αλβανία έπαιζε θέμα. Οι περισσότεροι ζητούσανε μετανάστριες μόνο για εσωτερικές. Για εξωτερικές ζητούσαν κυρίως Ελληνίδες με προυποθέσεις: πτυχία βρεφονηπιακών, κοινωνικών λειτουργών, ξένες γλώσσες. Οπότε ήτανε λίγο πιο δύσκολο, αλλά και στο σέρβις τις περισσότερες φορές δεν έλεγα ότι είμαι Αλβανίδα. Μόνο όταν ήταν πολύ κομβικά τα πράγματα το έλεγα. Όταν π.χ έπρεπε να ασφαλιστώ για να έχω ένσημα, οπότε θα τους έδινα τα στοιχεία μου και θα βλέπανε έτσι κι αλλιώς ότι δεν είμαι από 'δω.

CWD: Και οι προϋποθέσεις που είπες πριν; Πέρα από την «συγκεκριμένη» εμφάνιση δηλαδή, τι άλλο ζητάνε;

Ε: Στο σέρβις; θέλουν να πλασάρεις πολύ το προφίλ της κοινωνικής, της χαμογελαστής, της κοπέλας η οποία αν κάνει το λάθος πρέπει να ζητήσει δέκα φορές συγγνώμη απ' τον πελάτη και από το αφεντικό. Πρέπει να μην μιλάς πολύ ρε παιδί μου, όταν σου κάνουν παρατήρηση. Κάπως να κάνεις τα πράγματα, τις κινήσεις, όλη την διαδικασία της δουλειάς με τον τρόπο που θα σου ζητήσει ο άλλος· δεν έχεις καθόλου τον προσωπικό σου χώρο να κάνεις την δουλειά όπως μπορείς εσύ να την βγάλεις πιο εύκολα. Εμένα δηλαδή μόνο μια φορά μου 'χει τύχει να έχω το ελεύθερο να κινούμαι όπως θέλω εγώ στο μαγαζί. Τις πε-

ρισσότερες φορές απλά σου λένε τι και πώς...

CWD: Εννοείς το σε ποια τραπέζια και με ποια σειρά θα πας; Τέτοια πράγματα ή γενικότερα;

Ε: Ναι, ακόμη και για τα ποτήρια. «Εδώ έχουμε δύο ειδών ποτήρια, αυτά που είναι για το ρακόμελο και αυτά που είναι για την ρακή, μην τυχόν τα βάλεις δίπλα δίπλα και μπερδευτούνε»· ενώ ήταν εντελώς τα ίδια ποτήρια. Απλά είχανε ελάχιστα διαφορετικό πάτο. Τέτοια πράγματα. Γενικά, δεν είναι ότι απλά πας εκεί πέρα, σερβίρεις και σηκώνεσαι και φεύγεις με το που τελειώσεις το οχτάωρό σου. Ξεκινάς με την προετοιμασία του μαγαζιού. Άμα είσαι στο άνοιγμα, κουβαλάς καρέκλες, τραπέζια, στήνεις το μαγαζί, καθαρίζεις, πλένεις τα πάντα, να μην έχει πουθενά σκόνες, να είναι το μαγαζί σε κατάσταση που θα το δει κάποιος και θα πει «α, ωραίο μαγαζί». Μετά, στην διαδικασία της δουλειάς πρέπει να ακούς, αναλόγως με ποιον δουλεύεις, την μαλακία του καθενός, είτε είναι πελάτης, είτε είναι ο συνάδερφος, άσε που τις περισσότερες φορές εμένα μου τύχαινε να δουλεύω με αφεντικό ή με προϊστάμενο/νη. Οπότε δεν υπηρχε καθόλου ο χώρος ούτε να λουφάρεις, ούτε να κάτσεις δύο λεπτά να κάνεις τσιγάρο. Σε έχει ο άλλος μονίμως στην πίεση και στο «σε κοζάρω τι κάνεις τώρα». Δεν πρέπει να κάθεσαι και ας μην έχει δουλειά. Πρέπει να κάνεις κάτι. Οτιδήποτε· και ας μην έχεις τίποτα να κάνεις. Και άλλες μαλακίες. Πχ, άμα δεν καθαρίσεις καλά την τουαλέτα δεν θα πάρεις μεροκάματο. Δηλαδή δε πα να χεις δουλέψει εννιά ώρες. Μεροκάματο δεν θα πάρεις, άμα η τουαλέτα δεν είναι καθαρή. Μετά οι κλασικές απειλές/συμβουλες: «ξέρεις, μπορεί να σε βρίζει ο μάγειρας εν ώρα εργασίας γιατί θα ‘χει πάρα πολλά νεύρα και είναι πολύ περίεργος τύπος, έχει περίεργη ιδιοσυγκρασία». Στη δουλειά όμως υποτίθεται ότι κρατάς τους τύπους. Αλλιώς και εγώ περίεργη είμαι ρε φίλε, μπορεί να αρχίσω και ‘γω να τον βρίζω. Πεσίματα από αφεντικά επίσης. Να μου λέει ο άλλος «αυτός ο φωτισμός στο μαγαζί σού πηγαίνει πάρα πολύ - τι εννοείς μου πηγαίνει ο φωτισμός στο μαγαζί – ε, να, ενώ μπορεί να είσαι Αλβανίδα έχεις κάτι περίεργα βαλκανικά και ταυτόχρονα γαλλικά χαρακτηριστικά». Κοινώς «θέλω να σε πηδήξω». Επίσης μου ‘χει τύχει να με στριμώχνουνε εν ώρα εργασίας. Τύπος να με στριμώχνει στον τοίχο με το χέρι του και να πηγαίνει να με φιλήσει, να του φωνάζω «τι κάνεις ρε φίλε;».

> Δεν πρέπει να κάθεσαι και ας μην έχει δουλειά. Πρέπει να κάνεις κάτι και ας μην έχεις τίποτα να κάνεις

Αυτός ήταν πελάτης, φίλος του μαγαζιού, ο οποίος σε κάποια φάση την είχε δει ντι τζέι.

CWD: Ε τι θα ήτανε, για να έχει τέτοιες ελευθερίες εκεί μέσα; Θυμάσαι και άλλες ατάκες που άκουγες συχνά;

Ε: Ναι. Από τέτοια άλλο τίποτα. Καταρχάς οι κλασικές ατάκες σε αυτές τις δουλειές. Ότι εδώ πέρα είναι οικογενειακό το περιβάλλον και είμαστε όλοι μια παρέα. Αυτό, έχω παρατηρήσει ότι συμβαίνει πολύ με τα μαγαζιά των εξαρχείων. Ότι εδώ πέρα είμαστε μια οικογένεια και είμαστε ίσοι κι όλα αυτά. Στο τέλος κάνεις ταμείο και βγάζεις τον λογαριασμό της ημέρας και είναι 580 ευρώ και εσύ θα πάρεις τα 25 και λες ποια ισότητα ρε φίλε; Το άλλο το κλασικό είναι το «μην είσαι έτσι, χαμογέλα και λίγο. Πώς είσαι έτσι, δεν δείχνεις ζήλο για την δουλειά» ή «γιατί δεν είσαι ευχάριστη με τους πελάτες;». Και εγώ μπορεί να έχω ένα σωρό προβλήματα στο κεφάλι μου και πρεπει ανά πάσα στιγμή να είμαι χαμογελαστή, φιλική. Να πρέπει να είμαι υπερευγενική συνέχεια και από την άλλη να μην αντέχω να τους βλέπω μπροστά μου. Να τους σιχαίνομαι. Μετά, ήτανε και αυτά τα πλήθια ηθικά που άκους κατά καιρούς· τα «δεν θα αποκατασταθείς; Είσαι 22 χρονών. Τι κάνει μια κοπέλα 22 χρονών; Δουλεύει μόνο σερβιτόρα»; Βασικά υπάρχουν διάφορες φήμες γύρω απ’ το επάγγελμα της σερβιτόρας - της γυναίκας σερβιτόρας. Μου ‘χει τύχει να μου πούνε ατάκες όπως «τι δουλειά είναι αυτή που σχολάς 5 η ώρα το βράδυ; Τέτοιες δουλειές τις κάνουν άλλες...». Εμένα, ξαναλέω, για κακή μου τύχη, τυχαίνει και δουλεύω μαζί με τα αφεντικά...

CWD: Δεν νομίζω ότι είναι η κακή σου τύχη. Γενικά σε τέτοιες μικρές δουλειές, τα αφεντικά τα τρως στη μάπα.

Ε: Βασικά τα αφεντικά που σου λένε ότι πρέπει να είστε οικογένεια είναι οι καλύτεροι - ειρωνικά το λέω, μη μπερδευτούμε. Αυτοί, έτσι όπως τους έχω κόψει τους περισσότερους, αυτούς με τις μικρές επιχειρήσεις, είναι κάτι τύποι που είχαν απλά μεγάλες παρέες και αφού σκεφτόντουσαν «τι θα κάνουμε στη ζωή μας» και κάποια στιγμή είπαν «ε, ας ανοίξουμε μια επιχείρηση να κάνουμε τους φίλους μας πελάτες»...

CWD: Νομίζω ότι η βασική σκέψη αυτών που περιγράφεις είναι «να ανοίξω ένα μπαράκι, να ανοίξω μια καφετέρια». Αυτή η ιδέα χαρακτηρίζει το μέσο ελληναρά. Αν πιάσεις 100 έλληνες,

βασικά αρρένες, και τους ρωτήσεις τι θέλουν να κάνουν στη ζωή τους, οι 90 θα σου πουν «θέλω να ανοίξω καφετέρια/bar».

Ε: Είναι αυτό το πράγμα ρε παιδί μου. Ότι θα το παίξω και εναλλακτικός και "ξέρεις τι ήμουνα εγώ στα νιάτα μου;". Θυμάμαι έναν που ήταν στο στυλάκι «εδώ, στον ενικό θα μου μιλάς»... και ποιον ενικό ρε φίλε, ο πατέρας μου είναι μικρότερος από σένα. Τέτοιο περιβάλλον. Και αυτοί είναι που θα σε διώξουν και πιο ύπουλα και θα σου πουν «ε, να μπορούμε να λέμε και καμιά καλημέρα. Δεν σε θέλω πια, δεν σου κολλάω και τα ένσημα, αλλά πέρνα καμια φορά να λέμε καμιά καλημέρα». Καμιά φορά καθόμουν και αναρωτιώμουν «καλά, αφού αυτή είναι οικογενειακή επιχείρηση, σκάνε αδέρφια, ξαδέρφια, σόγια, κακό, γιατί δεν παίρνουν κάποιο δικό τους; Αλλά προφανώς ο δικός τους δε θα πάρει 22 ευρώ το οκτάωρο, θα ζητήσει 30-40 ευρώ.

> Μια φορά μου τη βίδωσε τόσο και έφτυσα μέσα στον καφέ

CWD: Να σου πω, θες να πεις λίγο παραπάνω για την εμπειρία σου στα Mikel; Πώς ήταν οργανωμένο αυτό το πράγμα;

Ε: Τραυματική εμπειρία απ όλες τις απόψεις. Είτε από συναδέρφους, είτε από τους προϊσταμένους, είτε από τα αφεντικά. Τα Mikel είναι μεγάλη εταιρία. Τα κεντρικά γραφεία της είναι στην Νέα Φιλαδέλφεια. Θυμάμαι κιόλας ότι στο ισόγειο είναι η γραμματέας, στον πρώτο όροφο τα μηχανήματα, οι ψεύτικοι πελάτες, οι ψεύτικοι καφέδες, τα ψεύτικα τα πάντα, ρε παιδί μου. Στον πάνω όροφο αράζανε οι υπεύθυνες, κάναν το τσιγάρο τους. Στον πιο πάνω ήτανε η γαμάτη η τύπισσα η καριερίστρια. Μονίμως είχε δύο Τζιπ Πόρσε παρκαρισμένα από κάτω τα οποία ήτανε των αφεντικών. Τέλος πάντων. Κάνεις λοιπόν αίτηση για να σε πάρουνε. Περιμένεις και συνήθως μέσα στον μήνα -αν είσαι το υποκείμενο που ζητάει απεγνωσμένα δουλειά- σε παίρνουνε.

CWD: Σε έχουνε δει; Έχει παίξει συνέντευξη;

Ε: Αίτηση με φωτογραφία σε πρώτη φάση. Αυτή είναι η πρώτη εικόνα που έχουν για σένα. Μετά σε φωνάζουν για συνέντευξη.

CWD: Η αίτηση τι έγραφε;

Ε: Ένα βιογραφικό ρε παιδί μου. Τυπικό. Που λέει αν έχεις μεταφορικό μέσο, πού μένεις, τι χαρακτήρας είσαι, τι δουλειές έχεις κάνει, αν έχεις σπουδάσει. Όπως είναι όλα τα βιογραφικά, κάπως σαν ανάκριση, ξέρεις. Και σε φωνάζουν στην συνέντευξη που είναι μια φάση λες και πας σε αυτά τα χαζά τα talent show. Είναι τρομακτικό. Πρέπει να επιδείξεις όλη την ομορφάδα σου(?!), την εξυπνάδα σου(?!), την βλακεία σου(?!) δεν ξέρω. Πρέπει να συμπεριφέρεσαι με έναν συγκεκριμένο τρόπο. Η συνέντευξη έχει ως εξής. Έχεις νούμερο να περάσεις γιατί περιμένουν κι άλλοι στην σειρά. Σε φωνάζουνε με το επίθετο σου για να μπεις μέσα. Και αρχίζουν: «Και πού έχεις δουλέψει; Και σε ποιο πόστο θα σε ενδιέφερε να δουλέψεις»; Τέτοια. Μετά παίζει τεστ. Θυμάμαι εγώ είχα πει ότι με ενδέφερει πιο πολύ το σέρβις απ' ό,τι η παρασκευή καφέ και μου λέει «δηλαδή εάν εκπαιδευτείς ένα μήνα στην παρασκευή καφέ θες να πεις ότι δε θα θέλεις να το κάνεις; - μα με ρωτήσατε απλά ποιο πόστο με ενδιαφέρει πιο πολύ». Και μετά σου λένε «θα σε ενημερώσουμε». Αν σε πάρουν, περνάς μία εκπαίδευση ένα μήνα στην οποία φτιάχνεις άπειρους καφέδες, τους οποίους δεν πίνει κανένας. Άπειρους όμως, δεν καταλαβαίνεις. Οι εκπαιδεύσεις είναι εξάωρες. Πηγαίνεις έξι ώρες, έξι μέρες, για έναν μήνα.

CWD: Έξι ώρες, έξι μέρες, για έναν μήνα. Τσάμπα;

Ε: Υποτίθεται σου λένε ότι στο τέλος θα πάρεις τριάμισι κατοστάρικα ή 380 ευρώ αναλόγως σε ποιο μαγαζί θα σε στείλουνε γιατί κάποια είναι franchise και κάποια άλλα είναι αλυσίδα. Το ποσό το καθορίζει αυτός ο οποίος έχει το κατάστημα στο οποίο θα δουλέψεις. Οπότε ναι, ουσιαστικά κάνεις σχεδόν τσάμπα εργασία.

CWD: Και φτιάχνεις καφέδες; Αυτή είναι η εκπαίδευση;

Ε: Φτιάχνεις άπειρους καφέδες άσκοπα, χωρίς να τους πιει κανένας. Απλά τους φτιάχνεις για να δούνε οι υπεύθυνες εκεί πέρα αν τους φτιάχνεις καλά. Και το πιο αστείο είναι ότι σε κάποιους καφέδες πρέπει να βγάζεις τις φούσκες. Γιατί δε μπορεί ο πελάτης τις φούσκες, είναι αντιαισθητικές. «Μα τι; θα πάρω μια οδοντογλυφίδα και θα αρχίσω να τις τρυπάω»; Και στην διαδικασία παίρνάνε γύρω στα 20 άτομα στο πρωινό το τμήμα και άλλα 20 άτομα στο βραδινό το τμήμα. Είχε πολλές καφετιέρες στην σειρά και φτιάχναμε καφέδες. Μετά τους κοιτάγαν οι υπεύθυνες. Τους άπειρους, άχρηστους καφέδες. Τσεκάραν αν είναι καλός και άμα η εκπαίδευσή σου πάει καλά. Άμα δεν ήταν καλός στον έχυναν και σου λέγανε «ξαναφτιάξτον μέχρι να βγει καλός». Μπορεί να κάθεσαι έξι ώρες και να φτιάχνεις νες. 100 χιλιάδες νες, και να επιμένεις να μην έχει ούτε μια φούσκα πάνω και να είναι ο αφρός ακριβώς εκεί που σου δείχνει στο πλαστικό ποτήρι ότι θα πρεπε να 'ναι ο αφρός. Μέσα σε όλα, πλένεις μετά ό,τι βρωμίζεις. Δηλαδή κάνεις όλη την δουλειά που θα 'κανες στο μαγαζί, απλά δεν έχεις πελάτες. Όταν είσαι αρκετά έτοιμος και έχεις μάθει τους καφέδες και τις δοσολογίες και αυτά..

CWD: Η εκπαίδευση δηλαδή είναι να μάθεις να φτιάνχεις καφέ που θα έχει συγκεκριμένες ποσότητες και χωρίς φουσκάλες; Παίζει και χρονομέτρηση;

Ε: Βέβαια. Εκεί στο δίωρο, πριν το διάλειμμα, πρέπει να έχεις φτιάξει π.χ. 20 καφέδες που να είναι όλοι σε καλή κατάσταση. Να μην έχουνε λάθη στις δοσολογίες. Σου πλασάρουν και το παραμύθι ότι εδώ πέρα υπάρχει το μυστικό των Mikel και δεν πρέπει να το πείτε πουθενά γιατί κάτι τέτοιο τιμωρείται από τον νόμο, με την ρήτρα και όλες αυτές τις συμβάσεις και τις μαλακίες που πρέπει να υπογράψεις. Στο τέλος, άμα τα κάνεις καλά και είσαι «γλυκούλα», οι υπεύθυνες σε «αγαπάνε»· άμα είσαι αυτή η οποία δεν τους μιλάει ή είναι λίγο πιο κλειστή και απλά κάνει την δουλειά της και φεύγει, κάτι δεν πάει καλά με την πάρτη σου. Εγώ γενικά είχα ζητήματα με τις κοπέλες αυτές. Δεν με γουστάρανε, δεν τις γούσταρα. Μια φορά μου τη βίδωσε τόσο και έφτυσα μέσα στον καφέ μιας τους που με έβαλε κυρολεκτικά να κάνω γύρω στις 15 φορές έναν γαμημένο νες. Κάθε φορά που τον πήγαινα ήταν «μα καλά πώς είναι έτσι;». Στο τέλος της έριξα μια χλέπα μέσα…

CWD: Της άρεσε;

Ε: Ναι ρε συ, μου είπε ότι τον πέτυχα, ότι τώρα είναι πολύ ωραίος. Οπότε να ξέρετε ότι η μυστική συνταγή του Mikel είναι ότι μέσα στον καφέ φτύνουν αλβανοί.

CWD: Μετά την εκπαίδευση τι έγινε; Τα κατάφερες; Έφτασες στο μαγαζί; Πώς ήταν οι συνθήκες δουλειάς εκεί πέρα;

Ε: Τα κατάφερα. Δούλευα στο Κολωνάκι και είχα τον κάθε απαιτητικό μαλάκα να μου ζητάει ότι να 'ναι. Μόνο κολοτούμπες δεν μου ζήταγαν να κάνω. Και «όχι τόση ποσότητα απ' αυτό», και «όχι τόσο από εκείνο» και «όχι τόσο απ' το άλλο». Ήμουνα σε φάση «δεν γίνεται θεέ μου, θα του τον πετάξω στο κεφάλι».

CWD: Και εκεί ποσο δούλεψες;

Ε: Ένα μήνα. Όχι πολύ. Δεν τα πηγαίναμε καλά. Θεωρούσαν ότι όλη την ώρα κάνω πράγματα τα οποία δεν γράφει στο manual. Είχε όντως ένα manual που έλεγε πώς πρέπει να συμπεριφέρεσαι την ώρα που έχεις νεύρα, την ώρα που είσαι θυμωμένος, την ώρα που μπορεί να νιώθεις άρρωστος, κλπ. Προφανώς εγώ δεν το χρησιμοποιούσα καθόλου και όλη την ώρα ερχόντουσαν και μου λέγανε ότι αυτά που κάνω είναι εκτός των κανονισμών. Με αποκορύφωμα τη φάση με τα σκουπίδια. Κάποια στιγμή έπιασα ένα συνάδερφο να του πω «ρε συ σε παρακαλώ αν μπορείς τα σκουπίδια σου να τα παίρνεις γιατί είναι παραπάνω δουλειά για μένα. Εγώ δεν σου αφήνω τίποτα στο πόστο και το 'χεις κάνει επανειλημμένα τρεις φορές, ενώ μπορείς να τα παίρνεις φεύγοντας». Για να μην το πω στην υπεύθυνη έπιασα τον συνάδερφο, με αποτέλεσμα αυτός να με καρφώσει στην υπεύθυνη και να με απολύσουνε γιατί «υπονομεύω τις διαδικασίες». Γιατί «ό,τι πρόβλημα υπάρχει το αναφέρουμε στον υπεύθυνο. Και από πού και ως πού παίρνω πρωτοβουλίες και λέω στους άλλους τι να κάνουν»;

CWD: Δηλαδή, το μεγάλο παράπτωμα ήταν ότι μίλησες απευθείας στον συνάδερφό σου; Καλά, και αυτός επειδή δεν τον έδωσες πήγε και σ' έδωσε; Τελικά την πληρώθηκες την εκπαίδευση;

Ε: Ναι την πληρώθηκα, αλλά μου φάγανε χρήματα γιατί είχα λήψει τέσσερις ημέρες. Γιατί εγώ παθαίνω κατά καιρούς βρογχίτιδα και είμαι χάλια. Οπότε δεν πήγα τέσσερις ημέρες και αντί να πληρωθώ τριάμισι κατοστάρικα, πήρα δύο· μου κόψανε 100 ευρώ.

CWD: Κάπου θα χει έναν πολύπλοκο αλγόριθμο που θα βγαίνει αυτό το πράγμα. Δημιουργική λογιστική των αφεντικών! Να σε ρωτήσω τώρα. Στα Mikel είχε διαφορά σε σχέση με τα πιο μικρά μαγαζιά; Π.χ, το ρακάδικο που δουλεύεις τώρα.

Ε: Ναι. Καταρχάς είχε αυτή την απόσταση και την αποστείρωση, ρε παιδί μου, που στο ρακάδικο δεν παίζει. Αλλά θα ακούσεις ας πούμε την μαλακία του αφεντικού, θες δεν θες. Εκεί πέρα δεν ήξερες καν ποιο είναι το αφεντικό σου. Δεν κατάλαβα ποιος είναι, ως φυσικό πρόσωπο. Ενώ τώρα τον έχω όλη την ώρα από πάνω μου να με εποπτεύει σαν τον big brother. Καλά εντάξει, στα Mikel είχανε κάμερες. Στην οικογενειακή επιχείρηση δεν έχει κάμερες, έχει το μαλάκα να σε τσεκάρει συνέχεια.

CWD: Αλλά και στα Mikel σε τσεκάρανε· οι υπεύθυνες.

Ε: Εννοείται. Πολλές φορές υπήρχαν και βαλτοί πελάτες. Και είχαν και πολύ ιδιότροπο μενού. Σε φάση, θα παραγγείλω έναν καφέ, αλλά ρε παιδί μου θα είναι ο υπερκαφές. Να δούμε τις ικανότητές σου. Άλλες διαφορές ήτανε ότι στα Mikel ο καθένας είχε το μηχάνημά του ενώ στα μικρά μπαράκια και cafe έπαιζε μια καφετιέρα, μια βρύση, μια λάτζα. Όλοι σε ένα. Στα Mikel από την άλλη, αυτό που ήταν πολύ τρομαχτικό ήταν ο χώρος στον οποίο έπρεπε να δουλέψεις. Ήταν αποπνικτικά μικρός. Δηλαδή όλα υπήρχανε γύρω σου με έναν ασφυκτικό τρόπο, που ένιωθες ότι θα αρχίσουν να εκσφενδονίζονται από παντού, ρε παιδί μου, τα πηρούνια, τα κουτάλια, τα ποτηράκια.

> Στην οικογενειακή επιχείρηση δεν έχει κάμερες, έχει το μαλάκα να σε τσεκάρει συνέχεια

CWD: Στο μαγαζί ή στην εκπαίδευση;

Ε: Και στο μαγαζί και στην εκπαίδευση. Και οι κινήσεις που έκανες ήτανε συγκεκριμένες. Για τα πάντα. Τον νες πρέπει να τον κάνεις με τρεις κινήσεις. Έχεις από κάτω το συρτάρι. Δίπλα την καφετιέρα, τα ποτήρια, τα πάντα. Παίρνεις ποτήρι. Ανοίγεις συρτάρι. Βάζεις την δοσολογία. Ανοίγεις μηχανή με το αριστερό χέρι. Κουνάς τρεις φορές τον νες με το δεξί. Είναι έτοιμος. Τον χτυπάς δίπλα στην καφετιέρα. Τον πετάς στο ποτήρι που έχεις ακριβώς από δίπλα και τον σερβίρεις. Δεν έχει «μισό να πιάσω το γάλα που είναι από εκεί, κάτσε να φέρω τη ζάχαρη. Επίσης στις περισσότερες δουλειές απ' αυτές, ενώ ζητάνε σερβιτόρα ή να φτιάχνεις καφέδες, πάντα καταλήγεις να καθαρίζεις τουαλέτες, να σκουπίζεις, να καθαρίζεις, να ξεσκονίζεις, να μαζεύεις εμετούς. Στα Mikel είχανε καθαρίστριες, αλλά έπρεπε όσον αφορά τον πάγκο και όσον αφορά το δικό σου το πόστο να είναι τα πάντα κομπλέ. Ό,τι λείπει, ό,τι έχει πεταχτεί, ό,τι έχει μείνει, είναι στην δικιά σου ευθύνη. Και γράφεις και αναφορά «τόσο

καφέ έβαλα σήμερα, τόσα γάλατα, τόσους καφέδες έδωσα». Επίσης, στα Mikel απαγορευόταν το βάψιμο. Για να μην πέσει τίποτα από το νυχάκι στον καφέ, να μην στάξει το make up. Εντάξει, αν είσαι στην τσίτα και τρέχεις 8-9 ώρες και ιδρώνεις, προφανώς θα τρέξει το makeup. Αν πλένεις πιάτα και ποτήρια τις πέντε από τις δέκα ώρες που δουλεύεις, θα φύγει το μανόν και θα πάει και στο φαγητό και στον καφέ.

CWD: Είχε πολύ μεγάλη ένταση εργασίας, έτσι;

Ε: Πάρα πολύ. Δούλευες σα μηχανάκι. Είχες το τυπικό διάλειμμά σου στο οποίο έπρεπε να καπνίσεις, να φας, να ξεκουραστείς μέσα σε μισή ώρα. Αλλά τουλάχιστον εκεί το τηρούσαν αυτό το μισάωρο. Προφανώς γιατί αλλιώς δεν θα άντεχες. Ήταν εξαντλητικό. Δεν γινόταν χωρίς διάλειμμα.

> μόλις πεις για ένσημα σου λένε «καλά, αν υπάρξει κάποιο πρόγραμμα στον ΟΑΕΔ θα το δούμε»

CWD: Στα μικρά μαγαζιά πώς ήταν; Ήταν πιο άτυπα οργανωμένα; Είχες π.χ μεγαλύτερη ευκολία να κάνεις λούφα, να λασκάρεις λίγο;

Ε: Εγώ προσπαθούσα και έβρισκα. Πολλές φορές τούς έλεγα «εντάξει τώρα πεινάω και θα πεταχτώ να πάρω κάτι να φάω» και απλά έφευγα, πήγαινα μια βόλτα να ξελαμπικάρω και ξαναγυρνούσα. Ξέρεις, απλά να φύγω για δέκα λεπτά από εκεί μέσα. Επίσης δεν είναι τόσο τυποποιημένα. Έφτιαχνες τον καφέ, αλλά σε ένα σημείο μπορεί να τελείωνε το γάλα και να πεταγόσουν να πάρεις. Κατά τα άλλα, καλά προφανώς υπήρχανε και εκεί πέρα συγκεκριμένες κινήσεις γιατί οι μηχανές, ας πούμε, του καφέ είναι πολύ συγκεκριμένα φτιαγμένες. Έχουν τα φυσίγγια (δύο οι πιο μεγάλες). Έχουνε τις τρεις θύρες για τον καφέ: εσπρέσσο, καπουτσίνο κι όλα αυτά. Έχουνε το ζεστό νερό για το τσάι. Δεν χρειάζεται πχ να βράσεις νερό. Όλα αυτά υπάρχουνε γύρω σου για να γίνει πιο γρήγορα η δουλειά, αλλά μπορεί ας πούμε αν είναι άδεια η καφετιέρα, να μην σου πει ο άλλος απολύεσαι γιατί δεν την γέμισες. Θα σου πει «βράστο τώρα στο μπρίκι και την γεμίζω εγώ». Υπάρχει μια ελάχιστα μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων σε σχέση με τα Mikel. Ακόμα και ο χώρος...

CWD: Απ' την άλλη, είχες το αφεντικό από πάνω.

Ε: Εννοείται, ναι. Στη γέμιζε την καφετιέρα, αλλά του γύριζε το μάτι. Μετά κλασικά σου την έλεγε: «καλά δεν είδες ότι είχε αδειάσει; Έπρεπε να το είχες γεμίσει».

CWD: Γενικά πόσο έχεις μείνει στην κάθε δουλειά; Πόσο είναι το περισσότερο και πόσο το λιγότερο.

Ε: Το περισσότερο είναι δέκα μήνες και το λιγότερο είναι δύο. Κυρίως θυμάμαι να βρίσκω δουλειά εκεί Φλεβάρη. Φλεβάρης-Μάρτης είναι κυρίως οι μήνες που ψάχνουνε συνέχεια, ρε παιδί μου, γιατί φεύγει κόσμος για σεζόν. Δεν ξέρω, εγώ μάλλον είμαι στραβόξυλο και δεν έχω κάτσει και πολύ σε πολλές δουλειές. Αλλα και γενικά αυτές οι δουλειές είναι τελείως ευκαιριακές, δεν είναι ότι θα πεις ότι θα βάλω τα πόδια μέσα και θα δουλέψω και θα τα βγάζω πέρα· είσαι μόνιμα σε μια ανασφάλεια. Ειδικά για τα ένσημα εάν είναι και μικρή επιχείρηση, ενώ αν είναι μεγάλη επιχείρηση ο άλλος δεν μπορεί τόσο εύκολα να παρατυπήσει στο τι ένσημα θα σου κολλάει, στο μισθό σου, γιατί κάπως φαίνονται όλα αυτά, ενώ στις μικρές επιχειρήσεις μόλις πεις για ένσημα σου λένε «καλά, αν υπάρξει κάποιο πρόγραμμα στον ΟΑΕΔ θα το δούμε γιατί εγώ δεν ψήνομαι να πληρώνω, αλλά μέχρι τότε ξεκινάμε έτσι και βλέπουμε» και καταλήγω να δουλεύω 6μηνα και 10μηνα και να μην έχω πάρει κανένα ένσημο, να μην μου έχει γίνει καν πρόσληψη, να μην μπορώ μετά να διεκδικήσω τίποτα. Στη 10μηνη δουλειά είχα ξενερώσει πάρα πολύ που δεν μπορούσα μετά να ζητήσω αποζημίωση και να μπω στο ταμείο ανεργίας· και εμένα μου είναι απαραίτητα γενικά τα ένσημα.

CWD: Σε όλες αυτές τις δουλειές που έχεις αλλάξει σε πόσες σου κολλήσαν ένσημα

Ε: Στις δύο. Στα Mikel που ήταν τυπικά και σε ένα μικρό μαγαζί στη Λάρισα.

CWD: Είπες ότι ξεκίνησες γενικά να δουλεύεις από μικρή, οπότε τα πρώτα χρόνια πήγαινες σχολείο και άρα με το θέμα των χαρτιών σου ήσουν ΟΚ. Μετά όμως που ενηλικιώθηκες δεν σου είναι απαραίτητα;

Ε: Ναι. Μου είναι. Μια χρονιά που κινδύνεψα να απελαθώ λόγω του ότι δεν είχα μαζεμένα ένσημα, προφανώς γιατί δούλευα μαύρα, είχα πάρει τα ένσημα της μάνας μου ουσιαστικά. Κάναμε μια εικονική πρόσληψη εργασίας εκεί που δούλευε και μου κόλλαγε τα δικά της ένσημα. Αλλά κοίτα, υπάρχει και ο άλλος ο φόβος με τις σερβιτόρες. Να πεις ότι είσαι αλβανίδα. Σε κοιτάνε καχύποπτα, δεν σε θέλουνε, οπότε εγώ πολλές φορές το έκρυβα επειδή είχα πιο άμεση ανάγκη για τα χρήματα. Σε κάποιες δουλειές που δεν τα είχα τόσο ανάγκη άμεσα, τα άφηνα, κυρίως γιατί τότε κάλυπτα τα κενά μου με άλλες διαδικασίες για τα χαρτιά. Αλλά και όποτε έφτανε αυτή η κουβέντα περί ενσήμων μου λέγανε ότι «ε, τώρα εντάξει, δεν έχει πολλή δουλειά στο μαγαζί, δε σε χρειαζόμαστε άλλο» και διάφορα τέτοια.

CWD: Εγώ ρωτάω γιατί είπαμε στην αρχή ότι κοίταζες για τέτοιες δουλειές γιατί τις βρίσκεις εύκολα, αλλά ο λόγος που τις βρίσκεις εύκολα είναι γιατί αυτοί που σε προσλαμβάνουν δεν περιμένουν να έχεις απαιτήσεις.

Ε: Κι αυτό σχετικό είναι. Σε κάτι συνεντεύξεις που είχα πάει... Επίσης σε τέτοιες δουλειές δεν μπορείς να σταματήσεις να ψάχνεις. Είσαι μονίμως σε μία αναζήτηση. Είσαι με το ένα πόδι μέσα και με το άλλο έξω γιατί το ότι δουλεύεις μαύρα σου προκαλεί μια ανασφάλεια. Ο άλλος μπορεί να σε διώξει ανά πάσα στιγμή και μένεις και χωρίς λεφτά και χωρίς να μπορείς να διεκδικήσεις τίποτα. Σου λέει ο άλλος «δε σε ξέρω» στην τέλική.

CWD: Σου έχει τύχει να σε διώξουν και να μη σε πληρώσουν καθόλου;

Σ: Καλά πώς δε μου χει τύχει; Και δούλευα ένα καλοκαίρι ολόκληρο.

CWD: Εντάξει, αν κατάλαβα καλά είτε υπεροργανωμένη αλυσίδα είτε οικογενειακό κωλομάγαζο, οι βασικές συνθήκες εργασίας παραμένουν ο ζόφος και το τρέξιμο. Εγώ τώρα το μόνο που σκεφτόμουνα είναι αν θες να πεις λίγο παραπάνω για τις σχέσεις – αν και έχεις πει ήδη κάποια πράγματα. Ρε παιδί μου, πώς είναι οι σχέσεις, κυρίως με τους συναδέλφους σου, αλλά και με τους πελάτες. Είπες για το Mikel που έπαιζε αυτή η φάση...

Δεν μιλάγατε καθόλου; Πόσοι δούλευαν μέσα στο μαγαζί;

Ε: Τέσσερα άτομα. Ε μιλάγαμε, αλλά μην φανταστείς. Όλοι λέγανε μόνο της δουλειάς. Τότε π.χ που τελείωσε η εκπαίδευση, εγώ αναρωτιόμουν «πότε θα την πληρωθούμε;». Ρωτούσα «ρε παιδιά δεν μας έχουνε πει κάτι για τις πληρωμές, μήπως θα 'πρεπε να πάμε και να ρωτήσουμε εμείς που δυλεύουμε στο Κολωνάκι που είναι franchise, από ποιον θα πληρωθούμε και πότε»; Όλοι κο-κο. Τελικά το 'κανα μόνη μου γιατί δεν μπορούσα να συνεννοηθώ. Κάπως έπαιζε μια ομερτά ρε παιδί μου ότι δεν μιλάμε μεταξύ μας καθόλου, απαγορεύεται. Εγώ μιλούσα μόνο λίγο παραπάνω με μια κοπέλα από Αλβανία που μόλις είχε τελειώσει το σχολείο και έπρεπε να δουλέψει για να παραμείνει στην Ελλάδα. Μόλις είχε γίνει 18 και δεν γινότανε να παραμείνει αν δεν έχει χαρτιά. Α, και με μια κοπελίτσα που ήταν και αυτή από επαρχία... Αλλά αν εξαιρέσεις αυτές, κατά τα άλλα, εκεί μέσα ήταν μια ρουφιανοκατάσταση. Οι περισσότερες κοπέλες που ήταν εκεί πέρα απλά θέλαν να γίνουν σαν τις υπεύθυνες και ήταν σε φάση «α, τι ωραία που είναι τα νύχια σου, πού τα έφτιαξες, και εγώ θέλω». Επίσης άκουγα πολλά ρατσιστικά. Άκουγα συνέχεια την ατάκα «ε, ναι ρε, χρυση αυγή».

CWD: Στα υπόλοιπα μαγαζιά που ήταν πιο μικρά πώς ήταν η κατάσταση; Πώς ήταν οι σχέσεις;

Ε: Στα μικρά είπαμε· παίζει αυτή η φάση του «εδώ πρέπει να γίνουμε φίλοι», το οποίο είναι λίγο κακό. Στην προηγούμενη δουλειά που κράτησε το 10μηνο, είχα καλές σχέσεις με μια κοπέλα, αλλά η μαλακία ήταν ότι δε δουλεύαμε ποτέ τις ίδιες μέρες. Αλλά είχαμε γνωριστεί και απλά πήγαινα κάποιες μέρες που δούλευε να της πω ένα γεια, αλλά δεν καθόμουνα ποτέ, για να μην της φορτώσω και άλλη δουλειά ή κανονίζαμε και πηγαίναμε για κάνα καφέ. Σε αυτή τη δουλειά που είμαι τώρα, η κοπέλα που δουλεύουμε μαζί είναι η αραβωνιαστικιά του αφεντικού, οπότε ο μόνος λόγος που θέλει να με πλησιάσει είναι να μάθει πράγματα για μένα. Είναι κακός ο τρόπος της, ρε παιδί μου, οπότε δε θέλω σχέσεις μαζί της. Και γενικά, πέρα από την «οικογενειακή ατμόσφαιρα», σε αυτές τις δουλειές τα πάντα είναι χύμα· δεν ξέρεις αν δουλεύεις την επόμενη μέρα, που θα δουλεύεις, τι ώρες... δεν ξέρεις τίποτα. Αυτή τη βδομάδα π.χ δεν ξέρω πότε δουλεύω και είναι ήδη Τρίτη, ενώ κανονικά θα έπρεπε να μου έχουν πει το πρόγραμμα από Δευτέρα. Και θα σκάσει τηλέφωνο αύριο: «μπορείς να έρθεις σε ένα δυωράκι για δουλειά;». Επίσης το οκτάωρο είναι δεκάωρο. Και ρε συ, αυτό το πράγμα, να μην πληρώνει κανείς ποτέ υπερωρίες, λες και ο χρόνος μου είναι για σκότωμα, οπότε ας πάω να δουλέψω χωρίς να πληρωθώ. Επίσης, το ταμείο. Πολύ σημαντικό το ταμείο. Αν λείπουν λεφτά τα χρεώνεται η σερβτόρα. Άμα παίξει γενικά λάθος στο ταμείο σού κρατάνε λεφτά. Αν φύγει ο άλλος και δεν πληρώσει, τα πληρώνω εγώ. Τις προάλλες είχε γίνει ένα λάθος και έτυχε να είμαι έξω και σκάει τηλέφωνο «Πού είσαι;» Άκου, πού είσαι; Όπου θέλω είμαι. Τέλος πάντων. Μου λένε «έχει γίνει ένα λάθος στο ταμείο. Σε μία ώρα να είσαι εδώ». Με τα πολλά, πήγα και τελικά δεν είχε γίνει κανένα λάθος. Απλά αυτός ήταν στόκος και δεν ήξερε να μετράει. Αλλά εγώ τα παράτησα όλα για να κουβαληθώ εκεί.

Αμα παίξει λάθος στο ταμείο σου κρατάνε λεφτά. Αν φύγει ο άλλος και δεν πληρώσει, τα πληρώνω εγώ

CWD: Σε αυτές τις δουλειές πάντως, αυτά που λες τώρα τα αφεντικά τα έχουν ως δεδομένα. Είναι από τα εγγενή πλεονεκτήματα της μαύρης εργασίας.

Ε: Θα ήθελα πάντως να βρω μια δουλειά πιο σταθερή, να μην αγχώνομαι για το τι θα κάνω την επόμενη ημέρα. Γιατί είναι πάρα πολύ αγχωτική όλη αυτή η πίεση και η τρομοκρατία. Και εντάξει, δεν είναι ότι το κάνω από γούστο. Και γενικά αυτές οι δουλειές είναι τελείως υποτιμημένες. Παίζει υποτίμηση από το αφεντικό, από τους πελάτες. Σε αντιμετωπίζουν ως «το κοριτσάκι», σε προσφωνούν με κάτι περίεργα ονόματα την ώρα που δουλεύεις. Ουφ. Συγχύστηκα τώρα.

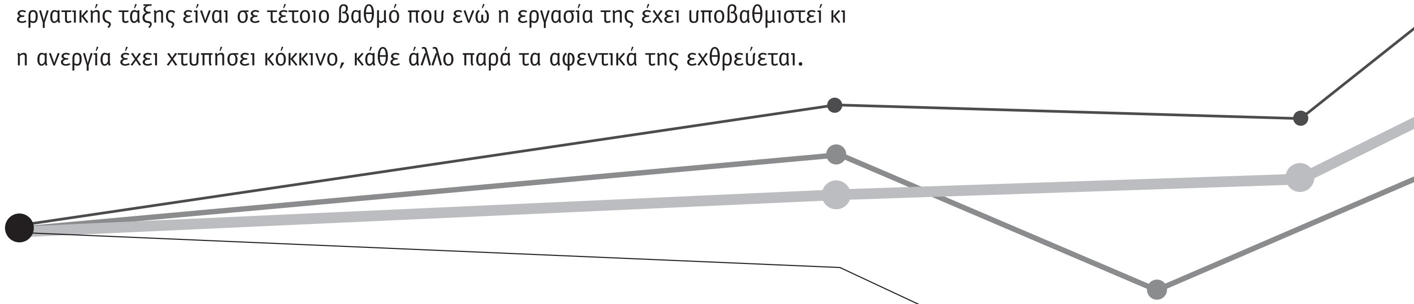
CWD: Καλά, σταματάμε. Έτσι κι αλλιώς είπες τα πάντα. Μας κάλυψες και με το παραπάνω. Σε ευχαριστούμε πολύ που μοιράστηκες μαζί μας τις εμπειρίες σου.

Ε: Παρακαλώ. Και να μην έρθετε ποτέ στο μαγαζί που δουλεύω.

* Μία πιο εκτενή και ολοκληρωμένη εκδοχή της συνέντευξης, που λόγω χώρου δεν μπήκε στο περιοδικό, μπορείτε να βρείτε στο: *autonomia71.wordpress.com/iii-class-war-dogz*

ΚΑΙ ΟΜΩΣ ΔΕΝ ΣΥΝΕΒΗ ΤΟ 2010
ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΚΑΙ ΜΑΥΡΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΟ 1970

Η κατάσταση είναι δραματική. Όχι γιατί η Ελλάδα έχει πάρει τον κατήφορο, όχι γιατί τα αφεντικά μας δεν βγαίνουν και κλείνουν τα μαγαζάκια τους, όχι γιατί ο κύριος Ντάισελμπλουμ πιέζει τον κύριο Βαρουφάκη για να συνεχιστούν τα μέτρα λιτότητας (έτσι δεν λέει ο κυρίαρχος λόγος;). Αλλά γιατί το διανοητικό επίπεδο της εργατικής τάξης είναι σε τέτοιο βαθμό που ενώ η εργασία της έχει υποβαθμιστεί κι η ανεργία έχει χτυπήσει κόκκινο, κάθε άλλο παρά τα αφεντικά της εχθρεύεται.

Το 2009, στην αρχή της κρίσης, το ποσοστό της ανεργίας είχε φτάσει στο 9,5%. Τότε, οι συζητήσεις που γίνονταν περιστρέφονταν γύρω από το ακριβό κόστος της εργασίας και της αναπαραγωγής μας. Έτσι, μετά από πέντε χρόνια ο μισθός έφτασε στο μισό, οι κοινωνικές παροχές ανήκουν στο παρελθόν και πλέον νέες μορφές ευέλικτης εργασίας εφαρμόζονται. Παρόλα αυτά, τα ποσοστά της ανεργίας αυξάνονται ραγδαία φτάνοντας στο «26,1% στο τέταρτο τρίμηνο του 2014».[1] Εντάξει· και πού θα φτάσει αυτή η κατάσταση; «Καμιά άσπρη μέρα θα δούμε;», θα διερωτάται κανείς. Η αλήθεια είναι ότι για την εργατική τάξη η μέρα που ξημερώνει είναι μαύρη κι άραχνη και θα παραμείνει τέτοια για όσο καιρό δεν αντιλαμβάνεται ότι η κατάσταση που βιώνει σήμερα δεν είναι αποτέλεσμα των μνημονίων και των κακών δανειστών, αλλά του ταξικού ανταγωνισμού και του συσχετισμού δυνάμεων που έχει διαμορφωθεί στους χώρους εργασίας και γενικότερα στην κοινωνία τα τελευταία τριάντα και βάλε χρόνια.

Όσο για τα αφεντικά μας, μικρά και μεγάλα, καλά κρατούν. Έχουν μεταφέρει την χασούρα από τα κέρδη τους στις πλάτες της εργατικής τάξης κι αυτοί δείχνουν το δάχτυλο προς διαφορετική κατεύθυνση. Κοινώς, δεν κουνιέται φύλλο. Σ' αυτό το κείμενο υποστηρίζουμε ότι τα μέτρα λιτότητας που αφορούν την εργασία και την αναπαραγωγή μας, δεν εμφανίστηκαν τα τελευταία πέντε χρόνια, αλλά είναι κραυγές των αφεντικών μας που ηχούν από το παρελθόν.

Για να το πούμε αλλιώς, το κράτος, όχι σαν πρόσωπα και κόμματα, αλλά σαν συλλογικός εκφραστής της κυρίαρχης τάξης, έχει στρατηγική γύρω από την οργάνωση της εργασίας, κομμάτι της οποίας είναι η «ευελιξία μέχρι εκεί που δεν πάει», η οποία κρατάει από τα μεταπολιτευτικά χρόνια και φτάνει έως τις μέρες μας.

Η ΕΠΑΝΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Ας γίνουμε λοιπόν συγκεκριμένοι. Το 1985, σε 13 χώρες της Ευρώπης η ανεργία ξεπέρασε το 10% και διατηρήθηκε μέχρι την δεκαετία του 2000 σε υψηλά επίπεδα. Οι αιτίες για αυτό, όπως είπαν, ήταν μεταξύ άλλων ότι το κόστος της εργασίας είχε εκτοξευθεί στα ύψη κι ότι η ίδια η εργασία ήταν αρκετά άκαμπτη. Και το αποτέλεσμα ήταν, όπως και πάλι είπαν, οι επιχειρήσεις να μην μπορούν να απολύσουν εύ-

ALPHA BANK

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2006
ΤΕΥΧΟΣ 98

- ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑ ΤΑ 55: ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ; ...... σελ. 3
- ΕΥΕΛΙΞΙΑ ΑΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΕ ΧΩΡΕΣ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΟΜΗ: ΤΟ ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΙΡΛΑΝΔΙΚΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ...... σελ. 18
- ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΠΡΟΣ ΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΝΙΑΙΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ ΣΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ...... σελ. 33
- ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ...... σελ. 48

κολα προσωπικό, αλλά συνάμα ούτε και να κάνουν νέες προσλήψεις και επενδύσεις. Αυτά ήταν τα επιχειρήματα των αφεντικών για τα σταθερά ποσοστά ανεργίας. Κι όσο για τα μέτρα αντιμετώπισης που ακολούθησαν; Το εξής ένα: ελαστικότερη εργασία, χαμηλότερου φυσικά κόστους. Σύμφωνα με μελέτη της ΙΝΕ/ΓΣΕΕ,[2] τη δεκαετία του '70 στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης το κεφάλαιο αναδιαρθρώθηκε κι από πολιτικές πλήρους απασχόλησης πέρασε σε πολιτικές που στόχο είχαν την ευελιξία και την ημι-απασχόληση. Το δικό μας εργαλείο τώρα για την κατανόηση αυτής της αλλαγής δεν είναι άλλο από την ιστορική ματιά στο παρελθόν. Για να καταλάβουμε, λοιπόν, τις αλλαγές στην οργάνωση της εργασίας θα εστιάσουμε στο μεταπολεμικό μοντέλο παραγωγής. Ένα μοντέλο παραγωγής που ήταν στηριγμένο στην αλυσίδα παραγωγής, στην αύξηση του μισθού παράλληλα με την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας και των κερδών, στην οικιακή εργασία των γυναικών για την αναπαραγωγή του εργάτη έξω από το εργοστάσιο και στην αναγνώριση των συνδικάτων ως μηχανισμών εγγύησης της ταξικής ισορροπίας.

το κεφάλαιο πέρασε σε πολιτικές που στόχο είχαν την ευελιξία και την ημιαπασχόληση

Το μοντέλο αυτό που περιγράφουμε θεμελίωνε μία κοινωνική ισορροπία, η οποία στις αρχές της δεκαετίας του '70 έσπασε. Με όλα τα παραπάνω υποκείμενα, άνδρες εργάτες, γυναίκες, νέοι, φοιτητές να αμφισβητούν τον τρόπο αναπαραγωγής τους. Τα κινήματα του '70 ήταν η αιτία που τα κέρδη των αφεντικών μειώθηκαν, την ώρα που οι μισθοί αυξάνονταν. Η εξίσωση αυτή οδήγησε στην αναδιάρθρωση του κεφαλαίου. Οι δεκαετίες που ακολούθησαν, για τα περισσότερα κράτη της Ευρώπης καθώς και τις ΗΠΑ, χαρακτηρίστηκαν από τα αυστηρά μέτρα λιτότητας και τα υψηλά ποσοστά ανεργίας. Αυτή ήταν η απάντηση των αφεντικών στους εργατικούς αγώνες. Βέβαια, το κάθε κράτος έχει και την ιστορία του κι έχει διαφορετικά προβλήματα που πρέπει να λύσει στο εσωτερικό του.

Έτσι και στην περίπτωση του ελληνικού κράτους, ενώ τα περισσότερα κράτη της Ευρώπης από το '70 και μετά άφησαν πίσω τους το εργασιακό μοντέλο που περιγράψαμε πιο πάνω και πέρασαν σε αυστηρά μέτρα λιτότητας (δείτε, για παράδειγμα, την εποχή της θάτσερ στην Αγγλία), στην Ελλάδα η πολιτική για την οργάνωση της εργασίας θα λέγαμε ότι παιζόταν σε διπλό "ταμπλό". Κι αυτό γιατί το ελληνικό κράτος εκείνη την περίοδο κλήθηκε να λύσει προβλήματα κοινωνικής ισορροπίας στο εσωτερικό του. Έτσι στόχος της περιόδου εκείνης, ανεξαρτήτως δεξιάς ή αριστερής κυβέρνησης, ήταν να φέρει την πολυπόθητη κοινωνική συνοχή μέσω της δη-

Το παρακάτω άρθρο είναι του 2006, από τα οικονομικά φύλλα της Καθημερινής, και προμήνυε τα δύσκολα ήδη από τον τίτλο: «Από χαμηλό βαθμό ευελιξίας χαρακτηρίζεται η ελληνική αγορά εργασίας, σύμφωνα με την Alpha Bank»:

> Αυτό επισημαίνεται σε μελέτη της Alpha Bank, στην οποία αναφέρεται ότι η δυσκαμψία της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα συμβάλλει στην καθήλωση της παραγωγικότητας της οικονομίας και των μέσων μισθών σε χαμηλά επίπεδα.
>
> Αντίθετα, η μεγάλη ευελιξία της αγοράς εργασίας θεωρείται σήμερα ως ένα από τα ισχυρότερα συγκριτικά πλεονεκτήματα των ΗΠΑ, του Ην. Βασιλείου και άλλων οικονομιών και συμβάλλει στην επίτευξη υψηλών ρυθμών ανάπτυξης σε αυτές τις χώρες, στην προσέλκυση μεγάλου όγκου ξένων επενδύσεων και σε εξαιρετικά χαμηλά ποσοστά ανεργίας.

Και συνεχίζει λέγοντας ότι η ελληνική αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από χαμηλό βαθμό ευελιξίας για τους ακόλουθους λόγους:

> ο υψηλός κατώτατος μισθός, η μονιμότητα των υπαλλήλων στο δημόσιο τομέα και το υψηλό κόστος των απολύσεων συμβάλουν

στον περιορισμό των προσλήψεων, ο βαθμός ευελιξίας του ωραρίου εργασίας είναι ελάχιστος και ότι το ποσοστό της μερικής απασχόλησης είναι εξαιρετικά χαμηλό, ενώ το γενικότερο θεσμικό πλαίσιο δεν ευνοεί την ανάπτυξή του.

Και στο τέλος του άρθρου αναφέρει ως διαρθρωτικά χαρακτηριστικά τα εξής:

> Οι αρνητικές επιπτώσεις των ανωτέρω χαρακτηριστικών στην ευελιξία της ελληνικής αγοράς εργασίας περιορίζονται σε κάποιο βαθμό. Η ευελιξία της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα ενισχύεται από το υψηλό ποσοστό της αυτοαπασχόλησης ή απασχόλησης στην οικογενειακή επιχείρηση, την εισροή στη 10ετία του 1990 περίπου 1 εκατ. μεταναστών από τις γειτονικές χώρες και το υψηλό ποσοστό απασχόλησης στην παράλληλη οικονομία (μεταναστών, δημοσίων υπαλλήλων, δασκάλων, καθηγητών, ιατρών κ.ά.). Η αυτοαπασχόληση είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη στην Ελλάδα και φτάνει το 40,2% του εργατικού δυναμικού το 2004, έναντι 15,6% στην Ε.Ε.-25. Μπορεί να θεωρηθεί ως επικουρικό εργαλείο αντιμετώπισης της ανεργίας και σε μεγάλο βαθμό ως μια άτυπη μορφή ευελιξίας.

Αυτό το άρθρο, ενώ γράφτηκε τέσσερα χρόνια πριν την κρίση, έχει ακριβώς την ίδια γνώμη για την οργάνωση της εργασίας με αυτή που θα εκφραζόταν λίγα χρόνια αργότερα, κάτω από το υποτιθέμενο βάρος της εξωτερικής πίεσης.Το ενδιαφέρον όμως στοιχείο είναι ότι στο άρθρο δεν μιλούσε κάποιο πρόσωπο, ούτε παρουσιαζόταν η πρόταση κάποιου κόμματος. Μιλούσε ένας κρατικός μηχανισμός που πέρα από το να συσσωρεύει χρήματα είχε γνώμη για το πού θα έπρεπε να κατευθυνθούν αυτά τα κεφάλαια, καθώς και με τι όρους θα οργανωνόταν η εργασία για την αναπαραγωγή του κεφαλαίου. Κι όντως· τα προηγούμενα χρόνια

μιουργίας ενός νέου εθνικού κορμού. Η κοινωνική συνοχή που προσπαθούσε να επιτευχθεί από το ‘74 και μετά μεταφραζόταν στην αναγνώριση των «ηττημένων του εμφυλίου» που δεν γινόταν άλλο να αποτελούν μια αποκλεισμένη κοινωνική ομάδα, κυνηγημένη από στρατό και αστυνομία. Ήταν το μισό της ελληνικής κοινωνίας που έπρεπε πλέον να ενσωματωθεί και να απορροφηθεί πλήρως από τον ελληνικό καπιταλισμό. Για να επιτευχθεί αυτή η ταξική ισορροπία έπρεπε ροές χρημάτων να κατευθυνθούν στην ενίσχυση των σχέσεων του κράτους με μικρότερα αστικά κομμάτια της κοινωνίας. Έτσι, το ντόπιο κεφάλαιο έπρεπε να δημιουργήσει θέσεις εργασίας σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, όπως και να αποκτήσουν πρόσβαση τα πανεπιστήμια στην εργατική τάξη. Οι παλιές ταξικές έχθρες μπολιάστηκαν, οι εργάτες και τα αφεντικά έγιναν επιτέλους ο ελληνικός λαός που κούρνιαξε συγκαταβατικά πλάι στο κράτος του.

Έτσι λοιπόν, στο ένα “ταμπλό” της μεταπολιτευτικής περιόδου το κράτος ενσωμάτωνε παραγωγικά τα αιτήματα της εργατικής τάξης και στο δεύτερο δημιουργούσε ένα οπλοστάσιο με νόμους και ρυθμίσεις γύρω από την ευελιξία της εργασίας και το χαμηλό κόστος της. Αυτές οι διαδικασίες μπήκαν μπροστά από το '85 και μετά και αποτύπωναν το άγχος του ελληνικού κεφαλαίου για την αντιμετώπιση της κρίσης που θα κορυφωνόταν στα τέλη της δεκαετίας. Τότε που «το 1989 ο Αβέρωφ ζήτησε την προσφυγή της χώρας στο ΔΝΤ».[3] Γι' αυτούς τους λόγους, η πρώτη απόπειρα εισαγωγής νομοθετικού πλαισίου σχετικά με την ευελιξία της εργασίας που σημειώθηκε το 1986 μέσα στα πλαίσια του Εθνικού Συμβουλίου Απασχόλησης, δεν είχε ουσιαστική συνέχεια λόγω της αντίδρασης των συνδικάτων που συμμετείχαν σε αυτό. Όμως κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '90, νόμοι και ρυθμίσεις για την ευέλικτη εργασία πήραν σάρκα και οστά. Ας μην ξεχνάμε, βέβαια, ότι τα παράπονα των αφεντικών και οι απαιτήσεις τους για πιο φτηνή κι ευέλικτη εργασία σε κάθε φούρνο, στην οικοδομή, στα χωράφια, ικανοποιήθηκαν από την εκμετάλλευση εκατομμυρίων μεταναστών από τις χώρες των πρώην κομμουνιστικών καθεστώτων.

ΥΠΗΡΧΕ ΖΩΗ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΤΡΟΪΚΑ; ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΝΟΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΙΣ ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ ‘90-‘00

Τον πρόγονο των ευέλικτων μορφών εργασίας του σήμερα, μπορούμε να τον βρούμε τρεις δεκαετίες πίσω· σε εποχές που λέξεις όπως «τρόικα και μνημόνια» ούτε καν τις είχαμε ακούσει. Μια ματιά στη νομοθεσία της εποχής[4] θα μας πείσει για του λόγου το αληθές. Χαρακτηριστικά, ο νόμος 1982/90 εκτός των άλλων ρυθμίσεων περιλάμβανε και: «την εισαγωγή του θεσμού της 4ης βάρδιας με αποκλειστικά απασχολούμενο προσωπικό κατά τα Σαββατοκύριακα». Ακολούθησε ο νόμος 2639/98

που παρείχε: «...τη δυνατότητα διάβρωσης του περιεχομένου των κλαδικών συλλογικών συμβάσεων εργασίας μέχρι του κατώτατου μισθού σε περιοχές με υψηλή ανεργία μέσα από τα τοπικά σύμφωνα απασχόλησης, επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις ή και ατομικές συμβάσεις εργασίας».[4] Από την άλλη, μέσω του νόμου 2874/00 ρυθμίστηκε η αύξηση του ορίου των ομαδικών απολύσεων για τις επιχειρήσεις εκείνες που απασχολούσαν μεταξύ 50 και 90 εργαζομένων. Ενώ τέλος, ο νόμος 2956/01 ήταν εκείνος που ρύθμιζε τη διαμόρφωση του πλαισίου για τη λειτουργία των γραφείων προσωρινής απασχόλησης με αντικείμενο το δανεισμό ή την ενοικίαση των εργαζομένων. Ο δανεισμός εργαζομένων δεν ήταν ιδιαίτερα διαδεδομένος στις αρχές της δεκαετίας του 2000, αλλά όπως αναφέρεται και στα (τετράδια των ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ του 2002), παρουσίαζε ήδη μια δυναμική, αφού σύμφωνα με τις προθέσεις των επιχειρήσεων, η προσαρμογή τους στην εν λόγω πρακτική θα οκταπλασιαζόταν στα επόμενα χρόνια.

υπάρχει σταθερή στρατηγική του ελληνικού κράτους για την οργάνωση της εργασίας

Το πιάνετε το νόημα; Μαζικές απολύσεις, ατομικές συμβάσεις, ενοικίαση εργαζομένων· μήπως όλα αυτά «θυμίζουν κάτι»; Από τότε τα αφεντικά μας προετοίμαζαν το έδαφος και σκεφτόντουσαν για το μέλλον της εργασίας, χωρίς καν να πιέζει η εργατική τάξη και να καθορίζει τους ταξικούς συσχετισμούς δύναμης μέσα κι έξω από τους χώρους εργασίας. Εντάξει· όποιος νομίζει ότι αυτές οι εποχές μιλάνε για το μακρινό παρελθόν, τότε μάλλον δεν έχει καταλάβει ότι από το '80 μέχρι σήμερα υπάρχει σταθερή στρατηγική του ελληνικού κράτους για την οργάνωση της εργασίας κι ότι μπορεί η κρίση και τα επακόλουθά της να πήραν παράταση για περίπου είκοσι χρόνια, αλλά εδώ και τέσσερα χρόνια μάς έχει χτυπήσει το καμπανάκι κι οι ιαχές των αφεντικών μας επανέρχονται.

Ἀρα την εποχή τής τρόικας, (ωχ! μας συγχωρείτε θεσμών θέλαμε να πούμε, όπως λένε οι παλιοί σύντροφοι που ανέλαβαν την εξουσία) ενώ τα μέτρα που αναφέραμε παραπάνο παρουσιάστικαν ως καινούρια απο το 2010, καταλαβαίνουμε ότι είχαν ένα βάθος 20 χρόνων.

---

1. «Στο 26,1% εκτινάχθηκε η ανεργία στο τέταρτο τρίμηνο 2014», *Καθημερινή* 13/03/15.

2. Νίκος Παλαιολόγος, *Εργασία και συνδικάτα στον 21ο αιώνα*, ΙΝΕ/ ΓΣΣΕ-ΑΔΕΔΥ, βλ. το κεφάλαιο «Οι μεταβολές στο κόσμο της εργασίας».

3. «Ὀταν ο Αβέρωφ ζητούσε την προσφυγή της χώρας στο ΔΝΤ», *Καθημερινή*, 20/12/2009

4. Γιάννης Κουζής, «Η ευελιξία ως πολιτική διαχείρισης του εργασιακού κόστους», Τετράδια ΙΝΕ/ ΓΣΣΕ-ΑΔΕΔΥ.

κυριαρχούσαν μορφές ευελιξίας όπως η οικογενειακή εργασία με τα χιλιάδες μικρομάγαζα όπου γονείς δεν κολλάγανε κανένα ένσημο στα παιδιά τους, όπως οι αυτοαπασχολούμενοι (που αν κάποιος τους παρατηρήσει θα δει ότι είναι όλοι αυτοί που άνοιξαν ένα μαγαζάκι με σκοπό να ξεφύγουν από τα δεσμά της εργατικής τάξης και τώρα με την κρίση «προλεταριοποιούνται»), αλλά κι η εργασία των μεταναστών. Η τράπεζα ΑΒ αφού κάνει μία αναδρομή στο παρελθόν για να φτάσει στις εγασιακές σχέσεις του 2006, μας λέει ότι αυτές οι άτυπες μορφές εργασίας πρέπει να επεκταθούν στους περισσότερους τομείς και να πάρουν την μορφή της τυπικής εργασίας. Τα αφεντικά μας λοιπόν απο το 2006 ανησυχούσαν για το μέλλον και πρότειναν λύσεις, η εργατική τάξη από την άλλη αδυνατώντας να κοιτάξει κριτικά το παρελθόν με σκοπο να εξηγήσει τι της συνέβαινε στο παρόν, δεν μπόρεσε να βάλει φραγμούς σε αυτά που υποτιμούν την εργασία της μέχρι και σήμερα.

Puerto Rico: Frame-Up Can't Stop Socialism

CHALLENGE

The Revolutionary Communist Newspaper

PROGRESSIVE LABOR PARTY

Steel, Postal, Rail, Transit, Phone Workers Must Dump Racist Union Misleaders and...

Strike!

NYC Workers Hit Racist Murder With Mass Rebellion

Detroit Sanit Strikers Junk Sellouts

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΚΑΙ Ο ΣΥΡΙΖΑ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΚΑΠΟΙΑ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΜΑΣ

Εμείς που γράφουμε και υπογράφουμε αυτό το έντυπο, εδώ και πολλά χρόνια έχουμε τοποθετηθεί στο φάσμα εκείνο της πολιτικής οργάνωσης που περιγράφει τον εαυτό του ως «αυτοοργάνωση». Πράγμα που σημαίνει ότι προσπαθούμε να οργανωθούμε οι ίδιοι ως αυτό που είμαστε: εργαζόμενοι, άνεργοι, φοιτητικός πάτος ή και όλα αυτά μαζί και ταυτοχρόνως. Σημαίνει ακόμα πως πράττουμε και κινούμαστε μέχρι εκεί που φτάνουν τα ίδια τα χέρια μας, χωρίς να ζητάμε μεσολαβήσεις και βοηθήματα από το κράτος, τα ΜΜΕ, τις οργανώσεις της κρατικής αριστεράς και των κρατικών σωματείων.

Θα μπορούσε κάποιος να κατατάξει αυτού του είδους τις ιδέες και τις πράξεις σε ό,τι σε άλλους τόπους έχει χαρακτηριστεί ως «εξωκοινοβουλευτικό». Και πράγματι είναι. Προσοχή όμως· όταν μιλάμε για «εξωκοινοβουλευτικές» ιδέες και πράξεις σε αυτή την μυστήρια γωνιά της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, όπου ο καθένας μπορεί να αυτοχαρακτηρίζεται κατά βούληση, συνήθως μιλάμε για τα διάφορα σταλινικά παραμάγαζα της «άκρας» αριστεράς· τα μουσειακά απορρίμματα των πρώτων χρόνων της μεταπολίτευσης. Παραμάγαζα τα οποία, κάνοντας την ανάγκη φιλότιμο, εξηγούν την διαρκή και επαναλαμβανόμενη εκλογική τους συντριβή με ένα δήθεν επαναστατικό περιεχόμενο. Η κυβερνοποίηση του ΣΥΡΙΖΑ, που στο εσωτερικό του κουβαλά αρκετές από αυτές τις γκρούπες, έστω και εν κρυπτώ, δείχνει με τον πιο τρανό τρόπο πώς γίνεται κατανοητή η εξωκοινοβουλευτική στάση όλων αυτών των μικρών «Λένιν» στην Ελλάδα.

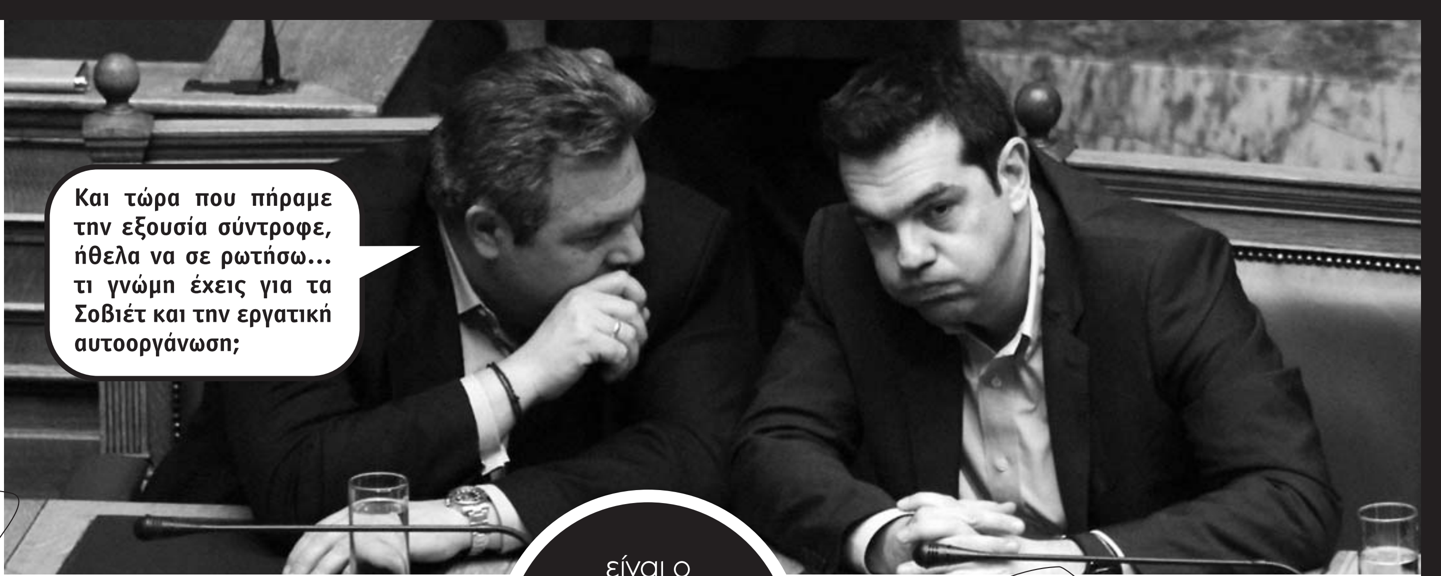
> Δεν υπάρχουν κόμματα που εκπροσωπούν τα συμφέροντα της εργατικής τάξης στο εσωτερικό του κράτους

Ένα από τα εργαλεία που έχουμε κληρονομήσει από τα ιταλικά προλεταριακά κινήματα της δεκαετίας του ΄70, και το έχουμε χρησιμοποιήσει για να καταλάβουμε τον κόσμο γύρω μας, είναι οι έννοιες του «πραγματικού και τυπικού συντάγματος». Με λίγα λόγια, ως τυπικό σύνταγμα καταλαβαίνουμε όλους του νόμους και τις ρυθμίσεις του κράτους, ενώ ως πραγματικό σύνταγμα καταλαβαίνουμε το επίπεδο της επιθετικότητας και κινητικότητας της εργατικής τάξης, που ένα μεγάλο μέρος της νομοθεσίας μπορεί να το γράφει στα παλιά της τα παπούτσια και να έχει την δύναμη να επιβάλει αυτή την θέληση της. Το κράτος ανά περιόδους αποτυπώνει αυτή τη δυναμική κοινωνική και ταξική σύγκρουση μέσα στη νομοθεσία, προσπαθώντας να επιβάλει κάποια ρύθμιση στις αγορές.

Έτσι, αν είναι να μιλήσουμε ακόμα πιο σχηματικά (φτάνοντας πια στο σημείο της παρανόησης), θα μπορούσαμε να πούμε πως πραγματικό σύνταγμα είναι αυτό που πραγματικά εφαρμόζεται στις ταξικές κοινωνίες μας, ενώ το τυπικό σύνταγμα αποτελούν οι κατά καιρούς αποτυπώσεις αυτής της κατάστασης· οι νόμοι. Από αυτά θα μπορούσαν και θα έπρεπε να βγουν δύο συμπεράσματα. Το πρώτο είναι πως η νομοθεσία μπορεί να βρίσκεται σε μια διαφορά φάσης από το τι πραγματικά συμβαίνει στους δρόμους και τους χώρους δουλειάς αυτής της κοινωνίας. Και πραγματικά, αυτά τα δύο μόνο πολύ σπάνια μπορεί να ταυτίζονται. Το δεύτερο είναι πως αν κάποιος μπορεί να θέλει να τραβήξει προς την μία ή την άλλη πλευρά αυτή τη ρύθμιση, θα κάνει πολύ καλύτερα να πάει και να προσπαθήσει να επηρεάσει τις συγκρούσεις εκεί που πραγματικά συμβαίνουν, στην κοινωνία. Αντί να προσπαθεί να αυξήσει την επιρροή του στους κρατικούς μηχανισμούς.

Αν τώρα αυτός ο κάποιος υιοθετεί την προλεταριακή οπτική, θα πρέπει να καταλαβαίνει πολύ περισσότερο ότι το κράτος είναι ένας μηχανισμός που στο εσωτερικό του δεν υπάρχει κανένα «πεδίο ταξικού ανταγωνισμού», όπως βιάστηκαν να πουν μερικοί. Αντίθετα, το κράτος είναι ένα μηχανισμός που μόνος του σκοπός είναι το τσάκισμα της εργατικής απειθαρχίας και άρνησης. Δεν υπάρχουν κόμματα που εκπροσωπούν τα συμφέροντα της εργατικής τάξης στο εσωτερικό του κράτους, ούτε και κόμματα που εκπροσωπούν τα συμφέροντα των αφεντικών. Το κράτος το ίδιο είναι αυτό που εκπροσωπεί τα συμφέροντα των αφεντικών και τα διάφορα κόμματα εκφράζουν διαφορετικές τακτικές και διαδρομές που θα μπορούσε να ακολουθήσει το κεφάλαιο προς τα συμφέροντα αυτά.

Έτσι, για αρχειακούς λόγους, ας επαναλάβουμε πάνω κάτω

είναι ο φασισμός που έρχεται και όχι «αριστερή στροφή»

αυτή την ιδέα με τα λόγια του Γ. Μηλιού. Τότε που ήταν απλώς ένας «αλτουσεριανός» ακαδημαϊκός, έλεγε:

> Η αντίληψη αυτή που θεωρεί τα πολιτικά μορφώματα, τη δομή της πολιτικής σκηνής, αλλά και την πολιτική συγκυρία ως άμεση αντανάκλαση των οικονομικών μερίδων του κεφαλαίου και των συμφερόντων τους πρέπει να απορριφθεί: κυρίως γιατί υποτιμάει την πάλη των τάξεων, δηλαδή αποτυγχάνει να αντιληφθεί τον πολιτικό και κοινωνικό ρόλο των κομμάτων και του αστικού αντιπροσωπευτικού συστήματος, ως μηχανισμών εξουσίας. Ξεχνάει η αντίληψη αυτή ότι οι αστικές μερίδες και τα συμφέροντά τους δεν υφίστανται παρά μόνο σε συνάρτηση με τις κυριαρχούμενες τάξεις, δηλαδή ως τρόπος αναπαραγωγής και εμπέδωσης της αστικής εξουσίας μέσα στην πάλη των τάξεων. Τα αστικά πολιτικά κόμματα αποτελούν έτσι, μόνο με την μεταφορική έννοια του όρου, τους «εκπροσώπους» της κυρίαρχης τάξης. Ο πραγματικός εκπρόσωπος της αστικής τάξης είναι το καπιταλιστικό κράτος ως όλον.[1]

Αν έχει γίνει κατανοητό αυτό που είπαμε εδώ, θα πρέπει να έχει γίνει εξίσου κατανοητό ότι μένουμε έξω και ενάντια σε κάθε κοινοβουλευτική διαδικασία, όχι μόνο γιατί είμαστε κάθετα εχθρικοί στο κράτος και τους θεσμούς του, αλλά και γιατί πιστεύουμε ότι ο πραγματικός αγώνας βρίσκεται στους δρόμους και τους χώρους εργασίας μας. Και οι δρόμοι αυτοί δεν ξεκινάνε από την κρατική ΓΣΕΕ για να καταλήξουν έξω από τη Βουλή για να ικετεύσουν για σωστότερη διακυβέρνηση.

Τα παραπάνω είναι θέσεις που έχουν διαμορφωθεί σε ένα βάθος πολλών χρόνων, θέσεις που έχουν μια διαδρομή αρκετά μεγαλύτερη από την προσωπική διαδρομή του καθενός από εμάς. Και όπως και να έχει, αν κάποιος γύρναγε δέκα χρόνια πριν θα μας έβρισκε να λέγαμε περίπου τα ίδια πράγματα. Εν ολίγοις, δεν υποστηρίζουμε τα παραπάνω εξαιτίας των προφανών λόγων συγκυρίας (της ανάληψης του κρατικού μηχανισμού από τις δυνάμεις του ΣΥΡΙΖΑ δηλαδή), αλλά είναι πάγιες απόψεις μας. Με βάση αυτές, η γενική τάση μας είναι να αντιμετωπίζουμε την πολιτική σημασία των εξελίξεων της «κεντρικής πολιτικής σκηνής», των πρωτοσέλιδων των εφημερίδων και των κεντρικών ρεπορτάζ, ως όχι και τόσο ουσιαστική. Οι εν λόγω εξελίξεις δεν είναι παρά τα αποτελέσματα, τα ύστερα, αυτού που πραγματικά έχει σημασία· του επιπέδου οργάνωσης και όξυνσης του ταξικού ανταγωνισμού. Αυτή η οπτική μάς έχει βοηθήσει πολλές φορές, αν και θα πρέπει να είναι κανείς προσεκτικός στην εφαρμογή της (αλλά αυτά δεν θα μας απασχολήσουν εδώ).

Δεν πιστεύουμε πως το εκλογικό ποσοστό των δυνάμεων της αριστεράς είναι αποτέλεσμα της «αριστερής στροφής του ελληνικού λαού». Δεν πιστεύουμε πως τη Δευτέρα των εκλογών ξυπνήσαμε σε μια κοινωνία διαφορετική. Γιατί μιας και η μνήμη μας φτάνει μέχρι και πίσω από το ελάχιστο χρονικό διάστημα που μας χωρίζει από τις εκλογές, θυμόμαστε ακόμα τα πογκρόμ στο κέντρο της Αθήνας, την στρατιωτικοποίηση της πόλης, τα στρατόπεδα συγκέντρωσης και την απόλυτη ταξική ησυχία στους χώρους δουλειάς. Θυμόμαστε ακόμα την σχεδόν πλήρη ανικανότητα οποιασδήποτε μορφής οργάνωσης έξω και ενάντια στους κρατικούς θεσμούς των κοινοβουλευτικών κομμάτων και των επίσημων ΠΑΣΟΚικών σωματείων. Όλα αυτά αντικατοπτρίζουν από καιρό τον φασισμό που έρχεται και όχι την «αριστερή στροφή».

Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ δεν είναι ούτε Λένιν που καταλαμβάνει τα χειμερινά ανάκτορα, ούτε Λαϊκό Μέτωπο της Ισπανίας του '36, ούτε Αλιέντε και Χιλή. Και αν κάποιος τα λέει αυτά, είτε το έχει τελείως χαμένο, είτε είναι για να βρει καμιά δουλίτσα στο δημόσιο, ελπίζοντας σε ένα νέο 1981. Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ αποτελεί μια συμμαχία κομματιών των μεγάλων και μεσαίων αφεντικών για μια προσπάθεια εναλλακτικής διαχείρισης των επιπτώσεων της κρίσης και των προβλημάτων κερδοφορίας.

Δεν πιστεύουμε πως ο ΣΥΡΙΖΑ και πάνω απ' όλα οι δυνάμεις που κρύφτηκαν πίσω από τον ΣΥΡΙΖΑ (και καλό είναι να αρχίσουμε να συνηθίζουμε στην ιδέα πως άλλο ο ΣΥΡΙΖΑ του 2010 και άλλο ο σημερινός)[2], είναι ειλικρινείς σε αυτά που εξαγγέλλουν· και ακόμα περισσότερο στις προσδοκίες που καλλιεργούν. Οι προσδοκίες όμως δυστυχώς καλλιεργούνται. Θα κάνουμε λοιπόν εδώ μια υπόθεση εργασίας. Θα υποθέσουμε πως τα πράγματα έχουν έτσι όπως μας τα λένε· και θα μιλήσουμε για δύο από τις βασικές προσμονές των από κάτω μετά την κυβερνητική αλλαγή: δηλαδή για την πολυαναμενόμενη επαναφορά του μισθού στα προ 2010 επίπεδα, και την νομιμοποίηση αυτού του τεράστιου και παρανομοποιημένου κομματιού της εργατικής τάξης, τους μετανάστες εργάτες.

Μια ήττα που πήγαζε από την αδράνεια και την ησυχία των χρόνων της «μεταπολίτευσης»

ΘΑ ΕΠΙΣΤΡΕΨΟΥΝ ΟΙ ΜΙΣΘΟΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟ 2010 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ;

Άντε και χάριν του «επαναστατικού καθήκοντός» μας να λέγαμε πως εμείς δεν θέλουμε να επιστρέψει η εργασιακή νομοθεσία στο 2009, για να μην βρεθούμε για πρώτη φορά πίσω από το κράτος που τόσα χρόνια είχαμε ορίσει ως εχθρό μας· για να υπενθυμίσουμε πως «δεν θέλουμε ψίχουλα, αλλά το φουρνάρικο»... Ποιος θα συμφωνούσε μαζί μας; Ελάχιστοι. Ποιος άλλωστε δεν θέλει να διπλασιαστούν οι μισθοί, η ανεργία να πέσει από το 28% που είναι στο 7% και να ξαναγίνει το 5ήμερο 8ωρο ξανά μια πραγματικότητα; Και όλα αυτά σχεδόν τσάμπα, με μία ψήφο, με έναν νόμο...

Ας γυρίσουμε όμως μια στιγμή 5 χρόνια πίσω, τότε που μπήκε μπροστά το πρόγραμμα για την επίθεση εναντίον της εργατικής τάξης. Σε εκείνη λοιπόν την περίοδο, δεν θα βρούμε έναν νόμο που μείωσε τους μισθούς. Αντίθετα θα βρούμε έναν νόμο που μείωσε τον βασικό μισθό όπως εκείνος οριζόταν από την «εθνική γενική συλλογική σύμβαση εργασίας». Μπορεί να μην πιάνει κανείς την διαφορά όμως είναι αρκετά σημαντική σύμφωνα με την δική μας οπτική. Καταρχάς να το πιο βασικό: την επόμενη της ψήφισης του νόμου κανενός ο μισθός δεν ήταν μικρότερος από όσο ήταν πριν την ψήφιση του νόμου. Αυτό που είχε αλλάξει είναι πως είχε αρθεί από την μεριά του κράτους ένας από τους μηχανισμούς προστασίας του επιπέδου του μισθού· ένας νόμος...

Την επόμενη μέρα λοιπόν, αν τα αφεντικά της Ελλάδας ήθελαν να πληρώνουν λιγότερα στους εργάτες τους θα έπρεπε να σηκωθούν και να πάνε να τους βρουν και να τους ανακοινώσουν πως, αυτά τα ίδια τα αφεντικά, αποφάσισαν να τους δίνουν 30% λιγότερα από τον μισθό που έδιναν μέχρι εκείνη την στιγμή. Ήταν μια ιδιαίτερα προσωπική κίνηση, η οποία αφορούσε το κάθε μεμονωμένο αφεντικό που μίλαγε πρόσωπο με πρόσωπο με τον κάθε μεμονωμένο «υπάλληλό» του. Και έγινε. Και οι μισθοί βούλιαξαν. Γιατί ήταν τέτοια η οργανωτική δύναμη της εργατικής τάξης κατά την περίοδο 2010-2012 (μια περίοδο που οι ίδιοι «αναλυτές» που αναζητούσαν τις ταξικές αντιπαραθέσεις στο εσωτερικό του κράτους, την χαρακτήρισαν ως «επαναστατική»). Ο κάθε ένας εργασιακός χώρος, ο κάθε κλάδος εργαζομένων δεν είχε τίποτα άλλο να αντιπαρατάξει στην επίθεση των αφεντικών πέρα από μια ευνοϊκή νομική ρύθμιση που ερχόταν από το παρελθόν. Και δεδομένου ότι αυτή τη στιγμή που μιλάμε η μείωση των μισθών είναι καθολική (φυσικά υπάρχουν και κάποιες ελάχιστες εξαιρέσεις), καθολική ήταν και η ήττα του κάθε ενός εργαζομένου από το κάθε ένα αφεντικό.

Όλοι (ναι υπάρχουν και εξαιρέσεις) οι εργαζόμενοι στην Ελλάδα αναγκάστηκαν να υποταχθούν στις μισθολογικές ιδέες των αφεντικών μέσα σε λίγους μήνες, αν όχι σε λίγες μέρες, μετά την άρση του νομικού περιορισμού. Και στις περιπτώσεις που δεν έγινε έτσι ακριβώς· έγινε μέσω του φοβήτρου της ανεργίας, όπου για λόγους επιβίωσης ο καθένας δεχόταν ό,τι και αν του έλεγαν, ό,τι μισθό και αν έδιναν, ό,τι δουλειά και αν του ζήταγαν να κάνει. Και αν προσθέσει κανείς και τα διάφορα προγράμματα του ΟΑΕΔ που φρόντισαν να διευκολύνουν τα αφεντικά με την αντικατάσταση των εργαζομένων του «παλιού παραδείγματος» με νέους, φρέσκους λογιών λογιών voucherάδες, «ωφελούμενους» και άλλους ευέλικτους εργαζόμενους με «μυστήριες μισθολογικές και ασφαλιστικές παροχές».

Δεν θα μείνουμε εδώ ούτε στους μηχανισμούς που επέβαλαν αυτή την ταξική ήττα, ούτε στις εξαιρέσεις. Αυτό που προ-

σπαθούμε να περιγράψουμε είναι το μέγεθος και την έκταση της ταξικής ήττας που συντελέστηκε τα τελευταία χρόνια. Μια ήττα που πήγαζε από την αδράνεια και την ησυχία των χρόνων της «μεταπολίτευσης». Μια ήττα που πλέον γινόταν εμφανής και στους τυφλούς, την ίδια στιγμή που οι διάφορες οργανώσεις της αριστεράς, της άκρας αριστεράς και της αντιεξουσίας, μίλαγαν για το ακριβώς αντίθετο, θαυμάζοντας τα πλήθη των πλατειών, την ΓΣΕΕ και τις συγκρούσεις πέριξ της Βουλής. Μιας ήττας απόλυτα καθολικής και ταυτόχρονα ατομικής που αφορούσε το κάθε μεμονωμένο πρόσωπο. Και πώς αλλιώς, αφού το μόνο που κράταγε το εργασιακό και μισθολογικό επίπεδο ήταν ένας νόμος, μια κρατική παραχώρηση· που απλώς κάποια στιγμή πάρθηκε πίσω;

Ας υποθέσουμε τώρα ότι «το αφεντικό τρελάθηκε» και αποφασίζει να επαναφέρει αυτόν τον νόμο. Πώς θα ήταν δυνατόν κάτι τέτοιο; Αφού η μείωση των μισθών ήταν το αποτέλεσμα της χρόνιας αδυναμίας της εργατικής τάξης να χτίσει οργανώσεις τέτοιες που θα μπορούσαν να υπερασπιστούν το επίπεδο επιβίωσής της. Αυτό ήταν το πρόβλημα και όχι το αντίθετο. Ακόμα και να ψηφιστεί, ποιος θα επιβάλει την αύξηση του μισθού στην πράξη; Αλήθεια η συμμαχία της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ μπορεί να ανεχτεί την περαιτέρω αύξηση των εξόδων της μεσαίας τάξης; Μιας μεσαίας τάξης που έφερε αυτή την κυβέρνηση στην εξουσία για να τη «σώσει», μιας και «η μεσαία τάξη είναι η μόνη που έχει χτυπηθεί πραγματικά από την κρίση», όπως κουραστικά επαναλάμβαναν; Ή, η κυβέρνηση θα ζητήσει τα ρέστα από τα μεγάλα αφεντικά την ίδια στιγμή που στηρίχθηκε από αυτά για να επαναφέρει την «ανάπτυξη» και την «ανταγωνιστικότητα»;

Αυτή την στιγμή η κυβέρνηση έχει ξεκινήσει τον διάλογο και τις διαπραγματεύσεις για την «αύξηση του κατώτατου μισθού». Όχι με την τρόικα και τους «κακούς Γερμανούς», αλλά με τις διάφορες μικρές και μεγάλες εργοδοτικές ενώσεις, με τα ελληνικά μεγάλα και μικρά αφεντικά. Και πράγματι τα αφεντικά συζητάνε για αυτό ακριβώς το θέμα. Η συζήτηση όμως, ως μια συζήτηση μεταξύ κράτους και αφεντικών, εν μέσω πλήρους και ολοκληρωτικής απουσίας της εργατικής τάξης και της απειλής της, παίρνει μια παράξενη τροπή. Και να, εκεί που λένε πως «θα μας αυξήσουν τους μισθούς», το γυρνάνε και σκέφτονται το πώς θα μας πατήσουν όλο και περισσότερο. Ας παρακολουθήσουμε δυο τρία σημεία αυτού του διαλόγου, όπως παρουσιάστηκε μέσα από τα οικονομικά φύλλα των εφημερίδων. Αρχικά μιλάει η ΓΣΕΒΕΕ, η ομοσπονδία των μικροαφεντικών και μικροαστών δηλαδή:

> Σε αναθέρμανση της οικονομίας θα οδηγήσει η αύξηση του κατώτατου μισθού κατά την ΕΣΕΕ υπογραμμίζοντας ότι η μείωση μισθών ούτε την ανταγωνιστικότητα βελτίωσε, ενώ και η ανεργία εκτοξεύτηκε [στσ. ποιος σας κρατάει βρε παιδιά; Αν θέλετε να δώσετε αυξήσεις, ιδού η ρόδος]. Παράλληλα, εκτιμάται ότι με την αύξηση του κατώτατου μισθού θα μπορούσε να υιοθετηθεί η περαιτέρω μείωση του μη μισθολογικού κόστους (εργοδοτικών εισφορών), ώστε να αντισταθμιστεί μέρος της επιβάρυνσης των εργοδοτών. Συνεπώς, η προκύπτουσα αύξηση του συνολικού ετήσιου κόστους μισθοδοσίας στον Ιδιωτικό Τομέα κατά 361,8 εκ. ευρώ, σύμφωνα με την ΕΣΕΕ, αποτελεί το κατάλληλο κίνητρο προκειμένου το «επίδομα ανεργίας» του ΟΑΕΔ να μετατραπεί σε «επίδομα εργασίας» από πλευράς του Κράτους, μέσω κάλυψης μέρους του συνολικού κόστους μισθοδοσίας.[3]

Καταλάβατε; Λένε οι μικροαστοί: «ναι στην αύξηση του μισθού αρκεί να μην την πληρώσουμε εμείς». Από την μία ζητάνε να σταματήσουν να πληρώνουν το ΙΚΑ και τα ασφαλιστικά ταμεία (και σε κάνα δυο χρόνια να συζητήσουμε για την κατάρρευση των ταμείων την οποία θα πρέπει να πληρώσουν και πάλι οι εργαζόμενοι) και από την άλλη ζητάνε να πάρουν τα λεφτά του ΟΑΕΔ (τα λεφτά δηλαδή που δίνουν κατευθείαν οι εργαζόμενοι μέσω των κρατήσεων από τους μισθούς τους). Φυσικά, οι μικροαστοί δεν παίζουν μπάλα μόνοι τους. Τα μεγαλύτερα αφεντικά του εμπορίου ακούνε τους «σοσιαλιστικούς προβληματισμούς» των μικρών αφεντικών και απαντάνε πως «η επαναφορά του κατώτατου μισθού στα 751 ευρώ θα στρεβλώσει τον ανταγωνισμό. Όπως επισημαίνουν οι μεγάλες αλυσίδες, σήμερα πληρώνουν υψηλότερους μισθούς και σε κάθε περίπτωση αυτό που δηλώνουν είναι αυτό που καταβάλλουν».[4]

Απαντάνε, εν ολίγοις, πως αν για κάτι κόπτονται τα μικρά αφεντικά (ίσως η κυριότερη εργασιακή σχέση στην Ελλάδα) δεν είναι για τους μισθούς των εργαζομένων τους, γιατί έτσι και αλλιώς αυτούς δεν πρόκειται να τους πληρώσουν μιας και δεκαετίες τώρα τρέχουν τις επιχειρήσεις τους με την πιο μαύρη μαυρίλα, αλλά να πέσει γενικά και αφηρημένα χρήμα στην αγορά (και όχι από αυτούς) αλλά και να τσιμπήσουν και κάνα κρατικό κονδύλι από τα λεφτά που μαζεύει το κράτος από τους εργαζόμενους. Με «σοσιαλιστικές ανησυχίες» απαντάνε και τα μεγάλα αφεντικά, ζητώντας περισσότερους ελέγχους για την τήρηση της εργασιακής νομοθεσίας. Την σκυτάλη την παίρνει και πάλι η ΓΣΕΒΕΕ παραδεχόμενη «ότι η αδήλωτη εργασία δημιουργεί συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, εξέφρασε [όμως] την αντίθεσή της με το πρόστιμο των 10.500 ευρώ για κάθε εργαζόμενο που διαπιστώνεται ανασφάλιστος».[5]

> Λένε οι μικροαστοί: «ναι στην αύξηση του μισθού αρκεί να μην την πληρώσουμε εμείς»

Τελικά η συζήτηση για την «αύξηση του μισθού» (μετά τον παραπάνω διάλογο μόνο σε εισαγωγικά μπορούν να μπαίνουν οι τρεις αυτές λέξεις) μετατέθηκε από το κράτος στο «δεύτερο τρίμηνο του 2016».[6] Ποιος όμως πριν από μερικούς μήνες, όταν άκουγε για την «αύξηση των μισθών», που υποσχόταν ο προεκλογικός ΣΥΡΙΖΑ, φανταζόταν πως το θέμα ήταν η επιδότηση των εργοδοτών, η διάλυση των ασφαλιστικών ταμείων (από την μεριά των αφεντικών, και έχει σημασία αυτό), η αρπαγή των χρημάτων από τα ταμεία του ΟΑΕΔ, η αύξηση της μαύρης εργασίας και η ατιμωρησία των αντίστοιχων αφεντικών; Πιστεύουμε ελάχιστοι. Αλλά αν έχουν γίνει κατανοητά όσα προσπαθούμε να πούμε εδώ, τότε κακώς. Πώς θα μπορούσε να κερδίσει το οτιδήποτε η εργατική τάξη με τις οργανώσεις της να απουσιάζουν και τη συντριπτική πλειοψηφία της ελληνικής κοινωνίας να αποκοιμιέται στα πιο βαθιά ρατσιστικά όνειρα;

ΘΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕΙ ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ ΤΟΝ ΠΑΡΑΝΟΜΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ;

Δεν θα επεκταθούμε αρκετά σε αυτό το σημείο λόγω έλλειψης χώρου. Το κυνήγι των μεταναστών εργατών όμως αποτελεί μία από τις βασικές επιλογές του ελληνικού κράτους για την διαχείριση της εργατικής δύναμης, εδώ και σχεδόν τρεις δεκαετίες. Και αυτό δεν είναι κάτι που θα αλλάξει από την μία μέρα στην άλλη. Ας μην ξεχνάμε ότι το ελληνικό κράτος έχει συνέχεια· και παραμένει σταθερό στην επιλογή του να κρατάει ένα μέρος της εργατικής δύναμης σε καθεστώς παρανομίας. Και όπως συμβαίνει με όλα τα υπόλοιπα προϊόντα στον καπιταλισμό, έτσι και με το απόλυτο εμπόρευμα, την εργατική δύναμη, η παρανομία του δημιουργεί μια αντίστοιχη μαύρη και μαφιόζικη αγορά διαχείρισής του. Πάνω σε αυτή την μαύρη και μαφιόζικη διαχείριση έχουν χτιστεί περιουσίες, έχουν χτιστεί σπίτια, έχουν οργωθεί χωράφια, έχουν γίνει συγκομιδές, έχουν δουλέψει τα μικρομάγαζα των μικροαφεντικών, έχουν κινηθεί οι βιομηχανίες και έχουν συντηρηθεί τα κάτεργα της καταναγκαστικής πορνείας. Η παρανομοποίηση των μεταναστών αποτελεί ένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά του ελληνικού καπιταλισμού.

Τα μικρά και μεγάλα αφεντικά που συμμάχησαν με αυτήν την ομαδούλα καθηγητών πανεπιστημίου (που ήταν ο ΣΥΡΙΖΑ) δεν το έκαναν για να φτιαχτεί μια κυβέρνηση που θα πριονίσει το κλαδί της τελευταίας ευκαιρίας, της αμφίβολης κερδοφορίας τους, εν μέσω κρίσης. Και φυσικά δεν πρόκειται να «κάνουν καμιά τρέλα»...

Το κράτος έχει επιλέξει να κρατήσει ένα μέρος της εργατικής δύναμης σε καθεστώς παρανομίας

Κρατώντας λοιπόν ένα κομμάτι της εργατικής τάξης σε καθεστώς παρανομίας, το ελληνικό κράτος απαγορεύει στους μετανάστες εργάτες την ίδια τους την ύπαρξη. Και για αυτό είναι απαραίτητοι και οι χρυσαυγίτες, και οι μπάτσοι, και οι χρυσαυγίτες μπάτσοι, και ο συρφετός του ρατσιστικού πλήθους. Και για αυτό η Χρυσή Αυγή θα μείνει εκεί που ήταν. Ίσως μόνο τώρα, ελέω «κυβερνώσας αριστεράς», το «έργο» της να μην συνοδεύεται από τις κάμερες των καναλιών και τους δημοσιογραφικούς παιάνες στον ναζισμό.

Η παρανομοποίηση των μεταναστών όμως σημαίνει και ένα ακόμα πράγμα. Χρειάζεται να υπάρχει κάπου ένα όριο που να λέει ποιος είναι νόμιμος και ποιος είναι παράνομος. Και αυτό το όριο (που το βάζει το κράτος μέσω των νόμων του), δεν είναι απαραίτητως σταθερό. Άλλοτε μπορεί να επιλέξει να νομιμοποιήσει ένα ελάχιστο μέρος των παρανομοποιημένων μεταναστών για να ορίσει την παρανομία της συντριπτικής πλειοψηφίας τους, και άλλοτε μπορεί ακόμα να επιλέξει να νομιμοποιήσει ένα μέρος της «δεύτερης γενιάς μεταναστών» (που το κυνήγι της θυμίζει τα χρόνια της ναζιστικής Γερμανίας)· για χάρη της ομαλότητας. Ένας τέτοιος νόμος είχε πάει να περάσει το 2009. Από την μία υπέβαλε τα παιδιά των μεταναστών σε βλακείες τύπου «εξετάσεις ελληνομάθειας» και επέβαλε περιορισμούς του είδους να μην έχουν καταδικαστεί για συμμετοχή σε διαδηλώσεις ή άλλες μορφές πολιτικής δράσης. Από την άλλη, ενέτεινε το κυνήγι όλων των υπόλοιπων μεταναστών στους δρόμους και τις δουλειές.

Τελικά, μέσα σε τρία χρόνια και αφού το κράτος τσίμπησε αρκετά εκατομμύρια από τις τσέπες των πιο φτωχών εργαζομένων της Ελλάδας για παράβολα και αιτήσεις, ο νόμος καταργήθηκε εν μια νυκτί. Βασικός στόχος εκείνης της περιόδου, άλλωστε, ήταν να μπουν μπροστά τα αστυνομο/χρυσαυγίτικα πογκρόμ στους δρόμους του κέντρου, οι επιχείρησεις «Ξένιος Δίας» και τα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Σε κάθε περίπτωση, το έργο «ιθαγένεια στους μετανάστες δεύτερης γενιάς» το έχουμε ξαναδεί και ξέρουμε το τέλος του. Μια «σοσιαλιστική» διασκευή του ελάχιστα πιστεύουμε πως θα μας εκπλήξει. Και φυσικά κανείς δεν μίλησε για απόδοση χαρτιών στους μετανάστες, αντίστοιχων με αυτά των Ελλήνων (ξέρετε των απογόνων του Μεγαλέκου). Χαρτιών που δεν θα διακρίνονται από την μπλε ταυτότητα, δεν θα χρειάζονται ανανέωση, δεν θα συνοδεύονται από νομικούς και πολιτικούς περιορισμούς και δεν θα ανακαλούνται...

---

1. Γιάννης Μηλιός, «Ο ελληνικός κοινωνικός σχηματισμός», *Εκδόσεις Κριτική*, 1988, σελ. 403.

2. Προφανώς, ο ξεπλυμένα αριστερός ΣΥΡΙΖΑ της δεκαετίας του 2000 δεν επαρκούσε ούτε οργανωτικά ούτε πολιτικά, αλλά ούτε καν από άποψη στελεχικού δυναμικού, για να αναλάβει το, μεγάλο είναι η αλήθεια, έργο της λειτουργίας του κρατικού μηχανισμού. Το ζητηματάκι αυτό λύθηκε με την αθρόα "μετανάστευση" κρατικών στελεχών από όλους τους πιθανούς και απίθανους ιδεολογικούς χώρους, και μηχανισμούς, στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ. Οι άνθρωποι αυτοί όχι μόνο υπήρξαν άτομα με μεγάλη προϋπηρεσία στη διαχείριση του κράτους, αλλά μαζί τους κουβάλαγαν κι όλον τον «ρεαλισμό» που απαιτεί η συνέχεια του κράτους, μεταμορφώνοντας έτσι τον ΣΥΡΙΖΑ από ένα μικρό κόμμα της αντιπολίτευσης στη σημερινή «κυβερνώσα αριστερά». Το μυαλό σας προφανώς πηγαίνει στους διάφορους ΠΑΣΟΚους και καλά κάνει· αλλά αν θυμηθεί κανείς την περίπτωση της Σαμπιχά Σουλεϊμάν θα δει ότι η βεντάλια είναι πολύ περισσότερο απλωμένη.

3. «ΕΣΕΕ: Η αύξηση του κατώτατου μισθού θα αναθερμάνει την οικονομία», *Καθημερινή*, 28/01/2015.

4. «Η αύξηση του κατώτατου μισθού διχάζει τους εμπόρους», *Καθημερινή*, 30/01/2015.

5. «ΓΣΕΒΕΕ: Σταδιακά η αύξηση κατώτατου στα 751 ευρώ», *Καθημερινή*, 14/02/2015.

6. http://www.capital.gr/news.asp?id=2248884

I'M BLACK...
THEY NEVER LET ME FORGET IT.
I'M BLACK ALRIGHT..
I'LL NEVER LET THEM FORGET IT.

Jack Johnson (1878–1946)

Η ΠΥΓΜΑΧΙΑ ΩΣ ΚΟΜΜΑΤΙ ΤΗΣ ΤΑΞΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΦΡΙΚΑΝΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΛΕΥΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 20ΟΥ ΑΙΩΝΑ

Το άθλημα της πυγμαχίας αποτελέσε μία από τις πιο ιστορικές και δημοφιλείς μαχητικές πολεμικές τέχνες της Αμερικής στις αρχές του 20ου αιώνα. Η πυγμαχία, στην σύγχρονη μορφή της, εμφανίζεται αρχικά στην Αγγλία το 1700 και στη συνέχεια μεταφέρεται στην Αμερική στα τέλη του 19ου αιώνα, με βασικούς πρωταγωνιστές τους μαύρους εργάτες αυτής της χώρας.

Το άθλημα της πυγμαχίας ή κοινώς το box δεν θεωρούνταν «ευγενής τέχνη» από τα μεσαία και υψηλά κοινωνικά στρώματα της αμερικάνικης κοινωνίας αλλά ένα βίαιο, βάρβαρο, κακόφημο και αποτροπιαστικό άθλημα που χάριζε στο πλούσιο κοινό του τη διασκέδαση που ζητούσε. Πλούσιοι επιφανείς άνδρες ψυχαγωγούνταν παρακολουθώντας αυτοσχέδιους αγώνες με νεαρούς φτωχούς εργάτες που πάλευαν μεταξύ τους για να αποκτήσουν λίγα επιπλέον χρήματα. Για τους μαύρους πυγμάχους, το κορμί τους ήταν η μόνη τους περιουσία, γι' αυτό το πρόσεχαν και το εκγύμναζαν με απόλυτη πειθαρχία. Γιατί ήταν το μοναδικό μέσο που θα τους εξασφάλιζε κάποια επιλέον χρήματα. Ήταν γι' αυτούς η κρυφή δουλειά μετά τη δουλειά του εργοστασίου ή όποιασδήποτε άλλης έμμισθης χειρωνακτικής εργασίας έκαναν. Ο μαύρος εργάτης, πυγμάχος προσέφερε την εργατική του δύναμη στο εργοστάσιο ή στα χωράφια και τον σωματικό του πόνο σε αυτοσχέδιες παλαίστρες στο δρόμο προς όφελος της αμερικάνικης αστικής τάξης.

Οι άντρες πυγμαχούσαν απέναντι σε ένα πλούσιο κοινό, το οποίο αρεσκόταν να πληρώνει για να βλέπει τον πόνο της πάλης, άνδρες να ματώνουν από χτυπήματα στο κεφάλι, την αντρική γύμνια να τσακίζεται μπροστά τους. Η έντονη σωματικότητα του αθλήματος, ο κόπος της αυστηρής εξάσκησης, οι οδυνηροί αγώνες γεμάτοι πόνο και αίμα δεν μπορούσαν να αφορούν τους πλούσιους και επιφανείς άντρες της κοινωνίας εκείνης, αλλά εκείνους που δεν είχαν τίποτα να χάσουν, γιατί απλά δεν είχαν τίποτα ποτέ αποκτήσει, εκείνους που το έκαναν μονάχα για λίγα παραπάνω χρήματα στην τσέπη τους, τους πιο φτωχούς και υποτιμημένους. Η βαρβαρότητα στο άθλημα έπρεπε να υπάρχει για να υπενθυμίζει και να επικυρώνει την εξουσία και τα οφέλη των πλούσιων πελατών της, του ποιος παλεύει για να ζήσει και ποιος πληρώνει για να ψυχαγωγηθεί από την πάλη αυτή. Οι αθλητές πάλευαν σκληρά, πίστευαν στις δυνάμεις τους, δεν θέλανε να γίνουν λευκοί και ούτε ξέχασαν ποτέ τις ρίζες τους.

Οι περισσότεροι γνώρισαν το άθλημα της πυγμαχίας μέσα στη φυλακή, όπου μπαινόβγαιναν λόγω «παραβατικής συμπεριφοράς» είτε εξαιτίας της «παράβασης» των ρατσιστικών νόμων. Η περηφάνια και το καμάρι της νίκης απέναντι σε έναν λευκό αθλητή ήταν γι' αυτούς η απάντηση ολόκληρης της μαύρης κοινότητας για τα δεινά που είχε περάσει και πέρναγε από τους λευκούς αφέντες της. Ήταν η απάντηση για τα χρόνια της σκλαβιάς και της δουλειάς στα χωράφια βαμβακιού της Τζόρτζια και της Αλαμπάμα, που ήταν φυλακισμένοι αυτοί και οι πρόγονοί τους. Για τον ρατσισμό και τον χλευασμό που δέχονταν καθημερινά από τους λευκούς συμπολίτες τους. Για το κυνηγητό, τους βασανισμούς και τις δολοφονίες από την Κου Κλουξ Κλαν. Για τους νόμους που είχαν μπει σε εφαρμογή μετά την έκβαση του εμφυλίου πολέμου και τους ήθελαν αποκλεισμένους από βασικούς τομείς όπως η εκπαίδευση, η εργασία και η ψυχαγωγία. Μέσα από το άθλημα «παίρνανε το αίμα τους πίσω», ισοπεδώνοντας με τον τρόπο αυτό την λευκή προνομιούχα κοινωνία. Το ταξικό μίσος που φώλιαζε τόσα χρόνια ήρθε η στιγμή να γίνει αληθινή γροθιά στο στομάχι του αντιπάλου.

Ο αγώνας που έμεινε στην ιστορία για τις κοινωνικές αναταραχές που προκλήθηκαν μετά από τη νίκη μαύρου αθλητή ήταν αυτός μεταξύ Τζόνσον και Τζέφρυς στο Ρένο της Νεβάδα το 1910. Ο αγώνας έμεινε γνωστός ως «Η Μάχη του Αιώνα» και διεξήχθη μπροστά σε 20.000 θεατές, ανήμερα της εθνικής επετείου των ΗΠΑ. Το κλίμα ήταν έντονα πολωμένο και φιλοπόλεμο μεταξύ του κοινού που παρακολουθούσε τον αγώνα εντός και εκτός του γηπέδου. Ο αγώνας έληξε με τη νίκη του Τζόνσον, λόγω της απόσυρσης του αντιπάλου του στο 15ο γύρο. Κάτι που πυροδότησε αναταραχές και συγκρούσεις στους δρόμους πολλών μεγαλουπόλεων. Λευκοί επιτήθονταν σε μαύρους που πανηγύριζαν την νίκη του Τζόνσον, γεγονός που οδήγησε στον θάνατο δεκάδων ανθρώπων και τον τραυματισμό εκατοντάδων.

Η ιστορία της μαύρης πυγμαχίας ήταν μια σύγκρουση μεταξύ των αποκλεισμένων και των ισχυρών, των αδύνατων και των δυνατών, των μαύρων και των λευκών, των παράνομων και των νόμιμων, των φτωχών και των πλούσιων, μια σύγκρουση μεταξύ της μαύρης εργατικής τάξης και των αφεντικών της. Η πυγμαχία είναι κομμάτι της ιστορίας των αφρικάνων της Αμερικής και όσα χρόνια κι αν περάσουν, όσες γενιές, θα είναι "τέχνη" ταξικά προσδιορισμένη.

> “Όταν έφτασα στο χείλος αυτής της τεράστιας τρύπας,
> ένιωσα να ξετυλίγεται μπροστά μου,
> μέσα σε κλάσματα δευτερολέπτου,
> η ιστορία της ανθρωπότητας.
> Η κατασκευή των πυραμίδων…
> ο Πύργος της Βαβέλ…
> τα ορυχεία του βασιλιά Σολωμόντα.”

Ο φωτογράφος Sebastiao Salgado
μιλάει για τα ορυχεία της Serra Pelada
στην ταινία «The Salt of the Earth»

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

George Caffentzis
«Η ΕΡΓΑΣΙΑ, Η ΕΝΕΡΓΕΙΑ, Η ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ»

Κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Αρχείο 71.

Κυκλοφόρησε το νέο τεύχος(#11) του περιοδικού που εκδίδει η αυτόνομη ομάδα γυναικών **miγaδa.**

Κυκλοφόρει το νέο τεύχος(#4) του περιοδικού που εκδίδει η αυτόνομη συνέλευση **Jurassic Research Collective.**

Αφίσα που κολλήθηκε στους τοίχους της πόλης από τους **Class war dogz.**